

TANYA'S BEAUTY SALON
Threading/Waxing, Facial(Men & Women)
Anti-Aging Facial, Bleach
Hair Cut, Color and Style

40-39 75 St. Jackson Heights, NY 11373
718-478-9009

137-40 Jamaica Avenue Jamaica, NY 11435
718-297-1019

85-03 Roosevelt Avenue Jackson Heights, NY 11373
718-205-7832

HERBAL FACIAL
\$40
\$20 !!!

Ad Space Available
Please Call
Ph:847-359-0746

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਗੱਡੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਟਰੱਕ, ਲਾਈਫ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

(ਸੈਲ): 718-757-7809
ਫੋਨ (ਦਫਤਰ): 516-439-5420
(ਫੈਕਸ): 516-439-5418

ਬੌਬੀ ਸਿੰਘ
ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਰ ਪਲ ਹਾਜ਼ਰ

ਗੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਸਬੰਧੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰੋ।

Fourteenth Year of Publication ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 14, Issue 44, November 2, 2013 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਅਜੇ ਦੂਰ

ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੇ ਰਾਹ ਰੋਕਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਅਗਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਪੱਤਾ ਖੇਡਣਾ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਫਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਖਦੇਤਨਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਕੌਮੀ ਜਮਹੂਰੀ ਗੱਠਜੋੜ (ਐਨ.ਡੀ.ਏ.) ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗੱਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਘੇਰਨ ਦੀ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨਣ ਨਾਲ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਫਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪਟਨਾ ਰੈਲੀ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਛੇ ਲੜੀਵਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਬਹਿਸ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਟਨਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਬੰਬ

ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ 66 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਧਮਾਕੇ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਉਥੇ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ। ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ 1984 ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਭਾਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਧਰ, ਅਮਰੀਕੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਬਹੁ ਧਰਮੀ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ; ਜੇ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਡਰ ਅਤੇ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਮਤਭੇਦ ਵੀ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ

ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਭਾਈਵਾਲ ਵੀ ਗੁਆ ਲਏ ਹਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਉਕਾ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 2002 ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ 1000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਦਸ਼ਾ ਵੀ ਠੀਕ

ਚੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਔਖੀਆਂ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਮੋਦੀ ਲਈ ਮੁਆਫਕ

ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਭਾਵੇਂ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਉਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਰ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਮੋਦੀ ਜਾਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਲਕੋਣ ਲਈ ਭੜੋਲਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਿਹਾ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੋਦੀ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਦਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਦਿਵਾ ਸਕੇ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਉਸ ਲਈ ਬ੍ਰਹਮ-ਅਸਤਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਹੀਂ। ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨ ਇੰਨੇ ਗਰੀਬ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੂਬੇ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਦਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਚੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖਫਾ ਹਨ ਤੇ ਖਾਸਕਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ 13.8 ਕਰੋੜ ਮੁਸਲਮਾਨ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ 'ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ 19 ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ

ਅਗਵਾਈ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਐਂਡਰੀਊ ਰੋਸੈਂਬਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਧਰ, ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਭਾਈਵਾਲ ਰਹੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਪਿਛਾਖਤੀ ਆਗੂ ਹਿਟਲਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਕਦੇ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਨਾ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਿਤੀਸ਼ ਨੂੰ 'ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ' ਆਗੂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਰਾਮ ਮਨੋਹਰ ਲੋਹੀਆ ਜਿਹੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਗੂ ਬਣਨ ਲਈ ਮੋਦੀ ਕੋਲ ਨਾ ਮਿੱਠੀ ਜੁਬਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਸਬਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸੋਝੀ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿੰਤੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਇਕ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸੌ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਫਾਸੀਵਾਦ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਿਟਲਰ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਖਿਲਾਫ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੂਰ ਨਾ ਪਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬਸਪਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀਆਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਤਣ-ਪੱਤਣ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਜਿਥੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਪਣੀਆਂ ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਾਟੇਧਾੜ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹਵਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਚੋਣ ਪਿੱਛ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲੈਣ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਮੋਰਚਾ ਫਤਿਹ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕਈ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਗੱਲ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਏ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਖਦੇਤਨ ਲਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀਆਂ ਜਿਸ ਦਾ ਲਾਹਾ ਮੁੜ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਏਕਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਵੋਟ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਨਤੀਜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਤ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਆਪਣੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ; ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਗਠਜੋੜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਤੇ ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

\$25 2,500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ✓ ਘਰੋਂ ਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ ਤੋਂ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਦੋ ਫੋਨ ਚੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ
✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋਂ
✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

800.914.1013 • 408.659.9400

ਸਿਆਟਲ ਗੋਸਟੀ 'ਚ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਸਿਆਟਲ (ਬਿਊਰੋ): ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਸਬੰਧੀ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਨਾਮੀ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਲੰਬੀ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਮਾਰਗ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਜ਼ਬਤ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹੇ ਇਸ ਪੰਥਕ ਸਮਾਗਮ ਨੇ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ 'ਤੇ ਪੱਕੀ ਮੋਹਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਸ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਾਈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹੋਰ ਟਾਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਜੁਥਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸੰਨ 2003 ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਅਸਲ ਕੈਲੰਡਰ 'ਤੇ ਹੀ ਡਟ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ।

ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਦੁਪਹਿਰ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸੈਮੀਨਾਰ ਦਾ ਕੁੰਜੀਵਤ ਭਾਸ਼ਣ ਅਮੈਰੀਕਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵਿਦਵਤਾ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਖਗੋਲ ਅਤੇ ਭੂਗੋਲ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਨੇ ਸੂਰਜੀ ਅਤੇ ਚੰਦਰਮਾ ਸਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ

ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਜਕੜ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਨੂੰ ਨੇਸਤੋ-ਨਾਬੂਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁਲੀਆਂ ਬਿਪਰਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਸੀ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਪੰਥਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਅਸਲ ਕੈਲੰਡਰ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਥਕ ਰਹੂ-ਰੀਤਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਘਾਣ ਬਾਰੇ ਦਿਲ-ਟੁੰਬਵੀਂ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਛਪਵਾਇਆ ਸੰਨ 2014 ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਹਰ ਸਿੱਖ ਸਰੋਤੋ ਨੇ ਅਸਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਹੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਣ-ਪੱਤਰ ਭਰ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ।

ਸਮਾਪਤੀ ਮੌਕੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਕੁੱਝ ਅਹਿਮ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕੁ ਦਰਜਨ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਸਲ ਕੈਲੰਡਰ 'ਤੇ ਹੀ ਪਹਿਰਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਰੀ,

ਤਨਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ (ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ), ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਕੈਲਗਰੀ, ਡਾ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਸਰੀ, ਰੋਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਸਰੀ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੇਲਸ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੈਰਿਸਵਿਲ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਹਦ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡਾ (ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ), ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮੌਤਾ ਸਿੰਘ ਝੀਤਾ (ਐਥਟਸਫੋਰਡ), ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਈਸਰ

ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਸਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੈਟਨ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵੈਨਕੂਵਰ, ਗਿਆਨੀ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਫਰਿਜ਼ਨੋ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੋਟ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿਆਸਾ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ (ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਐਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ.) ਅਤੇ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸਿਆਟਲ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੱਚਾ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਸਿੰਘ ਹੋਠੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। 2003 ਵਿਚ ਪੰਥਕ-ਜੁਗਤਿ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਮੂਲ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਦਾ ਸੱਤਾਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 'ਭਗਵਾਂ ਕਰਨ' ਕਿਉਂ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਵਰਗੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦਿਆਂ

ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ।

ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ), ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ, ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਿੱਖ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ,

ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਜੁਰਮ ਕਬੂਲਿਆ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਮੋਟਲ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਜਿਥੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਤੇ ਦੇਹ ਵਪਾਰ ਜਿਹੀਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ (37), ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਰੋਇਆ (42) ਤੇ ਲਖਵੀਰ ਪਵਾਰ (41) ਨੇ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਟਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਧੰਦਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕੀ ਅਟਾਰਨੀ ਜੈਨੀ ਡਰਕੈਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਮੋਟਲਾਂ, ਸਿਆਟਲ ਵਿਚਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੇ 265000 ਡਾਲਰ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਮੋਟਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਲਖਵੀਰ ਪਵਾਰ ਇਕ ਮੋਟਲ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਕਮਾਏ 90000 ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਜ਼ਬਤੀ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਜੋਹਨ ਕੋਹੇਨੂਰ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਮਿਤੀ ਵਧੀ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਦੀ 2014 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਲਈ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 30 ਨਵੰਬਰ 2013 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 26 ਜਨਵਰੀ 2014 ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਟਰਸਟ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਖੱਟੜਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫਾਰਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤਰਲੋਚਨਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 10 ਨਵੰਬਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਬੁਲਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਥੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆ ਰਹੀ ਚੋਣ ਲਈ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਘਰ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਜੋ ਕਿ 15 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਭਾਵੀ ਅਤਿਚਿਣਾਂ ਦਾ ਅਗਾਊਂ ਹੱਲ ਲੱਭਣਾ ਹੈ।

ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ

BJ Digital Video & Photos
BROADCAST HD FILM QUALITY
 Ph.718-441-6516 Cell No.646-403-7334
 Blu-ray DVD

All Work In Digits!
 Wedding, Birthday, Ring Ceremony,
 Sweet Sixteen & All Others Function
 Experience 25 Year
 Ph. 718-441-6516 Cell No. 646-403-7334

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਵਿਗਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨਯੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਆਪਣੇ ਵਿਗਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਨਿਰੰਤਰ ਅਗੇ ਵਧਦਾ ਚਲਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਛਪਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁਖ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਵਿਗਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਵਾਉਣ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਵਾਰ ਵਾਰ ਚੇਤਾ ਕਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਉਹ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬਕਾਏ ਅਦਾ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਬਿਨਾ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣੇ ਰਹਿਣ। ਜਿਹੜੇ ਵਿਗਿਆਪਕ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਤਕ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਸ਼ਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ।

-ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੇ 100 ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 221 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਇਸ ਸਾਲ 259 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਅਮੀਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ 3 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਫੋਰਬਸ' ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 18.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਉਹ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਲੰਡਨ ਨਿਵਾਸੀ ਇਸਪਾਤ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਮਿੱਤਲ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 16 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪੰਜਵੇਂ ਨੰਬਰ (12.5 ਅਰਬ ਡਾਲਰ) 'ਤੇ ਹੈ। ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੂਜਾ ਭਰਾ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ 9ਵੇਂ ਸਥਾਨ ਸਨ, ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹੁਣ 6ਵੇਂ ਸਥਾਨ (ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ)

ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ

'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ ਪੰਜ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਥਾਂ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ 8.83 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਦੋ ਦਾ ਹੀ ਚੋਟੀ ਦੇ 50 ਅਮੀਰਾਂ ਵਿਚ ਨਾਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਿੰਦਲ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਸਵਿਤਰੀ ਜਿੰਦਲ ਚੋਟੀ ਉੱਤੇ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ 4.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ 14ਵਾਂ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੂਜੀ ਤੇ ਸੂਚੀ ਵਿਚ 29ਵਾਂ ਨੰਬਰ ਬੈਨੇਟ ਕੋਲਮੈਨ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮੁਖੀ ਇੰਦੂ ਜੈਨ ਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 1.9 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਦਵਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਸਨ ਫਰਮਾਸਿਊਟਿਕਲਸ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਦਿਲੀਪ ਸੰਘਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ 66 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਫੋਰਬਸ' ਦੀ ਇਸ ਸਾਲਾਨਾ ਸੂਚੀ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 141 ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 30 ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਸਾਲ ਇਹ ਸੰਖਿਆ 101 ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਦੇ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੂੰ 7.1 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੇ ਨਾਲ 11ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸੂਚੀ ਮੁਤਾਬਕ ਲੜਖਤਾਉਂਦੀ ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਕਾਰਨ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ 'ਬੇਰੋੜਕੀ' ਦਾ ਆਲਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਖਾਸ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜ਼ੀਮ ਪ੍ਰੇਮਜੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਭਾਵੇਂ ਵਧ ਕੇ 13.8 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਇਹ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਪੱਛੜ ਗਏ ਹਨ। ਪਲੇਨਜੀ ਮਿਸਤਰੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਸੂਚੀ ਵਿਚ

ਕਮੇਡੀਅਨ ਰਵਿੰਦਰ ਘੋੜਾ ਦੀ ਅਲਵਿਦਾ!

ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਆਮ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਵਾਸਤਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਫਿਕਰ ਸਾਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਅੰਕੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਔਸਤਨ ਦਸ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਮੌਤਾਂ ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇੰਨੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਇਦ ਨਾ ਭੋਗਣਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ।

ਵਾਲੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਤੇ ਨੀਲਮ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਹੀ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਲਓ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਆ ਗਏ ਹਾਂ।' ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਵਧਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਗੀਤਕਾਰ ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਕੈਂਡੇਵਾਲ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਰਵਿੰਦਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਟੀਮ ਭੱਲੇ ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗ

ਜਦੋਂ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਸਾਰ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਰੀਦ ਲਿਆ। ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਇਕ ਵਜੇ 'ਛਾਈਆਂ ਮਾਈਆਂ' ਟਾਈਟਲ ਹੇਠ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਚਲਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੰਨਾ ਹਿੱਟ ਰਿਹਾ ਕਿ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰਵੋਪਮ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ 'ਟਾਪ ਟੈਨ' ਵਿਚ ਛੇਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਬਹੁਤੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਕੰਮ ਕਲਮਜੀਤ ਨੀਲੋਂ ਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤੇ ਇਕ ਵਕਤ ਬਹਿਰਾਮ ਲਾਗੇ ਫਰਾਲਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਰਵਿੰਦਰ ਘੋੜਾ

ਹਾਸਰਸ ਦੀ ਬਣਾਈ। 1991 ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰਾ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਚਰਚਿਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। 1997 ਤੋਂ 99 ਤੱਕ ਨਿਰਮਲ ਜੌਤਾ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਕ-ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਵਾਰੀ ਸਿਰ 'ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ' ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਾਂ ਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਮਨੋਹਰ ਭਾਰਜ ਦੇ ਬਹੁਤਾ ਨੇੜੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹਰ ਲਿਸ਼ਕਾਰੇ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਪੱਕੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਰਵਿੰਦਰ ਬੜਾ ਟਿੱਚਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਗੱਲ 'ਤੇ ਹਸਾਉਣਾ ਉਹਦਾ ਸੁਭਾਅ ਸੀ। ਉਹ ਮਸਖਰਿਆਂ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 'ਪੰਡਿਤ ਜੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਔਲ ਉਹਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪੱਕਿਆਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ-ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਇਕ ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤ ਤੇ ਪੋਤਰਾ ਅਤੇ ਇਕ ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤ ਤੇ ਪਤੀ ਗੁਆ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਐਲਬਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ 'ਟੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ' ਬੇਹੱਦ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹੀ। ਉਹਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਮੌਕੇ ਪੀ.ਐਸ. ਪੁਰੇਵਾਲ, ਨਛੱਤਰ ਗਿੱਲ, ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ, ਸੋਹਣ ਸ਼ੰਕਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰੀ, ਗੁਰਮਿੰਦਰ ਕੈਂਡੇਵਾਲ, ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਸੰਤਾ ਬੰਤਾ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਕਾਕੇਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਰਵਿੰਦਰ ਠੰਡਲ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

-ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ

ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਖਿਲਾਫ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰੇਗੀ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਬਿਊਰੋ): ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਖਿਲਾਫ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਆਫ ਡਿਫਾਲਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪਿਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਆਫ ਡਿਫਾਲਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਮਨ ਤਾਮੀਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੰਘੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਾਵਲੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਲਗੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਬਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੁੜ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪਿਰ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 84 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਕਬਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪਿਰ ਨੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਸਥਿਤ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਸਲੋਨ ਕੈਟਰਿੰਗ ਕੈਂਸਰ ਸੈਂਟਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੁਰਖਿਆ ਸਟਾਫ ਰਾਹੀਂ ਸੰਮਨ ਤਾਮੀਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਵਾਲਮਾਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਦਲਵਾਉਣ ਲਈ ਖਰਚੇ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਪ੍ਰਚੁਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਵਾਲਮਾਰਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ 50 ਮਾਮਲਿਆਂ

ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਮਾਲਦੀਵ: ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਹਾਰੇ ਦੀ ਮਾਲਦੀਵ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਘਟਨਾ ਉਸ ਵਕਤ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਸ਼ਹਾਰੇ ਦੀ ਕਾਰ ਭਾਰਤੀ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਖੜੀ ਸੀ। ਦੋ ਅਣਪਛਾਤੇ ਕਾਰ ਸਵਾਰਾਂ ਨੇ ਕਾਰ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਸੁੱਟਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਰ ਦਾ ਕਾਫੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ 'ਚ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 15 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਕਟੋਰ ਵਿਚ ਲਾਬੀਕਾਰੀ ਦੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਦਾਇਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2013 ਦੀ ਆਖਰੀ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਵਾਲਮਾਰਟ ਵੱਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਲਾਬੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਦਸ ਮੁੱਖ ਮਸਲੇ ਉਠਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਤਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਵਾਲਮਾਰਟ ਦੇ ਲਾਬੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50 ਦੇ ਲਗਪਗ ਮਸਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ 15 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਖਰਚਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਵਾਲਮਾਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਜੋਂ ਸੈਨੇਟਰਾਂ, ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਕ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਚੁਨ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਮਾਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਬੀਕਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਮਾਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਥੋਕ ਪ੍ਰਚੁਨ ਵਪਾਰ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਗਰੁੱਪ ਦਾ 50 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਖਰੀਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਆਈਲੈਂਡ ਲੋਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾਬਾ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮਾਣਹਾਨੀ ਦਾ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਮਕੈਨਰੀ ਕਾਉਂਟੀ ਦੇ ਜੱਜ ਜੌਸਫ ਕੇਂਡਨ ਅਤੇ ਗੌਰਡਨ ਗਰਾਹਮ ਵਿਰੁਧ ਰਾਕਫੋਰਡ, ਇਲੀਨਾਏ ਸਥਿਤ ਫੈਡਰਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਵਾਇਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਚਰਚ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਲੀਸਾ ਸੇਡੀਗਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਅਮੈਰਿਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ੀਵਰ ਜੋ ਗੌਟਮੇਲਰ ਅਤੇ ਡੇਵਿਡ ਆਰ ਮਿਸ਼ੀਮੇਰ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿਜੀ-ਦੋਹਾਂ ਹੀ ਹੈਸੀਅਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਰਸੀਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਕੋਤਾਹੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚਰਚ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੇਲੋੜਾ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਧਿਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਣਹਾਨੀ ਦੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜ ਪੰਜ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੇ ਹਰਜਾਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਤਾਮੀਲ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਫੈਡਰਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਸੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਲੋਂ ਨਵੀਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਤਿਆਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਨੇ 'ਪ੍ਰਗਤੀ' ਨਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ 60 ਤੋਂ 170 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਮਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸਤਾਨਾ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

OKKJI Transfer LLC.

15238 Radiance Dr., Noblesville, IN, 46060

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ

*ਲੋਕਲ ਤੇ ਲੌਂਗ ਰੂਟ

*ਡਰਾਈ ਅਤੇ ਰੀਫਰ ਲੋਡ

ਕਾਗਜ਼ ਦਿਓ ਤੇ ਪੈਸੇ ਲਓ

ਟਰੱਕ ਪਾਰਕਿੰਗ ਮਾਸਿਕ ਰੈਂਟ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

Toll Free: 1-855-966-5554

Manny Sandhu: 317-603-1000, Sam Bhullar: 732-486-9045
Fax: 317-774-9665

Chann
PARDESI
ਦੇਵੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ

ਰੇਡੀਓ ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ

ਫੋਨ 832-225-5354 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੈਬਸਾਈਟ
www.channpardesi.com ਰਾਹੀਂ 24 ਘੰਟੇ 7 ਦਿਨ ਸੁਣੋ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓ, ਫੋਨ: 815-557-4991
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਫੋਨ: 219-670-4579

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਉਡੀਕ ਹੋਈ ਲੰਮੀ

* ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਧਾ * ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਰਬ ਉੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਇਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੁੱਜਸਮੇ ਦੀ ਮਨਮੋਹਕ ਦਿੱਖ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲ ਇਥੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਾਂਘ ਲੈ ਕੇ ਉਮੜਦੇ ਹਨ। ਵੇਰਵੇ ਮੁਤਾਬਕ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਵਾ ਤੋਂ ਡੇਢ ਲੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁੱਗਣੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਆਮਦ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਥੇ ਵਧੇਰੇ ਗਿਣਤੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਕਾਰਨ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਉਡੀਕ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਜੋਂ ਵੀ ਉੱਭਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਹਾੜਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਪੂਰਬ, ਸੰਗਰਾਮ ਤੇ ਮੱਸਿਆ, ਕੌਮੀ ਤੇ ਸਥਾਨਕ ਛੁੱਟੀਆਂ, ਬਿਆਸ ਭੰਡਾਰੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਤੇ ਐਤਵਾਰ, ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਆਮ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੂੰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਲੋ ਕੇ ਲੰਘਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਹਿਜੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਗਤ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੀ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭੀੜ ਕਾਰਨ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਗੈਰ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਕੱਟਣ ਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਘ੍ਰਿਣਤ ਕਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅੰਜਾਮ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਨੀ

ਡਿਓਤੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਇਕੱਠ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨਿਕਾਸੀ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੀੜ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਦੀ ਤਬੀਅਤ ਵਿਗੜਨ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨਿਕਾਸੀ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਛੋਟਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਥੇ ਭੀੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਭੀੜ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੱਚਖੰਡ ਅੰਦਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਪਿੱਛੋਂ ਨਿਕਾਸੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿਰਫ ਪੂਰਬੀ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਝੱਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਸੰਗਤ

ਹਨ। ਪੱਛਮੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਬਾਹਰ ਆਈ ਸੰਗਤ ਦੇ ਚੁਲਾ ਲੈਣ ਲਈ 'ਹਰ ਕੀ ਪੌੜੀ' ਤੱਕ 'ਸੱਚਖੰਡ' ਦੀ ਦੱਖਣ ਪੱਛਮੀ ਬਾਹੀ ਬਾਹਰ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਰਸਤੇ ਦਾ ਜੰਗਲਾ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਦੱਖਣੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਹੋਵੇ। ਨਕਸ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਓਤੀ ਤੋਂ ਆਮ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਆਮਦ ਰਸਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਸਤਾ ਜੋ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੱਛਮੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨਿਕਾਸੀ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਆਮਦ ਵਾਲੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤਜਵੀਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਓਤੀ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਜਾਣ ਲਈ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਸੰਗਤ ਲਈ ਲਾਏ ਜੰਗਲੇ ਕਤਾਰਵਾਰ ਹੋਣ। ਅੰਗਰੇਜ਼, ਬਜ਼ੁਰਗ, ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ (ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ) ਲਈ ਦਰਸ਼ਨੀ ਡਿਓਤੀ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਜੰਗਲਾ ਲਾ ਕੇ ਬਾਹਰ-ਬਾਹਰ ਲਾਂਘਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਤਾਂ ਆਮ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅੜਚਣ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਦੂਸਰਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤੱਕ 'ਵੀਲੋ ਚੇਅਰ' ਲਿਜਾਈ ਜਾ ਸਕੇਗੀ। ਹਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਉਕਤ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਕ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਨੂੰ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਚੌੜਾ ਤੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਾਂਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ

ਰੂਪਨਗਰ: ਖਾੜਕੂ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਚੌੜਾ ਤੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਾਂਸ ਨੂੰ ਸਖਤ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੇਠ ਸ ਥ ਾ ਨ ਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਚੌੜਾ ਤੇ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫਰਾਂਸ 'ਤੇ 25, 54, 59 ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ, 4 ਤੋਂ 5 ਵਿ ਸ ਫੋ ਟ ਕ ਸਮੱਗਰੀ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਤੇ 10, 13, 18 ਤੇ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਪਰੰਤ ਅਦਾਲਤੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਗਲੀ ਤਾਰੀਖ 13 ਨਵੰਬਰ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਚੌੜਾ ਅਤੇ ਪਾਲ ਫਰਾਂਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁੜ ਅਤਿਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸਲਾ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ 'ਤੇ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦੇ ਵਰਤ ਬਾਰੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਹਨ

ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਿਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ।

ਸਿੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਾਕਿ ਜਾਣਗੇ ਜਥੇਦਾਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਲਈ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਾਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕੌਮੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ

ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਿਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਸਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਬਦਅਮਨੀ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਟਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਰਾਏ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਨਾ ਸਜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁਕੰਮਲ

ਵਿਚਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਹਿੰਦੂ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸ. ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤ ਕੋਲੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਲਾਘੇ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਸ. ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਰਹੱਦੀ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਅਜਿਹੇ ਕੌਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਉਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਰਾਹ ਪੱਧਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਬਾਰੇ ਰਾਜੋਆਣਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾਯਾਫ਼ਤਾ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੋਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰ ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ (ਦੀਵਾਲੀ) ਮੌਕੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਪੁਰਾਤਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬੰਦੀ ਛੋੜ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕਰਨ ਤੇ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਰਾਜੋਆਣਾ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਵਾਲੀ ਤਿੰਨ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾ

ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਬੇਦੋਸ਼ੀ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਨਾ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੁਨੇਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਜਾਰੀ

ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਤਨ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵੱਧ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੇ ਵੀਜ਼ੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੌਮੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਵਾਰ ਗੁਰਪੂਰਬ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵੀਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ

ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਧੁੰਦਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਥੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਖਤਰਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਖਤਰਾ ਸਮੁੱਚੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਢਾਈ ਗਈ ਅਫਵਾਹ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਹੈ।

ਟੋਰਾਂਟੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ 'ਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤੀ ਲੜਾਈ ਮੁੱਕਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀਆਂ ਧਾਂਦਲੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਕਾਰਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਉੱਟਾਰੀਓ ਖਾਲਸਾ ਦਰਬਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਉੱਟਾਰੀਓ ਖਾਲਸਾ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਇਮਾਰਤ।

ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇਸ ਲੰਮੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸ ਉਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੋਹਾਂ ਧੜਿਆਂ ਦਾ 30 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧੜ ਦੇ ਛੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਤਭੇਦ ਉਭਰ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਰਾਣੇ ਬੇਦਾਗ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਚੋਣ 2003 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 11 ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜ ਨੇ ਜਾਅਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ

ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਮੰਨਦਿਆਂ 11 ਮਈ 2006 ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਕੋਈ 4000 ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 2400 ਸ਼ੱਕੀ ਸਮਝੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਇਹ ਮਹਿੰਗੀ ਅਦਾਲਤੀ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ 2003 ਮਗਰੋਂ ਬਣੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ

ਦੀ ਪਤਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਂ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਸਮਗਲਰ ਦੀ ਭੈਣ ਕੋਲੋਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਬਰਾਮਦ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮਗਲਰ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਪੂਰ ਦੀ ਭੈਣ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਰੀਨ (60) ਉਤੇ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀਆਂ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਮੂਰਤੀਆਂ ਲੁਕੇ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 1 ਕਰੋੜ 45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੂਰਤੀਆਂ ਕਾਂਸੀ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਰੀਨ ਆਪਣੇ ਭਾਈ ਸੁਭਾਸ਼ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ 2010 ਤਕ ਉਹ ਸੁਭਾਸ਼ ਦੀ 'ਆਰਟ ਆਫ ਦਿ ਪਾਸਟ' ਗੈਲਰੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਸੀ। ਉਹ ਭਾਰਤ ਵੀ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਉਥੇ ਵੀ ਕਪੂਰ ਦੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਨਵੀਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਰਣਜੋਧ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ (ਚੇਅਰਮੈਨ), ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਪ੍ਰਧਾਨ), ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ (ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ), ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ (ਸਕੱਤਰ) ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ (ਜੁਆਇੰਟ ਸਕੱਤਰ), ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ (ਖਜ਼ਾਨਚੀ), ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਾਹਲ (ਜੁਆਇੰਟ ਖਜ਼ਾਨਚੀ), ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਹੁਗੁਣ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ), ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ), ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੱਛੜ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ) ਤੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੰਡਾਲੀ (ਡਾਇਰੈਕਟਰ) ਹੋਣਗੇ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਵੇਂ ਹਨ।

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਟੈਂਡਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬੀਤੀ 25 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਇਸੀਆ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ (24), ਕੋਰਡੇਰੋ ਹੋਜ (22) ਤੇ ਜੈਮਲ ਪੇਰੇਜ਼ (22) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੇ ਹੀ ਹਨ। 40 ਸਾਲਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਇਥੇ ਵੁਡਬਰੀ ਵਿਚ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਦੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਦਸ-ਦਸ ਸਾਲ ਕੈਦ

ਜਲੰਧਰ: ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਬੁਰੁੰਡੀ ਦੇ 24 ਸਾਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਨਿਕ ਨਿਜ਼ਾਂਗਾ ਉਤੇ ਹੋਏ ਜਾਨ ਲੇਵਾ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੱਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 10-10 ਸਾਲ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਲੇ ਭਗੋੜੇ ਹਨ।

ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬੀ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸੱਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਮੰਤ ਰੱਲਣ, ਸਾਹਿਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਦੋਵੇਂ ਸਕੇ ਭਰਾ), ਰਮਨ ਉੱਪਲ, ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਹਰਸ਼ ਗੁਸਾਈ ਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਰਣਤੇਜ ਸਿੰਘ ਭਗੋੜੇ ਹਨ। ਜੱਜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ ਤੇ ਦਫ਼ਾ 307 ਤਹਿਤ 10-10 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦਿੱਤੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਰੋਮੀ ਉੱਪਲ ਨੂੰ 57 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਛੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ 56-56 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੌਜਵਾਨ ਰਸੂਖਦਾਰ

ਘਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 21 ਅਪਰੈਲ, 2012 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਐਨਿਕ ਨਿਜ਼ਾਂਗਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਨਿਜ਼ਾਂਗਾ ਸਿਰ ਵਿਚ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਕੋਮਾ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਉਦੋਂ ਤੁਲ ਫਤ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਿਜ਼ਾਂਗਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਟੀ.ਵੀ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਭਖਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਫਤ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਰਹੂਮ ਐਸ.ਪੀ. ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰੋਮੀ ਉੱਪਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਐਨਿਕ ਨਿਜ਼ਾਂਗਾ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਏਸੀਆ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੋਮਾ (ਡੂੰਘੀ ਬੇਹੋਸ਼ੀ) ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ 90 ਫੀਸਦੀ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਦਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਪੋਤੀਆਂ ਸਣੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ: ਨੇਤਲੇ ਪਿੰਡ ਝੰਡਾ ਕਲਾਂ ਦੀ 65 ਸਾਲਾ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਪੋਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਪਿੰਡ ਨਾਹਰਾਂ ਦੇ ਜਲਘਰ ਦੇ ਟੈਂਕ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਝੰਡਾ ਵਾਸੀ ਇੱਛਰਾਂ ਦੇਵੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਘਰੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਜੋਤੀ (ਤਿੰਨ) ਤੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ (ਡੇਢ ਸਾਲ) ਨੂੰ ਦਾਦੀ ਕੋਲ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਇੱਛਰਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਲੱਤ ਵੱਢੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਘਰ ਵਿਚ ਰੋਟੀ ਦਾ ਜੁਗਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਹ ਬਿਰਧ ਔਰਤ ਹੀ ਸੀ। ਦਿਨ ਭਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਦੋਂ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਪੇਟ ਭਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇੱਛਰਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪੋਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਤੇ ਚਲੀ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਨਾਹਰਾਂ ਦੇ ਜਲਘਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਟੈਂਕ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਲਾਸ਼ਾਂ ਤੈਰਦੀਆਂ ਦਿੱਸੀਆਂ। ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪਿੰਡ ਝੰਡਾ ਕਲਾਂ ਦੀ ਇੱਛਰਾਂ ਦੇਵੀ ਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪੋਤਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਹੋਈ।

2 Gas Stations For Sale

One in Michigan (Absent Owner)

Excellent Hwy Location

Very Good Rent \$4625 per month from Burger King

In side sale \$40,000 Gas \$50,000

Price: \$880,000

2nd in Texas Near Dallas

Hwy Location

Very good in side and out side sale

Call: 414-788-8005

ਦੋ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਕਾਊ ਹਨ

ਇਕ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ

ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਹਾਈਵੇ ਲੋਕੇਸ਼ਨ

ਵਧੀਆ ਰੈਂਟ \$4625 ਮਾਸਿਕ ਬਰਗਰ ਕਿੰਗ ਤੋਂ

ਇਨਸਾਈਡ ਸੇਲ: \$40,000, ਗੈਸ: \$50,000

ਕੀਮਤ: \$880,000

ਦੂਜਾ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਟੈਕਸਸ ਵਿਚ ਡੈਲਸ ਨੇੜੇ

ਹਾਈਵੇ ਲੋਕੇਸ਼ਨ

ਵਧੀਆ ਇਨ ਸਾਈਡ ਅਤੇ ਆਊਟ ਸਾਈਡ ਸੇਲ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 414-788-8005

After the success of Ikk Chann Dalbir Bhangu is back in Mausam

JASS PRODUCTION PRESENTS

ਇਕ ਚੰਨ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਲਬੀਰ ਭੰਗੂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਐਲਬਮ

ਮੌਸਮ

MAUSAM

DALBIR BHANGU

ਮੌਸਮ

www.facebook.com/dalbirbhangu
Email: dalbirbhangu@gmail.com
Available on: iTunes & You Tube

ਦਲਬੀਰ ਭੰਗੂ, ਫੋਨ: 661-330-8685

Punjab Times

Established in 2000
13th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746

Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Graphics:

Mandeep Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

California

Shiara Dhindsa

661-703-6664

New York

Iqbal S. Jabowalia

917-375-6395

Circulation

Harbhajan Singh

917-856-5229

Photographer

Kamaljit Singh Viridi

Ph. 847-502-2703

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Missisipi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ
ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ
ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ
ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorses
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ: ਉਮਰ

ਲੰਡਨ: ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਆਸਤ ਕਦੇ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਧੀਨ ਰਹੇਗੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਸ਼ਾਂਤੀਵਾਰਤਾ ਅਤੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਾਰੇ ਭਵਿੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਖਬਾਰ 'ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ' ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵਿਚ ਜਨਾਬ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਹੱਦ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਉਂਜ ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਨਾ ਪੁੱਜੇ। ਉਂਝ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਕੌਮਵਾਦੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।" ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਉੱਤਰੀ ਆਇਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਲੰਮੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1998 ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤਹਿਤ ਸਕਾਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ ਸ਼ਾਂਤੀਵਾਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬੋਤਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਾਲ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 'ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ' ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦਾ ਜਨਮ ਇਸੈਕਸ (ਬਰਤਾਨੀਆ) ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਬਰਤਾਨਵੀ ਪਿਛੋਕੜ ਸਦਕਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੇਰਾ ਜਨਮ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ।" ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਕ ਅਲ-ਕਾਇਦਾ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਹਾਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਤਿਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਪਰਤ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਨਰਲ ਪਰਵੇਜ਼ ਮੁਸ਼ਰਫ ਵੱਲੋਂ 2005 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚੋਂ ਫੌਜਾਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਚ ਰੱਦੋ-ਬਦਲ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਵਡੇਰੀ ਖੁਦਮੁਖਤਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਕਾਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ-ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਸਮਝੌਤਾ ਮੀਲ ਪੱਥਰ: ਵੋਹਰਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਐਨ.ਐਨ. ਵੋਹਰਾ ਨੇ 1974 ਦੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ-ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁੱਲਾ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹਿੱਤ ਹੋਰ ਫਿਕਰਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋ ਜਾਣ। ਸ੍ਰੀ ਵੋਹਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਕਿ 1974 ਦਾ ਇੰਦਰਾ-ਸ਼ੇਖ ਸਮਝੌਤਾ ਲੰਮੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਮੀਲਪੱਥਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਲਾਗੂ ਰਹੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰਾਜ ਕੋਲ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੇ ਹੋਰ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਤੋਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕੁਚਲਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਿੱਖ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ (ਨੌਵੀਂ ਤੋਂ ਦਸਵੀਂ) ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਪੰਜ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਹੈ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਪੜ੍ਹਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਜੋਸ਼ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮੂਲੀ ਫਰਕ ਨਾਲ ਈਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰਾ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ (ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਪੱਧਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ (ਮੁਸਲਮਾਨ, ਈਸਾਈ, ਸਿੱਖ, ਬੋਧੀ ਤੇ ਪਾਰਸੀ) ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਈਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੈਕੰਡਰੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਤੇ ਗਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਅਜੇ ਦੂਰ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹਿਟਲਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹਿਟਲਰ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਮੰਤਰੀ ਗੋਇਬਲਜ਼ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੱਸ, ਸੌ ਵਾਰ ਝੂਠ ਬੋਲ ਦਿਉ। ਇਹੀ ਕੁਝ ਮੋਦੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਮੁਜ਼ੱਫਰਨਗਰ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪੀੜਤਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸੀ ਤੂਫਾਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਭਤਕਾਊ ਭਾਜਨ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਬੁਲਾਰੇ ਸ਼ਾਹਨਵਾਜ਼ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਕਿਉਂਕਿ

ਇਸ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ ਤੇ ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ. ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਦਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਆਉਣ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ 1984 ਵਰਗੇ ਦੰਗੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੋਦੀ ਉਲਝੇ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਗ੍ਰਹਿ

ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭ ਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਬਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਉਲਝ ਪਏ। ਸ੍ਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ 'ਤੇ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੋਰ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟੇਲ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ 'ਤੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਖਰੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਆਗੂ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਸਨ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਖਿਲਾਫ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੂਰ ਨਾ ਪਿਆ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨ ਲਈ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ., ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ., ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਣੇ ਸਾਰੀਆਂ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਚੋਣ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ.ਕੇ. ਐਂਟਨੀ ਸਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਰੱਖਣਗੇ। ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਡਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਂਜ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਉਖਾੜਨ ਲਈ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਕੋਈ ਕਾਹਲ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤਾਂ 2017 ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਹਨ।

ਉਧਰ, ਖੱਬੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਖੱਬੇਪੱਖੀ ਆਗੂ ਫਿਲਹਾਲ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਬਣ ਰਹੇ ਗਠਜੋੜ ਵੱਲ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ, ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) ਤੇ ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਬੀ.ਜੇ.ਡੀ. ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕਰੇਗੀ। ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਆਗੂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਦਿਆਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਬਾਰੇ ਸਾਂਝਾ ਮੌਰਚਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ., ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਤੇ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਰਨਾਲਾ) ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸਮੂਹਿਕ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗਾ। ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁੜੇ ਤਹੱਮਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਗਠਜੋੜ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡਾ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ

ਆਈਜ਼ੋਲ: ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਮਰਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹਿਲਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ 16 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਲ 6,86,305 ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚ 3,49,506 ਮਹਿਲਾ ਵੋਟਰ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਮਰਦ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 3,36,799 ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2008 ਵਿਚ ਵੀ ਕੁੱਲ 6,08,561 ਵੋਟਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ 3,0,08,659 ਸਨ ਜਦੋਂਕਿ ਮਰਦ ਵੋਟਰ 2,99,902 ਹੀ ਸਨ। ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 1972 ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਤੇ ਪਿਛਲੇ 41 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਛੇ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਹੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਦੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਬਣੀ ਮਹਿਲਾ ਲਾਲਹਲਿਮਪੁਈ ਹਰਾਰ ਨੇ ਮਿਜ਼ੋ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰੰਟ ਦੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਆਈਜ਼ੋਲ ਉੱਤਰੀ-1 ਹਲਕੇ ਤੋਂ 1987 ਵਿਚ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

- (ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
- ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
- ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
- ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
- ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
- ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
- ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
- ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
- ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
- ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਰੀ

- ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
- ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
- ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
- ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
- ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
- ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
- ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ

- ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
- ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
- ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
- ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
- ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
- ਹੈਪੀ ਹੀਰ
- ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਿੱਪੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਈਆਂ ਫਿਟਕਾਰਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਭਵਨ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਕਰਵਾਈ ਸੁਬਾਈ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਕਿ ਜੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਇਕ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਰਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ

ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉਪਰ ਬੈਠਣ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਕੌਮੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਖਤਰਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਹੈ, ਉਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਇਨਾਮ ਨਾ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਵੰਗਾਰਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਵੀਂ ਪੌਦ ਨੂੰ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਜਿਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਵੀ ਖੋਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕਰਾਈ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਟੈਕਸਟ ਬੁੱਕ ਬੋਰਡ ਦਾ ਭੱਠਾ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਮਹਿਜ਼ ਇਨਾਮ ਵੰਡਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹਵਾਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਜੀਦਾ ਹੱਠ ਦੀ ਥਾਂ ਉਲਟਾ ਇਸ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਗਏ ਹਨ। ਕਈ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਝਾਤ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਿਲਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਅੱਜ ਵੀ ਫਾਰਸੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਖੇਤੀ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡਾ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਜਣਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ (ਸੇਖੋਂ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਤੇਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਮਿਕ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਿਚ ਫਸੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਦੀਪਕ ਮਨਮੋਹਨ, ਮੋਹਨ ਭੰਡਾਰੀ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸੰਧੂ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੰਧਨ ਕੀਤਾ।

ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ: ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਲੈ ਕੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜੇ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮੁਹੱਬਲੀਪੁਰ ਦੇ 35 ਸਾਲਾ ਨੌਜਵਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੰਘੀ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਫਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਪਰਮਜੀਤ ਸੰਨੀਵੇਲ ਦੇ ਇਕ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਚਾਟ ਭਵਨ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਨੀਵੇਲ ਹਿੰਦੂ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਐਨ ਪਿਛੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਪਰਮਜੀਤ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਦੋ ਬੱਚੇ-ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਲੜਕੀ ਅਤੇ 8-9 ਸਾਲ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਦਿਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ।

ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗਹਿਣੇ ਧਰ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਰਸਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜਾ ਸੀ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਫੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ 40 ਦਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਰਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਔਕੜ ਆ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੋਟਲ ਦੇ ਰਸੋਈ ਘਰ ਵਿਚ ਸਖ਼ਤ ਕੰਮ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਉਦਾਸ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਕੋਲ ਵੀ ਘਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਕੋਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵਾਪਸ ਨਾ ਪਰਤ ਸਕਿਆ।

ਪਰਮਜੀਤ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਇੰਡੀਆ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਲਈ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਫੋਨ 408-406-1211 ਜਾਂ ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਫੋਨ 209-450-9300 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਖਿਚਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਖਿਚਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਚਲਾਈ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਨੌਜਵਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ ਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਕ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੀ ਭੀੜ ਨੂੰ ਖਿੰਡਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਲੋਕ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੋਆਣਾ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਲਾਇਰਜ਼ ਫਾਰ ਹਿਊਮੈਨ ਰਾਈਟਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

Matrimonial

ਕੰਨਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ

Beautiful & well educated girl sought for Lobana Sikh handsome clean shaven boy, 26, 5'-10", Green Card holder, B-tech engineering. Only reputed Lobana Sikh families from USA/Canada need to contact. Ph: 916-821-1569 or email: supertoolsindia@yahoo.co.in

Looking match for Saini Sikh turbaned boy, computer engineer, 5'-8", completed higher study in Canada recently, belongs to Dist. Hoshiapur. California girl preferred. Contact: 510-557-6988 or raj@gfbontime.com

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਰਹਿੰਦੇ, ਉਮਰ 29, ਕੱਚ 5'-6", ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੇ ਲਈ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 317-364-2016, ਈ-ਮੇਲ: nkra123@yahoo.com

ਕੰਬੋਜ ਸਿੱਖ ਬਿੰਦ, ਕੱਚ 6 ਫੁੱਟ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ, ਆਟੋ ਮਕੈਨਿਕ ਲੜਕੇ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੀ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਜਾਂ ਵਿਜ਼ੀਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਈ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: 916-470-5520

To Advertise with Punjab Times
Call: 847-359-0746

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਲੋਡ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।

- *ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ
- *ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ
- *ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

Rates as low as 2.0%

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

*Low Rates *One-Time Discounts *No Minimums

Call Paul at 1-800-705-3863

Transportation Funding Group, Inc.
Minneapolis, MN 55426

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
- ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੌਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Ranu Cell:916-502-7733
Yuba City Ph:530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨਾ ਮੁੱਕੀਆਂ

ਭੁਜ: ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਇਥੇ ਵਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਪੰਜ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਦੋਸਤੀ ਅੱਠ ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਚਨਚੇਤੀ ਟੁੱਟ ਗਈ ਜਦੋਂ ਲੈਂਡ ਮਾਫੀਆ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਲੋਰੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਚਾਰ ਜੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵਧੀਕੀ ਇਥੇ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਮੁਕਾਮੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅੱਠ ਹਮਲਾਵਰ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਬਾਕੀ ਅੱਠਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ।

ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਲ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਛੁਪਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਉਦੋਂ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਬਰੀ ਖੋਹੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 1965 ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲ ਗਈ ਬਲਕਿ ਮੁਕਾਮੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਂਝ ਤੇ ਦੋਸਤੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟ-ਚਿਨ੍ਹ ਲੱਗ ਗਿਆ।

ਲੋਰੀਆ ਉਹ ਪਿੰਡ ਹੈ ਜਿਥੇ 1965 ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਾ ਵਸੇ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਪਰਿਵਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਤੇ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਥੋਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ-ਹਰਿਆਣਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਸਬੀਰ

ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਲਕਿ ਇਹ ਲੈਂਡ ਮਾਫੀਆ ਦੀ ਭੁੱਖ ਤੇ ਲਾਲਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਫੀਆ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁਣ ਹਰ ਹੀਲੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਕੱਛ ਖਿੱਤੇ

ਵਿਚ ਵਧਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਹਰਿਆਣਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਮੁਰਝਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸਤਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2010 ਵਿਚ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭੋਇ ਖਾਤੇ ਜਾਮ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਪਰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜੜਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਸਿਤਮ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਾਰਜੇਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਫਤਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਗਤਵਾਰਾ ਦੇ ਬਜ਼ਰਗ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਇਸ ਕੋਝੇ ਮਜ਼ਾਕ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਾਫ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਹ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤ ਜਾਵਾਂਗੇ ਪਰ ਬੱਚੇ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ ਅਗਵਾ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਰਵਾਏ ਰਿਹਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਕਰਨ ਗਏ ਸਥਾਨਕ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਜਥੇਦਾਰ ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ, ਮੁਹਾਲੀ ਦਾ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੰਨਾ ਦੇ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਗਵਾ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਬਦਲੇ ਫਿਰੋਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਰੋਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈਣ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੱਗੀ ਵਾਸੀ ਕਾਉਂਕੇ ਕਲਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਜਗਰਾਓਂ ਨੂੰ ਜਾਲ ਵਿਛਾ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਵੱਲੋਂ ਕਰੀਬ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਵਾਕਫ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਉਟਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਥਿਤ ਕੰਪਲੈਕਸ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਦੀ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੱਗੀ ਵਾਸੀ ਕਾਉਂਕੇ ਕਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦਾ

ਫਿਰੋਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈਣ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਸੌਦਾ 10 ਕਰੋੜ 90 ਲੱਖ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੌਦਾ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਥੀ ਅਲੀ ਅਤੇ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਮਨੀ ਵਾਸੀ ਮੋਗਾ ਇਸ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਗੇ ਤੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ 'ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥੀ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਬੈਂਕ ਮੈਨੇਜਰ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ 23 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਤੇ 24 ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੱਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ

ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਖੇੜਾ ਦੇ ਭਰਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਬਦਲੇ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦੇਣ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕਹਿਣਗੇ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ 27 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਾਂਗਕਾਂਗ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਮਰਾਲੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਛੁਡਵਾਉਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰੋਤੀ ਦੀ ਰਕਮ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇੜਾ ਦੇ ਭਰਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਟੀਮ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਕੇ ਇਸ ਅਗਵਾ ਕਾਂਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੂਤਰਧਾਰ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੱਗੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ।

ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ

ਮੁਹਾਲੀ: ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਵਿਚ ਤਾਲਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਮੰਚ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸੱਦਾ ਗਿਆਨੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਾਚਕ ਨੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਪੰਥ ਦਰਦੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿੱਤਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਤੇ ਸਰਬ-ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਰਗੀ 'ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ' ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਪੰਥ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਦੇ ਅਕੱਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਲਚਲ ਨੂੰ ਵਾਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਲੈਟਰਹੈੱਡ ਉਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾ ਚੌਥ ਦਾ ਵਰਤ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਬੀਬੀ ਚਾਵਲਾ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਠੋਸ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੈਟਰਹੈੱਡ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੁਨੇਹਾ ਗੁਰਮਤਿ ਤੇ ਪੰਥਕ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈ।

ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਪਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ ਦੋਹਰੇ ਮਿਆਰ?

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ 'ਲੰਗਰ' ਵਿਵਾਦ ਉੱਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਗ੍ਰੇਟਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਥੇ ਦੋਹੇ 'ਤੇ ਆਏ ਇਕ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲਈ ਹੈ। ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਨਾਮੀ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਐਸਟਸਫੋਰਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਇਕ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਲੰਬੀ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ 1998 ਵਿਚ ਲੰਗਰ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲੰਗਰ ਵਰਤਾਉਣ ਦੀ

ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਭ ਖਮੋਸ਼

ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ

ਰਾਗੀ ਅਜੈ ਸਿੰਘ

ਬਜਾਏ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭੁੰਝੇ ਬਿਨਾ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਾਉਣ। ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅੰਦਰ ਵੰਡ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਾਫਰਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਰੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਗਿਆਨੀ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਨ

'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਇਹ ਦੋਗਲਾਪਣ ਕਿਉਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ? ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹਨ? ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਦੰਡ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੁਝ ਨਰਮਦਲੀਏ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਜੋ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਸੀ ਉਹ ਇਕ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਗਿਰੇਵਾਨ ਵਿਚ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਹਿਰਾਨਾ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ (ਅਜੈ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ

ਬਦਲੇ ਦੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚਲੀ ਪੁਜਾਰੀ ਜਮਾਤ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਆਕਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਖਿਡੌਣਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਖਮੋਸ਼ੀ ਧਾਰ ਲਈ ਹੈ। ਪੀੜਤ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਸ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਰੌਸ ਸਟਰੀਟ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਨਰਮਖਿਆਲ ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨ ਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੈ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਜੜ੍ਹੀ ਤੇਲ ਦੇਣ ਦੇ ਤੁੱਲ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਧਰਮ ਦੀ ਆੜ ਹੇਠ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਥਕ ਰਹਿਬਰਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਅਫਸੋਸਜਨਕ ਹੈ।

ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੱਸਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਪਹਿਰਾ

ਬਠਿੰਡਾ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਪੱਕਾ ਪੁਲਿਸ ਪਹਿਰਾ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿੱਚ ਔਰਬਿਟ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਕਿੱਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ 15 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਹੋਲਦਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਕਸ਼ਾਪ 'ਤੇ ਗਾਰਦ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸੜਕ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ। ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਗਾਰਦ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਸੰਭਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਥੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸਭ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਬੱਸ ਕੰਪਨੀਆਂ

ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੱਸ ਰਾਤਰੀ ਫੀਸ 70 ਰੁਪਏ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਔਰਬਿਟ ਬੱਸਾਂ ਹੁਣ ਔਰਬਿਟ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਅਤੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵਿੱਚ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਸ ਰਾਤ

ਵਕਤ ਖੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ। ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਬਠਿੰਡਾ ਡਿਪੂ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਰਾਤ ਵਕਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੌਕੀਦਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਔਰਬਿਟ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਗਾਰਦ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਕਸਰ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਗਾਰਦ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਰਵਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਹਦਾਇਤ 'ਤੇ ਔਰਬਿਟ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਗਾਰਦ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿੱਚ ਰੈਗੂਲਰ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੈੱਡ ਪਲੱਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕੇਸ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਗਾਰਦ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਧੋਖੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਵੀ ਖਰਚਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਨਾ ਦੱਸ ਕੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਵੀ 'ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਿਆਹੀ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਪਤੀ ਖਰਚਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੋ ਦੀ ਧਾਰਾ 125 ਅਧੀਨ ਖਰਚਾ ਲੈਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੁਟਾਪਾ ਹਰਸਿਮਰਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ 'ਚ ਤਿੱਖੇ ਮਤਭੇਦ

ਮੁਹਾਲੀ : ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੋਹਾਣਾ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਲੇਬਰਫੈਡ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹਾਣਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਜਗਮਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁੱਟ-ਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸੈਂਟਰਲ ਬਾਣਾ ਫੇਜ਼-8 ਵਿੱਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 323,341,506,148 ਤੇ 149 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਝਗੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੜਕ 'ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਨਾ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਮਾਰਨਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੈਂਟਰਲ ਬਾਣਾ ਫੇਜ਼-8 ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਜਗਮਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦੀ ਪਾਇਲਟ ਜਿਪਸੀ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸੈਂਟਰਲ ਬਾਣਾ ਫੇਜ਼-8 ਸਥਿਤ ਪੁਲਿਸ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੁਹਾਲੀ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਸਨੋਟਾ ਸਥਿਤ ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਾਂਡਰਾਂ ਚੌਕ 'ਤੇ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬੱਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦੇ ਕੇ ਰੋਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਹਾਲੀ ਤੱਕ ਲਿਫਟ ਮੰਗੀ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ

ਰਾਹਗੀਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਹਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਝਤਾ ਚੌਕ 'ਤੇ ਲਾਹ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੇੜੇ ਪੁੱਜਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿੱਛੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ (ਬਾਣੇਦਾਰ) ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਿਸਕ ਗਈ।

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਾਣੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਘੇਰ ਕੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਲਗਭੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਅਤੇ ਮਨਘੜਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਲਖਨੌਰ ਕੋਲ ਉਸ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਸਾਈਡ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿੱਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤੂੰ-ਤੂੰ ਮੈਂ-ਮੈਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੱਲ ਹੱਥੋਪਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ।

ਜਲੰਧਰ: ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੁੱਲ ਹਿੰਦ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗੱਠਜੋਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਲਝ ਗਏ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੌਮੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਧਰ, ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਂਗਰਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰਾ ਕੀਤਾ-ਕਰਾਇਆ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਉਦੋਂ ਕੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਆਸਥਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਜਿਥੇ ਹਰ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਸਿਰ

ਝੁਕਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ? ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਸੀ? ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਮਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤਾ

ਚਾਵਲਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਚਾਵਲਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਗੇ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਕਰਾਰ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਤਕਰਾਰ ਕਾਫੀ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਸਰ ਬਿਆਨ ਦਾਗਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਚਾਵਲਾ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ 'ਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਘਟੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2009-10 ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋਈ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਰਮਿਆਨ ਜਿਥੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ ਘਟੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਆਗਰਾ ਅਤੇ ਮੇਰਠ 'ਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ ਕਾਫੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ।

ਕੌਮੀ ਸੈਂਪਲ ਸਰਵੇ ਸੰਸਥਾ (ਐਨ.ਐਸ.ਐਸ.ਓ.) ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਲੁਧਿਆਣਾ 'ਚ ਹੁਣ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ 6.3 ਫੀਸਦੀ ਹੈ ਜੋ 2004-05 ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 1.2 ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਗਰਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰ 0.2 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 5.5 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮੇਰਠ 'ਚ ਵੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ ਵਧ ਕੇ 3.9 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ ਪਟਨਾ (13.2 ਫੀਸਦੀ) ਅਤੇ ਕਾਨਪੁਰ (7.7 ਫੀਸਦੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ; ਜਦਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ ਭੁਪਾਲ (0.1 ਫੀਸਦੀ) 'ਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਰਤ 'ਚ (0.6 ਫੀਸਦੀ) ਤੇ ਇੰਦੌਰ 'ਚ (0.8 ਫੀਸਦੀ) ਦਾ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਕਸਬਿਆਂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਸਰਵੇਖਣ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ 'ਚ ਓਵਰਆਲ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰ 3.8 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2.8 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਧੜੇਬੰਦਕ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਉਚ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾਈ ਇਕਾਈ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦਣ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਬਦਮਗਜ਼ੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਨਕਾਰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ਼ਕੀਲ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਸਾਰੇ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੇ ਸੱਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ 14 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਮਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣੇ 'ਤੇ ਸੱਦਿਆ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਮੀਟਿੰਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦਾ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾ ਬਣਨ ਕਰ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦਿੱਲੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ 14 ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਪਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। 14 ਅਕਤੂਬਰ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਘੇਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇਕ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲੋਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ, ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ, ਐਡਵਾਂਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਦੇ

ਸੁਆਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ 'ਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਕੌਮੀ ਖਾਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਓ.ਪੀ. ਸੋਨੀ, ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਸੂਢ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਸੇਖੜੀ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿੰਦਰਾ, ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਰਮਸੇਤ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਤ੍ਰਿਪਤ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਸਿੱਖ ਬੀਬੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਤਰੁੱਟੀ ਰਹਿਣ ਕਰ ਕੇ ਚੋਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਤਨਾਮ ਕੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਐਬਰਡੀਨ ਵਿਖੇ ਰਾਇਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਵਿਚੋਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ 175000 ਪੌਂਡ ਕਢਵਾ ਲਏ ਸਨ। 30 ਸਾਲਾ ਇਸ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀ ਖਿਲਾਫ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ 'ਬਾਏ ਅਬਾਰਟੀ ਆਫ ਹਰ ਮਨੈਸਟੀਜ਼ ਐਡਵੋਕੇਟ' ਨਾ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਨਾ ਲੈ ਸਕਿਆ।

ਬੀਬੀ ਸਤਨਾਮ ਕੌਰ ਨੇ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਗਾਹਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਰਕਮ ਕਢਵਾਈ। ਉਸ ਨੇ ਯੂਰੋ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀ ਕਢਵਾਈ ਤੇ 120000 ਪੌਂਡ ਦਾ ਚੈਕ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਲਵਾਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਸ 'ਠੱਗੀ' ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਤੂ ਪਿਆਰ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੈ...

ਨਹੀਂ ਮੁੱਕਣਾ ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਜਾਦੂ

ਆਪਣੇ ਨਿਆਰੇ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਦੂ ਧੁੰਡ ਨਾਲ ਗਾਇਕ ਮੰਨਾ ਡੇ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਸੀ। ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਚੌਕੜੀ ਹੁਣ ਸਿਫਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ, ਮੁਕੇਸ਼, ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮੰਨਾ ਡੇ ਨੇ 1950 ਤੋਂ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਫਨ ਦਾ ਜਾਦੂ ਬਿਖੇਰਿਆ। ਰਫੀ, ਕਿਸ਼ੋਰ ਤੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਅਰਜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਮੰਨਾ ਡੇ ਵਰਗਾ ਸਾਦਗੀ-ਪਸੰਦ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬੰਦਾ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਲੱਭਣਾ ਜੇ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਔਖਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਧੀ ਸੁਮਿਤਾ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਬਣੇ ਸਿੱਧੇ, ਸਰਲ ਤੇ ਸਾਢੇ ਸਨ। ਉਹਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵੀ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਝ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨਾਲ ਇਹ ਰੋਸਾ ਸੀ ਕਿ ਬਿਮਾਰ ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੀ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਖਬਰਸਾਰ ਨਾ ਲਈ; ਹੁਣ ਮਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਿਉਂ? ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਲੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਫੰਡ ਵੀ ਰੋਕ ਲਏ ਸਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣਾ ਵੀ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਮਈ 1919 ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਇਸ ਗਾਇਕ ਦਾ ਨਾਂ ਪ੍ਰਬੋਧ ਚੰਦਰ ਡੇ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮੰਨਾ ਡੇ ਵਜੋਂ ਹੋਇਆ। ਮੰਨਾ ਨਾਂ ਉਹਨੂੰ ਉਹਦੇ ਚਾਚੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਨੇ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਪਛਾਣੀ ਅਤੇ ਫਿਰ

ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਅੰਬਰ ਉਹਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਡਾਣ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਬੈਰਿਸਟਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਚਾਚੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਉਹਨੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਹ ਸਟੇਜ ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਜਾਦੂ ਇਸ ਕਦਰ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਥਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਿੱਸਾ ਜੁੜ ਜਾਂਦਾ। ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਗੁਜਰਾਤੀ, ਮਰਾਠੀ, ਮਲਿਆਲਮ ਤੇ ਕੰਨੜ ਤੇ ਅਸਮੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ 4000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੀਤ ਗਾਏ। ਉਹਦਾ ਆਖਰੀ ਗੀਤ 1991 ਵਿਚ ਆਈ ਫਿਲਮ 'ਪ੍ਰਹਾਰ' ਦਾ 'ਹਮਾਰੀ ਹੀ ਮੁੱਠੀ ਮੈਂ' ਸੀ। ਉਹਦੇ ਗਾਏ ਸਦਾਬਹਾਰ ਗੀਤ ਅੱਜ ਵੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਉੱਤੇ ਹਨ। ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੇ ਗਾਇਨ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਉਹ ਫਿਲਮੀ ਗਾਇਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਨ। ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਹ ਖਣਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਕਰਾਰੇਪਣ ਦੀ ਕੋਈ ਨਕਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਵਰਗਾ ਮਿਸਾਲੀ ਗਾਇਕ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ: "ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹੋ, ਤੇ ਮੈਂ ਖੁਦ ਮੰਨਾ ਡੇ ਨੂੰ ਸੁਣਦਾ ਹਾਂ।"

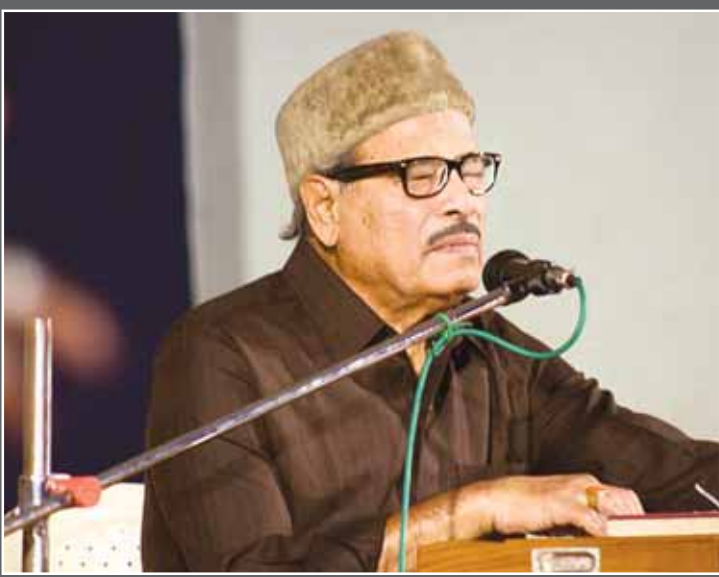
ਆਪਣੇ ਫਨ ਸਦਕਾ ਉਹਨੂੰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਬਹੁਤ ਮਿਲੇ। 1971 ਵਿਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ, 2005 ਵਿਚ ਪਦਮ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ 2007 ਵਿਚ ਫਾਲਕੇ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਮੰਨਾ ਡੇ ਦਾ ਸੰਗੀਤ-ਸਫਰ ਹੋਰ ਵੀ ਬੁਲੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। 2004 ਵਿਚ ਰਵਿੰਦਰ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਡੀ. ਲਿੱਟ ਦੀ ਆਨਰੇਰੀ ਡਿਗਰੀ ਨਾਲ ਨਵਾਜਿਆ।

ਮੰਨਾ ਡੇ ਨੇ 1953 ਵਿਚ ਸੁਲੋਚਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ 2012 ਵਿਚ ਪਤਨੀ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਅਖੀਰ 24 ਅਕਤੂਬਰ 2013 ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਗਏ। ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਜੇ ਗੀਤ ਦੇ ਬੋਲ ਹਨ: ਤੂ ਪਿਆਰ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੈ, ... ਤੇ ਉਹ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਸਾਗਰ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

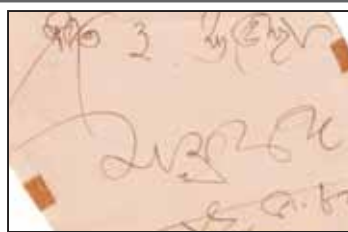
ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਚੌਥੇ ਸਾਲ ਉਸ ਉੱਤੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਹੋਰ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੁੱਜਦੇ ਹੁੰਦੇ।

ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਮੰਨਾ ਡੇ ਨੇ 1943 ਵਿਚ 'ਤਮਨਾ' ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਗਾਇਕ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਹਨੇ 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੀ, ਬੰਗਲਾ,

ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗੀਤ

ਕਸਮੋਂ ਵਾਦੇ ਪਿਆਰ ਵਫਾ
ਯੇਹ ਰਾਤ ਭੀਗੀ ਭੀਗੀ
ਤੂ ਪਿਆਰ ਕਾ ਸਾਗਰ ਹੈ
ਐ ਮੇਰੀ ਜ਼ੋਹਰਾ ਜਬੀਂ
ਆਜਾ ਸਨਮ ਮਧੁਰ ਚਾਂਦਨੀ ਮੈਂ ਹਮ
ਲਾਗਾ ਚੁਨਰੀ ਮੈਂ ਦਾਗ ਛੁਪਾਉ ਕੈਸੇ
ਝਨਕ ਝਨਕ ਤੋਰੀ ਬਾਜੇ ਪਾਇਲੀਆ
ਨਦੀਆ ਚਲੇ, ਚਲੇ ਰੇ ਧਾਰਾ
ਪੁਛੋ ਨਾ ਕੈਸੇ ਮੈਂ ਰੈਨ ਬਿਤਾਈ
ਪਿਆਰ ਹੂਆ ਇਕਰਾਰ ਹੂਆ
ਤੁਝੇ ਸੂਰਜ ਕਹੂੰ ਯਾ ਚੰਦਾ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੈਸੀ ਹੈ ਪਹੋਲੀ ਹਾਏ
ਚੁਨਰੀ ਸੰਭਾਲ ਗੋਰੀ ਉਤੀ ਚਲੀ ਜਾਏ ਰੇ
ਇਕ ਚਤੁਰ ਨਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਿੰਗਾਰ
ਏ ਭਾਈ ਜ਼ਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਚਲੋ
ਯੇਹ ਦੋਸਤੀ ਹਮ ਨਹੀਂ ਤੋੜੇਗੇ
ਐ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ ਵਤਨ

ਮੰਨਾ ਡੇ ਦੀ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ।

ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਲੋਚਨਾ ਨਾਲ।

ਭਾਰਤੀ ਸਿਹਤ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਗਰਭਪਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਆਲਮੀਕਰਨ ਤੇ ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੁੰਘੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚਾ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਿੱਧਾਂ, ਵਿਤਕਰਿਆਂ, ਰੁਝੇਵਾਦੀ ਤੇ ਔਰਤ-ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਗਰਭਪਾਤ ਸਿਰਫ ਸਿਹਤ ਮੁੱਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਔਰਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਸਬੰਧੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਧਾਰਾਨਾਵਾਂ, ਸਿਆਸੀ ਨੀਤੀਆਂ, ਆਰਥਿਕ ਰੁਝਾਨ, ਸਮਾਜਕ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿਹਤ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਲੈਨਸਟ' ਵਿਚ ਛਪੇ ਅਧਿਐਨ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 6.4 ਲੱਖ ਗਰਭਪਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 56 ਫੀਸਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ। ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰਭਪਾਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਗਰਭਪਾਤ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਖਲਾਈਯਾਫਤਾ ਸਿਹਤ ਕਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚੋਰੀ-ਛਿਪੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਕਲੀਨਿਕ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਤੀਜਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਐਨ ਜਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰਭਪਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਸਰੀਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਿਆ, ਜਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰਭਪਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਨਸਿਕ ਸਦਮੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨ, ਜਾਂ ਇਹ ਗਰਭਪਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼-ਮੇਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਕਿਵੇਂ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਏ। ਗਰਭਪਾਤ ਨੂੰ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਹਕੂਕ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਗਰਭਪਾਤ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਜਨਣ-ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖ਼ਤਮ

ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪੱਖ ਹੈ। ਗਰਭਪਾਤ ਸਬੰਧੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਜੁਟੀ ਸੰਸਥਾ 'ਸਿਹਤ' (ਛੱਠਵੇਂ) ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਜਣਨ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰਗੋਚਰਾ ਹਿੱਸਾ ਗਰਭਪਾਤ ਨਾਲ ਮਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਗੁਲਾਮ ਨਬੀ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਮਹਿਕਮੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅੰਕੜਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਅਣਦੇਖੀ ਸਿਰਫ ਨੀਤੀਗਤ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਆਬਾਦੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਢਾਲਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਲੜਕੀਆਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਦਫਤਰਾਂ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਢਾਂਚਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ ਤੇ ਰਾਜ ਵਰਗੇ ਰਵਾਇਤੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਵਿਚਲੀ ਪਿਤਰਸੱਤਾ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਟਕਰਾਅ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੇ ਗਰਭਪਾਤ ਵਰਗੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਉਸੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਉਹ ਸਮਾਜਕ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਅਰਥਚਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਅਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੇਧ ਭਾਰਵਿਨਵਾਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤੀਜੀ ਦੁਨੀਆਂ

ਦੀਆਂ ਔਰਤ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਹਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਹੈ। ਗਰਭਪਾਤ ਦਾ ਹੱਕ ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗਰਭਪਾਤ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਅੰਤਿਮ-ਵਿਆਖਿਆ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮਿਸ਼ੇਲ ਫੂਕੋ ਮੁਤਾਬਕ ਸਤਹੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਤੀਮਾਰਦਾਰ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰ ਦਾ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ
ਫੋਨ: 91-98554-04330

ਕਿਤੇ ਸਮਾਜਕ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀਆਂ ਹੱਦਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਔਰਤ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ/ਅਸਹਿਮਤੀ ਸਮਾਜਕ ਕਾਰਨ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਔਰਤਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਗ਼ਰੀਬ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤੰਗ ਘੇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿਮਟੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਮੁਲਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਨੌਸ ਤਰੱਦਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਨਤਕ ਫੰਡ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਮੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਗਰਭਪਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ

ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਿਆਰੀ ਤਹਿਤ ਗਰਭਪਾਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸ਼ਰਮ, ਝਿਜਕ ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਚੋਰੀ ਛਿਪੇ ਹੁੰਦੇ ਗਰਭਪਾਤਾਂ ਦਾ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਪੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਬਲਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਪ੍ਰਜਨਣ ਪੱਖੋਂ ਨਕਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਨਣ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਗ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ, ਖੂਨ ਦੀ ਕਮੀ, ਲਗਾਤਾਰ ਬਕਾਵਟ, ਪਿੱਠ ਦਰਦ, ਸਰੀਰ ਪ੍ਰਤੀ ਨਾਪਸੰਦਗੀ ਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਕਮੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤੀ ਸਿਹਤ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅਮਲਾ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ, ਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਗਰਭਪਾਤ ਸਬੰਧੀ ਹੋਏ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁਫਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰਾਣੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਿਆਨਦਿਆਂ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੀ ਵਾਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਫਰਸ਼ 'ਤੇ ਢੇਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਔਰਤ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਾਈਆਂ ਅਤੇ ਅਹੁੜ-ਪਹੁੜ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੋਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਘੁਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਜਨਾਨਾ ਡਾਕਟਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵੀ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ

ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਡਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰ ਗਰਭਪਾਤ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਸਬੰਦੀ ਨਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਦੋਂ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਘਿਰਣਾ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੈੱਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਗਰਭਪਾਤ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਸਬੰਧੀ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਮੰਨਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਗ਼ਰੀਬ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਤੇ ਪੱਛੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬੇਦਿਲੀ, ਤਰਸ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੇਸ਼ਬੰਦੀਆਂ ਧਰੀਆਂ-ਧਰਾਈਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹਤਾਸ਼ ਔਰਤਾਂ ਜਦ ਗ਼ੈਰ-ਸਿਖਲਾਈਯਾਫਤਾ ਸਿਹਤ ਕਾਮਿਆਂ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਗਰਭਪਾਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਗਰਭ-ਨਿਰਧੋਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਅਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭਪਾਤ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੁੱਦਾ ਇਲਾਜ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਪਰਦਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਨੀਮ-ਹਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਿਹਤ ਕਾਮਿਆਂ ਕੋਲ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਕੀਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਗਰਭਪਾਤ ਕਾਨੂੰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਗਰਭਪਾਤ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਗਰਭਪਾਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪਸਰੀ ਚੁੱਪ ਹਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤੋੜਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸ਼ੋਭਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਮੋਦੀ ਤੇ ਰਾਮਦੇਵ ਦੀ ਬੋਲਤੀ ਬੰਦ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਹਿਲਵਾਨ ਇੱਕ ਜਵਾਕ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਅਖਾੜਾ ਛੱਡ ਕੇ ਦੌੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ ਕੁਤਕੁਤਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਡਰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਹੋ ਦਾਅ ਵਰਤਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਦਬੰਗ ਤੇ ਅਤੰਬੰਗ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਲੀਡਰ ਇੱਕ ਸਾਧ ਦੀ ਚਿੰਠੀ ਨੇ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂ ਦਾ ਨਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੀ ਚਿੰਠੀ ਭੇਜੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਹੋ ਸਾਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਇੱਕ ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਸੋਨਾ ਦੱਬੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਆਇਆ ਸੀ।

ਸ਼ੋਭਨ ਸਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਸਾਧ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਈ ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਬੰਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਹੱਸਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਅਤੰਬੰਗ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਉਮਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਾਧ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਫਾਈਆਂ ਦਿੰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਧ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਸਹੇਤਨ ਤੇ ਫਿਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਸੀਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਾਵਾਂਗੇ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਲਈਏ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸਾਂਝਣ ਲਈ ਸਾਰਾ ਤਾਣ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਚੋਣ ਰੈਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹਦਾਇਤਨਾਮਾ-ਰੈਲੀ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਉਚੇਚ ਨਾਲ ਸਭ ਥਾਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮੱਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜਾਵੇ, ਉਥੇ ਮਸ਼ਾਲ ਬਾਲਣ

ਵੱਲ ਵੇਖ ਸਕਣ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੰਬੂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਨੀਵਾਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਕਦੇ। ਪੰਜਵੀਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਡ ਵੰਡਣ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੁਰਸੀਆਂ ਵੀ ਲਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਥਾਂ ਕਾਰਡ ਵੱਧ ਵੰਡੇ ਗਏ ਤੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੱਦੇ ਗਏ ਲੋਕ ਸਟੇਜ ਉਤੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਖੁਦ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਰੈਲੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਮਾਚਿਸ ਤੋਂ ਮੀਡੀਆ ਤੱਕ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਗਿਣ-ਮਿਥ ਕੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਾਧ ਦੀ ਇੱਕੋ ਚਿੰਠੀ ਨਾਲ ਸਫਾਈਆਂ ਦੇਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ

ਸ਼ੋਭਨ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ

ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੀ ਮਾਚਿਸ ਵਰਤਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਣ-ਵਰਤੀ ਨਵੀਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਚੈਕ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਥਾਂ ਮਾਚਿਸ ਸਲਾਬੀ ਹੋਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਈ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਮੱਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਖੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਥਾਂ ਮੋਦੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵੇਲੇ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਝੱਲ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਪਾਸੇ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਤੀਸਰੀ ਮੱਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਸਥਾਨ ਆਮ ਜਨਤਾ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟ ਉਚਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਥਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਰੈਲੀ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਸਾਫ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਈਆਂ। ਚੌਥੀ ਮੱਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੰਬੂ ਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ

ਆਖਰ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ? ਕਾਰਨ ਇਸ ਚਿੰਠੀ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਹਨ। ਸ਼ੋਭਨ ਸਰਕਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ ਸਾਧ ਹੈ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਈ ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਬੰਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਹੱਸਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਦੌਹਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ। ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਗੋਤੇ ਖਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਦਿਨ ਲੱਘ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੂੰਦ ਨੂੰ ਤਰਸਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ

ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਲੋਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਸਾਧ ਨੇ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਚਲਾਈ ਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਡੈਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰ ਕੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਸੂਬੇ ਕੱਢ ਕੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾ ਲਿਆ ਤੇ ਅੱਗੋਂ-ਪਿੱਛੋਂ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਬੇਬੰਦੀ ਸੁਫਨੇ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕੌੜ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪੱਖ ਜੇ ਏਦਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਲਾਹੁਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਆਈਏ ਉਸ ਚਿੰਠੀ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਟਿਪਣੀ ਵਲ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਏਨਾ ਡਰਾਇਆ ਕਿ ਜਵਾਕ ਦੀਆਂ ਕੁਤਕੁਤਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅਖਾੜੇ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਏ ਪਹਿਲਵਾਨ ਵਾਂਗ ਉਹ ਵੀ ਨੱਸ ਤੁਰਿਆ ਹੈ।

ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਹਮਲਾ ਸਾਧ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤੌੜਾ ਝਾੜਿਆ ਤੇ ਇਹ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸੁਫਨਾ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਸੋਨੇ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਫੌਲਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੋਨਾ ਲੱਭਣਾ ਨਹੀਂ, ਇਹੋ ਸਮਾਂ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਉਹ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਮਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਉਤੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਗੁੱਸਾ ਉਸ ਸਾਧ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇੱਕ ਚਿੰਠੀ ਲਿਖ ਮਾਰੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਰ ਨੁਕਤਾ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਸ ਚਿੰਠੀ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁੱਛੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਾਲੇ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ? ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਿਉ ਕਿ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਕਾਲਾ ਧਨ ਵਾਪਸ ਮੰਗਵਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਜੇ ਮੰਗਵਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਚੇਤਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਚੇਤਾ ਕਿਉਂ ਆਇਆ ਹੈ? ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਜਿਹੜਾ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੱਜਟ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਉਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਾਲਾ ਧਨ ਕਿੰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਚਿੱਟਾ ਕਿੰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਰੋਤ ਕੀ ਹਨ?

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਗਿਣਾਉਣ ਉਤੇ ਤਵਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾਉਣ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਦਾ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ? ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਸ ਨੇ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੇ ਸ਼ੀਲੰਕਾ ਲਈ ਬਣਾਏ ਉਸ ਪੁਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੋੜੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਹੁਣ ਭਾਜਪਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਰਾਮ-ਸੇਤੂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਭੁਲੇਖਾ ਖੜਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਲ ਤਾਂ ਸ਼ੀਲੰਕਾ ਤੋਂ ਮੁੜਨ ਲੱਗਿਆਂ ਪੁਸ਼ਪਕ ਵਿਮਾਨ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ ਖੁਦ ਵਿਭੀਸ਼ਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਤੁੜਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਪਦਮ ਪੁਰਾਣ ਵਿਚ

ਦਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨਹੀਂ, ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਚੁੱਕੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਟੀਹਰੀ ਗੜ੍ਹਵਾਲ ਦਾ ਡੈਮ ਬਣਨਾ ਸੀ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਾਧੂ-ਸੰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਜਦੋਂ ਕੇਦਾਰ ਨਾਥ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਆਏ ਤਾਂ ਇਹੋ ਪੁਲ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਰੁੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਚ ਗਏ ਸਨ। ਅੱਜ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਧੂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸੀ, ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣਗੇ?

ਤੀਸਰਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਸੈਮ ਪੈਤਰੋਦਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੀਡਰ ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਕੀ ਅੱਜ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਉਸੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਉਤੇ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਖੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਗੁਨਾਹ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ?

ਅੰਤਲਾ ਗੱਲਾ ਉਸ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਲਈ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਦੇ ਵੱਲ ਦਾਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਤ ਸ਼ੋਭਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਈਂ ਅੱਸੀ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਛੱਡਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਉਸ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ? ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਰਾਮਦੇਵ ਆਪ ਮੰਨ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਮੋਦੀ ਦੇ ਲਈ ਇਨਾ ਤਿੱਖਾ ਕਿਉਂ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਸਗੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਖੰਡਨ ਦੀ ਜੁਰਅੰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸਵਾਮੀ ਰਾਮਦੇਵ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕਹੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਫਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਜੇ ਵੱਖ ਰੱਖ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੋਦੀ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਰਾਮਦੇਵ ਤੱਕ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਾਧ ਨੇ ਏਦਾਂ ਅਖਾੜੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਤਕੁਤਾਰੀਆਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਕ ਨੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਸੀ।

ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਵਿਆਹੁਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਜਾਰੀ

ਪਿਸ਼ਾਵਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਖੇਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਸੂਬੇ ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਲੜਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਲੜਕੀਆਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਬਰੀ ਵਿਆਹ ਦੇਣ ਦੀ 400 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਪ੍ਰਥਾ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠਲੀ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਵਾਤ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵੇਖਣ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਵਾਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਖੂਨ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਬੀਲਿਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਮੁਇਆਰਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰੀ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ

ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਸਾਕ, ਵਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਗਚੱਟੀ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਤਕਰੀਬਨ 400 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦੋ ਪਸ਼ਤੂਨ ਕਬੀਲੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਪਿਆਸੇ ਬਣ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸਵਾਤ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਸਵਾਰਾ ਦੇ ਪੰਜ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਕੇਸ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਕਲਾਮ ਤੇ ਮੱਤਾ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੱਤਾ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਬਾਜ਼ਖੇਲਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਫਰਜ਼ਾਨਾ ਤੇ ਲਾਇਕਜ਼ਾਦਾ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਜਿਰਗਾ (ਕਬਾਇਲੀ ਸਭਾ) ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਲਾਇਕਜ਼ਾਦਾ ਦੀ ਛੇ ਸਾਲ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ਾਨਾ

ਦੇ ਭਰਾ ਰਬੀਬੁੱਲਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹੁਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਾਜ਼ੀ ਮੌਲਾਨਾ ਫਜ਼ਲ ਜਮੀਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਕਲਾਮ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਵੀ ਗੈਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋ ਕੇਸ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਚਾਰ ਲੜਕੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਹਨ, ਜਬਰੀ ਵਿਆਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਕਲਾਮ ਬਜ਼ਾਰ ਲਾਗੇ ਹੋਏ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਿਰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਅਬਦੁਲ ਮਲਿਕ ਦੀ ਧੀ ਸਾਜ਼ੀਆ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਝਗੜੇ 'ਤੇ ਜਿਰਗਾ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਾਹ ਦੀ 22 ਸਾਲਾ ਧੀ ਅਬਦੁਲ ਮਲਿਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ ਜਾਵੇ।

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਪੁਨੀਆ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ
91-94173-34049

ਅਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 2 ਨਵੰਬਰ, 2013

ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਡੀਕ

ਸਾਲ ਦੇ ਹੋਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਨਵੰਬਰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਬੂਹੇ ਉਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਧਾਰਨ ਜਨਤਾ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮਹੀਨਾ ਹੋਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਆਮ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਹ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਛਿਲਤ ਵਾਂਗ ਸਦਾ-ਸਦਾ ਲਈ ਪੁੜਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਚੀਸ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਬੀਤਣ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੌਨੀ ਨਹੀਂ ਪਈ। 29 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਭਿਆਨਕ ਕਾਰਾ ਕੀਤੀ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਤੱਥੀ ਉਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬੇਗਾਨਗੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਦਾਲਤੀ ਇਨਸਾਫ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦਿਨ-ਬਦਿਨ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਫੜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਉੱਜ ਵੀ ਇਨਸਾਫ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਲ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮੇਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਾਰਾ ਮਿਥ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਜੋ ਭਾਵੀ ਵਰਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹਕੂਮਤ ਵਲੋਂ ਯਤਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤੀ ਕਵਾਇਦ ਵਿਚ ਵੀ ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੀ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਦੜੀਆਂ ਅਤੇ ਟੱਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਰੇ ਭਾਂਬੜਾਂ ਦਾ ਸੇਕ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਰੁਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੱਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਮਾਮ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਹੜਾ ਦਰਦ ਹੰਢ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹਰ ਧਿਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਮੁਤਾਬਕ ਰੰਗ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਵੀ ਰੱਜ ਕੇ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਕਾਰੇ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਏ ਅਤੇ ਪਨਪ ਰਹੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਨ-ਵਿਚਾਰਨ ਵੱਲ ਕਦੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਸੰਕਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਨਵੰਬਰ 84 ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਜ਼ਖਮ ਦੇ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਭਰਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬਥੇਰੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਭਾਣੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਲੰਘਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਭਾਣੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਚੱਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਬਦ-ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਉਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੀ ਭੁਲਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹੁਣ ਬੇਸ਼ਕ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਵਰਗੇ ਇੱਕ-ਦੁੱਕਾ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਅਦਾਲਤੀ ਘੇਰਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ, ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਆਸ ਹਰ ਪਲ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਕੋਈ ਠੁੰਮਣਾ ਜਾਂ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਉਤੇ ਪਿਛਲ-ਝਾਤ ਮਾਰਦਿਆਂ ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਹੁਣ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਨਿੱਤਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਨੇ ਜੋ ਬਦਕਾਰ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਉਹ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਖੜ੍ਹਦੀਆਂ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਜ ਵੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਤਬਦੀਲੀ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵਰਗੇ ਲੀਡਰ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਸੋਚਣ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿਮ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਉਹ ਸ਼ਖਸ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਝ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਂਵਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹੀ ਕੁਝ 2002 ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਦੋਂ ਮੋਦੀ ਦੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨੂੰਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਲੇ ਭਾਂਬੜ ਬੁਝਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੋਝੇ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰ ਕੇ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ) ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹੈ, ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1984 ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਹਨ।

ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਚੱਲੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਥ ਕੇ ਵਧੀਕੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਤਾ ਕੁ ਹੋਰ ਮੋਕਲੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਈਸਾਈਆਂ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਵਾਮ ਨਾਲ ਵੀ ਜਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਇਕਪਾਸੜ ਸੋਚ ਵਾਲੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਵਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਲੋਕ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੀ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਪੀੜਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਮੰਚ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਕੱਲੀ-ਇਕੱਲੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮੁਤਾਬਕ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਬੋਲੇ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਉਚੀ ਹੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਇਹ ਲੜਾਈ ਜਿੰਨਾ ਮੋਕਲਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ, ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਆਸ ਉਤਨੀ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੋਲਾ ਘੁਟਾਲੇ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਬਿਰਲਾ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਕੰਪਨੀ-ਸਮੂਹ ਹਿੰਡਾਲਕੋ, ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੁਮਾਰ ਮੰਗਲਮ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੋਲਾ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਪਾਰੇਖ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਘਪਲੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਦਰਜ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 'ਫਿੱਕੀ' ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ, ਤੇ ਕੁਝ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੂੰਜੀਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਦਮਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲਾ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-94634-74342

ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਦਮ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਅੱਡ ਖੜਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਪਾਰੇਖ ਨੂੰ ਖਾਹ-ਮ-ਖਾਹ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਤਾਂ ਸਿਆਸੀ ਆਕਾਵਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਫ਼-ਸੂਥਰੇ ਅਕਸ ਵਾਲਾ ਸਾਬਕਾ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹ ਈ.ਏ.ਐਸ. ਸ਼ਰਮਾ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਲਾ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਅਸਲ ਮੁਜਰਮ ਕਾਰਪੋਰੇਟ-ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਗੱਠਜੋੜ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ 'ਚ ਅਸਲ ਘੁਟਾਲੇਬਾਜ਼ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਤਿ-ਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਨਾਤੂਏ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ।

ਸਤਹੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆਂ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਵਿਤੀ ਬੇਨੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਸਾਬਕਾ ਕੋਲਾ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੋਲਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਸੋਰੇਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗੌਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਸਮਝ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ 2004 'ਚ ਲਿਆਈ ਪਰ 2010 ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਰਸੇ 'ਚ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਨੇ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 'ਚ ਰੱਜ ਕੇ ਧਾਂਦਲੀ ਮਚਾਈ ਤਾਂ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੋਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਮਲ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕੋਝੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਹੱਤੰਪ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਵਜ਼ੂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਪਾਰੇਖ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਕੋਲਾ ਮਾਫੀਆ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਲਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਹੈ।" ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ 'ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ' ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਸੋਰੇਨ ਵੱਲ ਸੀ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਸੋਰੇਨ ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਦੀ 2004 ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਕੋਲਾ ਮੰਤਰੀ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਉਹ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਜੇਲੂ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕੋਲਾ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ 2006 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤਕ ਕੋਲਾ ਮੰਤਰੀ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਵਕਤ ਦਾ ਕੋਲਾ (ਰਾਜ) ਮੰਤਰੀ ਡੀ ਨਰੈਣ ਰਾਓ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਐਮ.ਪੀ. ਨਵੀਨ ਜਿੰਦਲ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰ ਵੰਡਣ ਕਾਰਨ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਰੱਟਾ ਨਵੰਬਰ 2006 ਤੋਂ ਮਈ 2009 ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੋਲਾ ਬਲਾਕ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਕੋਲਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਵਾਧੂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਪਾਰੇਖ ਉਪਰ ਇਲਜ਼ਮ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਬਿਰਲੇ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਸਕੀਮਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਕੇ ਬਿਰਲੇ ਦੀ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਮਾਮਲਾ ਮਹਿਜ਼ ਬਿਰਲੇ ਜਾਂ ਜਿੰਦਲ ਦੀ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰ-ਹਕੀਕਤ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਰਿਲਾਇੰਸ, ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਅਡੋਗ ਅਤੇ ਟਾਟਾ ਜਿਹੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰਾਂ, ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ, ਯੂਨੀਟੈਂਕ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਆਦਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਗੱਠੇ ਬਖ਼ਸ਼ੇ ਗਏ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਐੱਸਆਰ, ਅਦਾਨੀ, ਜਿੰਦਲ ਸਟੀਲ, ਵੇਦਾਂਤ,

ਜੇ.ਐਸ.ਡਬਲਯੂ., ਭਾਰਤੀ, ਵੋਡਾਫੋਨ; ਗੱਲ ਕੀ ਹਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਫਰਮ ਅਤੇ ਹਰ ਪੂੰਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਵਜ਼ੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਜੇ 'ਸੂਥਰਾ' ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੱਲ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਹੀ ਪਾਸੇ ਤੁਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਸਿਰੇ ਲੱਗੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਤਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਸਾਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਇਸ ਸਾਬਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਆਲਾਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਨੌਕਰ (ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੈਬਨਿਟ) ਦਾ ਅਸਲ ਚਿਹਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਹੀ ਰਹੇਗਾ। ਜਿਸ ਸ਼ਖਸ ਨੂੰ ਆਲਾਮੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਪਹਿਲਾਂ (ਸੰਤਾਪਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਹੀ) ਸਿੱਧਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਉਪਰ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਬੋਧ ਕੇ 'ਵਿਕਾਸ' ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਲੁੱਟਮਾਰ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਕਿ ਉਸ

ਸਤਹੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆਂ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਵਿਤੀ ਬੇਨੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਸਾਬਕਾ ਕੋਲਾ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੋਲਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਸ਼ੂ ਸੋਰੇਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਗੌਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀ ਸਮਝ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਕੋਲਾ ਖੇਤਰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ 2004 'ਚ ਲਿਆਈ ਪਰ 2010 ਤਕ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ।

ਉਪਰ ਘੁਟਾਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਇਲਜ਼ਮ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਰਥਿਕ ਮਾਡਲ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਖਿਰ ਕਿਸ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ ਸੀ? ਜਿਹੜੇ 'ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ' ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਚਾਕਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਨੋਸਤੋ-ਨਾਬੂਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ+ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ+ਨੌਕਰਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਗੱਠਜੋੜ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਹੀ ਮਹਾਂ ਘੁਟਾਲਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਬੰਧ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕੰਨੀ ਨੰਗੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪੰਡ ਦੀ ਸਤਿਅੰਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੂ-ਦੁਹਾਈ ਮੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

1970ਵਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਕੋਲੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦਾ ਕੋਮੀਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਜੋ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਡ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਆਰਥਿਕ 'ਸੁਧਾਰਾਂ' ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਹੁਣ ਦਰਅਸਲ ਨਾਂ ਦਾ ਪਬਲਿਕ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਆਤ ਹੇਠ ਦਲਾਲ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪੂੰਜੀ-ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਰ, ਵਿਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਏਜੰਸੀਆਂ ਬਾਕੀ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕੋਲੇ ਦੇ ਜ਼ਖੀਰੇ ਲੁੱਟਣ 'ਚ ਜੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਆਖ਼ਰੀ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤਾਪ-ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ) ਦੇ 'ਵਿਕਾਸ' ਪੂੰਜੇਕਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਵੇਂ 'ਟੁੱਟਵੇਂ ਬਲਾਕ' ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕੋਲੇ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਖਣਨ ਵੱਡੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

2005-2012 ਦੌਰਾਨ 181 ਕੋਲਾ ਬਲਾਕ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੈਂਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਇਦੇ-ਕਾਨੂੰਨ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਨੇਮੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਜੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਅਸਰਦਾਰ ਜਾਂਚ ਸੰਭਵ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਕੁਮਾਰ ਮੰਗਲਮ ਅਤੇ ਪਾਰੇਖ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਲਿਖੀ ਗਈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹਿਮ ਸ਼ਖਸ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿਚ ਨਹੀਂ।

ਇਹ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਬੋਲੀ ਜ਼ਰੀਏ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਨ੍ਹੇ ਦੇ ਸੀਰਨੀ ਵੰਡਣ ਵਾਂਗ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਚਹੇਤੇ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮਸਲੇ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਬਾਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਗੁੰਮਰਾਨਕੁਨ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕੋਲਾ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਰੀਏ ਨਕਲੀ ਮੰਗ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਕੋਲੇ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਜ਼ਖੀਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਖਣਨ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਕੀਕਤ 'ਚ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਦੇ ਜ਼ਖੀਰਿਆਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਬਹੁਤਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਖਣਨ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਬੇਲਗਾਮ ਖਾਣਾ ਖੋਦਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਖਤਰਾ ਇਹ ਸਮੋਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕੋਲੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਖੀਰੇ ਲੁਟਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਬਾਹਰੋਂ ਕੋਲੇ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਲਿਮਟਡ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਖਾ ਕੋਲ ਖਣਨ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ 21.7 ਅਰਬ ਟਨ ਕੋਲੇ ਦੇ ਜ਼ਖੀਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3.5 ਅਰਬ ਟਨ ਕੋਲਾ ਕੱਢਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਕਾਰਨ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਸਿਰਫ਼ 18.2 ਅਰਬ ਟਨ ਹੀ ਬਾਕੀ ਬਚਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇ 1.2 ਅਰਬ ਟਨ ਸਾਲਾਨਾ (ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਭਵਿੱਖੀ ਮੰਗ ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ) ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਹੀ ਕੱਢ ਸਕੇਗਾ। ਹੋਰ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ 'ਚ ਕੋਲੇ ਦੇ ਜ਼ਖੀਰੇ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਟਿਕਣਗੇ। ਸਿੱਟਾ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਸ ਕਾਰਨ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਦੋ-ਮੁਹੀਂ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ: ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਝੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਆਪਣੇ ਵਸੀਲੇ ਲੁਟਾ ਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਭਾਅ ਬਾਹਰੋਂ ਕੋਲਾ ਦਰਾਮਦ ਕਰ ਕੇ। ਤੇਲ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਨਾਲ ਮੁਲਕ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਰਗੜਾ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕੋਝੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਕੋਲੇ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਭਵਿੱਖੀ ਖਤਰਿਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਖਣਨ ਨਾਲ ਜੰਗਲਾਂ ਤੇ ਪੌਣ-ਪਾਣੀ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਦੇ ਜਲਣ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਖਤਰੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।

ਪੁਣੇ ਆਧਾਰਤ ਐੱਨ.ਜੀ.ਓ. 'ਪ੍ਰਯਾਸ' ਨੇ ਅਗਸਤ 2011 ਵਿਚ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ ਕਿ 2004 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2011 ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ 5,80,000 ਮੈਗਾਵਾਟ ਦੇ ਕੋਲਾ ਆਧਾਰਤ ਬਿਜਲੀ ਪੂੰਜੇਕਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਪੰਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਮਲ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਖ਼ੁਦ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਸੰਨ 2032 ਤਕ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰਬਾਂ ਦੇ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤਦਾਦ ਵਿਚ ਕੋਲੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਪੂੰਜੀ-ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਕਹਾਣੀ ਇਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਲਾ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਪੂੰਜੇਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪੂੰਜੀਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਤਾਧਤ ਕਰਨੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਤੀ ਕੀਮਤ। ਦਰਅਸਲ ਕੋਲਾ ਘੁਟਾਲਾ ਮਹਾਂ ਘੁਟਾਲੇ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮੁੱਲ ਚੁਕਾਉਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਦੋ-ਚਾਰ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਪੂਰੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ -ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਹਉਕਾ ਪੰਜਾਬ ਲਈ

ਝੰਡਾ ਝੂਲਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕੁਫਰ ਵਾਲਾ, ਲੋਕੀਂ ਆਖਦੇ ਮਰ ਗਿਆ ਸੱਚ ਯਾਰੋ। ਕੋਈ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਕੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਇਦੇ, ਮਾਇਆ ਰਹੀ ਚੁਤਰਫੀਂ ਹੀ ਨੱਚ ਯਾਰੋ। ਲੋਕੀਂ ਭੁੱਲ ਗਏ ਵੋਟ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਏ, ਆਟੇ ਦਾਲ ਦਾ ਪੈ ਗਿਆ ਲੱਚ ਯਾਰੋ। ਟੱਪ ਗਿਆ ਪੰਜਾਬ ਬਿਹਾਰ ਨਾਲੋਂ, ਕਿਹਦਾ ਦੇਖ ਕੇ ਭਰੇ ਨਾ ਗੱਚ ਯਾਰੋ! ਜਿਹੜੀ ਆਏ ਆਵਾਜ਼ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ, ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜਾਪਦੀ ਖੱਚ ਯਾਰੋ। ਸਾਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਹੋ ਇਲਾਜ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦਾ ਮਰੇ ਨਾ ਮੱਚ ਯਾਰੋ!

ਸੋਨੇ ਦੀ ਭਾਲ, ਸਿਆਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨਾਵ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਡੋਂਡੀਆਂ ਖੇੜਾ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਮ ਦੇ ਸਾਧੂ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨ ਦਾਸ ਮਹੰਤ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਉੱਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਮਹਿਕਮਾ ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਸੋਨਾ ਲੱਭਣ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਫਨਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸਵਾਮੀ ਓਮ ਨੇ ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਫਤਿਹਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਦਮਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 2500 ਟਨ ਸੋਨਾ ਹੈ। ਆਦਮਪੁਰ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ, ਲੁਟੇਰਿਆਂ

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ
ਫੋਨ: 91-97811-21873

ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਸੋਨਾ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪੁਟਾਈ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਅਤੇ ਕਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸੀ ਗਈ ਥਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਲਈ 'ਜਿਓਲੋਜੀਕਲ ਸਰਵੇਅ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਡੋਂਡੀਆਂ ਖੇੜਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੁਫਨਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਆਉਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਫੂਡ ਪ੍ਰਸੈਸਿੰਗ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨ ਦਾਸ ਮਹੰਤ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ। ਚਰਨ ਦਾਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਦੇ 22 ਸਤੰਬਰ ਤੋਂ 7 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦੌਰੇ ਕੀਤੇ। ਉਸ ਨੇ 'ਜਿਓਲੋਜੀਕਲ ਸਰਵੇਅ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਅਤੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਸ ਥਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮਨਾਇਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਥਾਂ ਦੀ ਪੁਟਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਲਗਾ ਕੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੇ ਇਸ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਕੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿੰਨੀ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਕਿੰਨਾ ਘਟ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਿੰਨੀ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇਸ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਲੀਹ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ 'ਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ' ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮਾਹਰ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਹ ਮਸ਼ਕ ਮਾਅਨੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਆਪ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਦੂ ਮੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਕਬੂਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਘਟਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਮੁਕਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹਾਲਤ ਕਮਰਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਗਾਤਾਰ ਝੂਠੇ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਾਹਰ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨਾਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਲਾ ਹੋਰ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਚੋਣਵੀਂ ਵਿਚ 18 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੈਲੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਬੇਬੀ ਮੁਹਿੰਮ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਡਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਫਨਾ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਟਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ... ਚੋਰਾਂ-ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਸੋਨੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਉਹ ਖਜ਼ਾਨਾ ਵਾਪਸ ਲਿਆਵੇ

ਤਾਂ ਸੋਨੇ ਲਈ ਉਨਾਵ ਵਿਚ ਪੱਟ-ਪੁਟਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ।" ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੇਲੇ ਸਵਾਮੀ ਓਮ ਜੀ ਨੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਖਤ ਲਿਖਿਆ, "ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਸੰਤ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਤਿਆ ਸੰਕਲਪ ਸੰਤ ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਾਮੀ ਸ਼ੋਬਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਦੇ ਜੋੜ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਖੋਜ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੇਣਗੇ। ... ਇੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਸੋਨੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 21000 ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਸੋਨਾ ਦੇਣਾ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਮੁੱਦੇ ਫੁੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਸਿੱਧਾ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, "ਕੀ ਉਹ ਧਨ ਕਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਚਿੱਟਾ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ?" ਇਸ ਖਤ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖਤ ਵਿਚ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਅੱਗੇ ਲੱਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ 'ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ, ਧਿਆਨ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਖਤ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਟਵਿੱਟਰ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, "ਸੰਤ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਪੱਸਿਆ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, "ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਧਨ ਬਾਰੇ 'ਸਫੇਦ ਪੱਤਰ' ਜਾਰੀ ਕਰੇ।" ਦਿਲਚਸਪ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਆਗੂ ਬਣਿਆ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੋਡੇ ਟੇਕਣ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਪੁਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਤੀਸ਼ ਮਹਾਨਾ ਨੂੰ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਸ਼ਰਮ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। 'ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ' ਵਿਚ 22 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਹਾਨਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਛਪਿਆ ਹੈ, "ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੋਦੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਸ਼ੋਬਨ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮੰਨ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।" ਮਹਾਨਾ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ 'ਮੁਆਫੀ' ਇੱਕੋ ਮੰਚ ਉੱਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਮੰਚ ਉੱਤੇ 'ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣ' ਲਈ ਟੂਣਾ-ਟਾਮਣ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਹੀ 'ਸਰਕਾਰ' ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ? ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ 'ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ ਬਣਾਉਣ' ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਵਿਚਲੀ ਸ਼ਰਧਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੀ ਹੈ? ਕੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਉੱਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਮਾਹਰ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕਾਰਗਰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ 'ਸੋਨੇ ਦੀ ਖੋਜ' ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉੱਤੇ

ਅੰਦਾਜ਼ਨ 160,000 ਤੋਂ 175,000 ਟਨ ਸੋਨਾ ਖਾਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 60 ਤੋਂ 65 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਗੋਲਡ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੂਨ 2012 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ 557.7 ਟਨ ਸੋਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਗਿਆਰਵਾਂ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਜਰਮਨ, ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਾਲੀ ਫੰਡ, ਇਟਲੀ, ਫਰਾਂਸ, ਚੀਨ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ, ਰੂਸ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਹਾਲੈਂਡ ਦਾ ਨੰਬਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਨਾ ਹਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਥਾਂ-ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਵਰਲਡ ਗੋਲਡ ਕੌਂਸਲ ਦੀ 2008 ਦੀ ਰਪਟ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁੱਲ ਸੋਨੇ ਦਾ 52 ਫੀਸਦੀ ਗਹਿਣੇ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਕੋਲ 18 ਫੀਸਦੀ ਸੋਨਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਕਿਆਂ ਅਤੇ ਇੱਟਾਂ ਵਜੋਂ 16 ਫੀਸਦੀ ਸੋਨਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਸਨਅਤ ਵਿਚ 12 ਫੀਸਦੀ ਸੋਨਾ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਫੀਸਦੀ ਸੋਨਾ ਬੇਨਾਮੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਡੋਂਡੀਆਂ ਖੇੜਾ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਸੋਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਹਨ? ਇਹ ਮਿਕਦਾਰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬੇਨਾਮੀ ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ 1857 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਨੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿਚ ਸੋਨਾ ਦੱਬਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖੋਜ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਸੋਨੇ ਦੀ ਖਾਣ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ

ਪਿੰਡ ਡੋਂਡੀਆਂ ਖੇੜਾ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ ਰਾਜਾ ਰਾਓ ਰਾਮ ਬਖਸ਼ ਦੇ ਕਿਲੇ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੁੱਜੇ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਵਾਲੇ।

ਉਥੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਸਾਮਰਾਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਇੰਨਾ ਸੋਨਾ ਲੁੱਟ ਲਿਆਇਆ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸ ਜਾਂ ਸੋਨਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਮਾਹਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਚੁੱਪ ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਬਣਦੇ ਹਨ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨੀਅਤ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਫਨੇ ਰਾਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਮਨੋਵੇਗ ਨਾਲ ਸੋਨੇ ਦਾ ਖਾਸਾ ਜੁੜਿਆ ਹੈ। ਸੋਨੇ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਮਨੋਵੇਗ ਪੈਦਾ ਕਰ ਕੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਪਸ਼ੂ ਬਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਸੂਹ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਸੋਨੇ ਦੀ ਲੁੱਟ (ਗੋਲਡ ਰਸ) ਮੱਚਣ ਦੇ ਦੌਰ ਚੱਲੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੁੱਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੋਨੇ ਦੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਓਪਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕਬਰਾਂ ਨਸੀਬ ਹੋਈਆਂ। ਲੁੱਟ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਗਿਜਰਤ ਹੋਈ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੋਨੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵਧੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਲਮੀ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਸੋਨੇ ਦੀ ਲੁੱਟ ਮਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ

ਮੰਗੋਲੀਆ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਅਤੇ ਪੇਰੂ ਵਿਚੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਸੋਨਾ ਲੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਲੁੱਟਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੁੱਟ ਖੇਤਰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਲੁੱਟਣ ਦੀ ਖੁੰਘਾਰ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਖਾਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੋਨਾ ਲੁੱਟਣ ਦੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਖੂਨੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਖਾਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਵਾਇਤੀ ਮਨੋਵੇਗ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਜੋੜ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ, ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਸੁਫਨੇ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤਵੱਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਵਾਮ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ। ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਾਇਨਸਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਗਤੀ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਭਾਰਤ 'ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ' ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਨਮੋਹਨ-ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮੀਡੀਆ ਨੇ 'ਸੁਫਨਾਈ ਸੋਨੇ ਦੀ ਖੋਜ' ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਥਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੈਨਲਾਂ ਨੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਚੈਨਲ ਕੋਲ ਵੀ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਸਨ,

ਸਵਾਲ-ਸਵਾਦ

ਉੱਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਵਿਚੋਂ ਇਸੇ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮਨੋਵੇਗ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ ਬੇਮਾਅਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਪੜਤ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਚਰਚਾ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਬਹੁਤ ਹੌਲੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਸੋਨਾ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਥੋਹ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਭਿਆਤਾਵਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਰਾਹੀਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣਾ ਹੈ। ਥੋਹ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੌਰ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਲੱਭੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਸੋਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸ਼ੋਬਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੁਫਨੇ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦਾ। ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਕਾਂਡੀਆਂ, ਖੁਰਪਿਆਂ, ਚਾਕੂ, ਫੁਰੀਆਂ, ਸੂਇਆਂ, ਰੇਤੀਆਂ, ਗੋਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ਬਰੀਕ ਔਜ਼ਾਰ ਵਰਤਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਭੁਰਭਰੀ ਤੋਂ ਭੁਰਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸੇ ਔਜ਼ਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਪਤਲੀ ਤੋਂ ਪਤਲੀ ਤਹਿ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਪੁੱਟ ਸਕੇ। ਗੋਤੀ ਵਰਗੇ ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਖ਼ਤ ਥਾਂਵਾਂ ਦੀ ਪੁਟਾਈ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੇ ਔਜ਼ਾਰ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ। ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਵਿਭਾਗ ਬੇਸ਼ਕ 'ਸੁਫਨਾਈ ਸੋਨੇ ਦੀ ਭਾਲ' ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਮਸਾਰੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜਾਬਤੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੇਖਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ, ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰਾ ਅਨਸਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਇਹੋ ਗੱਠਜੋੜ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਾਹੀਂ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਕੁਰਾਰੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਖਿਸਕਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਅਹਿਮ ਚੂਲ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਭਾਵੇਂ ਫੌਰੀ ਤਾਅ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਚਿਰਕਾਲੀ ਸੋਚ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਮੁਆਫੀ' ਮੰਗ ਕੇ ਭੁੱਲ ਬਖਸ਼ਾ ਲਈ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਆਵਾਮ ਨੂੰ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਿਨਾਰਾਕਸ਼ੀ ਕਰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। 'ਸੁਫਨਾਈ ਸੋਨੇ ਦੀ ਭਾਲ' ਰਾਹੀਂ 'ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਦਗੋਬਜ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਗੋਬਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ (ਭਾਈਵਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਤ) ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਆਨ ਵਿਹੂਣੀ ਰਈਅਤ ਨੂੰ ਅੰਧੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮੂੰਹਜੋਰ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸ਼ੋਬਨਾ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਸਰਕਾਰ(1) ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਛਾਤੀ ਅੰਦਰਲੇ ਥੋਹ (8)

ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੱਬ ਅਮਰ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਦਲਾਲ ਬੁਨਿਆਦੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗਲਪਕਾਰ ਹੈ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡ-ਆਕਾਰੀ ਨਾਵਲ 'ਪੈੜਾਂ' ਛਪਿਆ ਹੈ। 'ਛਾਤੀ ਅੰਦਰਲੇ ਥੋਹ' ਲੇਖ-ਲੜੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ, ਬੰਦੇ ਦੇ ਬੰਦਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਗਹਿਰੀਆਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਆਸ ਹੈ, ਪੜਕਦੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਲੱਗਣਗੀਆਂ।-ਸੰਪਾਦਕ

ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਲੋਕ ਘੁਲਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਗੰਨੇ ਪੀੜ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਗੁੜ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਘੁਲਾੜੀਆਂ ਚੱਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੜਾ ਕਸ਼ਟਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤੜਕੇ ਦੇ ਵਜੇ ਉਠ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਘੁਲਾੜੀਆਂ ਵਿਚ ਗੰਨੇ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਪੱਤ ਨੂੰ ਝੋਕਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਦਲਾਲ ਫੋਨ: 91-98141-85363

ਉਥੇ ਹੀ ਰੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਮਾਸਟਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਕਰ ਲਈ। ਉਸ ਦਾ ਕੱਦ ਮਧਰਾ ਸੀ ਤੇ ਠੋਡੀ ਉਤੇ ਚਾਰ ਕੁ ਵਾਲ ਸਨ। ਉਹ ਖਾਕੀ ਪਗੜੀ ਹੇਠ ਲਾਲ ਫਿਫਟੀ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਉਸ ਤੋਂ ਡੇਢ ਫੁੱਟ ਲੰਬੀ ਸੀ ਜੋ ਚਿੱਟੇ ਸੂਟ ਉਪਰੋਂ ਗਾਤਰਾ ਪਾਉਂਦੀ ਤੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਜੂੜਾ ਕਰ ਕੇ ਕਾਲੀ ਕੋਸਕੀ ਬੰਨ੍ਹਦੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਅਤਿ ਗਰੀਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਟਿੱਚਰ-ਮੱਧੋਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਸਤਾਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ 'ਖੋਜਾ ਮਾਸਟਰ' ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ 'ਮੂਰਾ-ਪੀਰੀ' ਧਰ ਲਿਆ। ਉਹ ਤਾੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲ ਸਕਦੀ। ਭੱਬੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਪਾ ਬੋਲਦੀ। ਮੂੜਾ-ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਮੂਰਾ-ਪੀਰੀ, ਕੂੜਾ ਨੂੰ ਕੂਰਾ, ਕੜਾਹੀ ਨੂੰ ਕਰਾਹੀ ਆਖਦੀ।

ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲੀ ਚੇਟਕ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਈ, ਉਹ ਸੀ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ। ਉਹ ਨਿੱਕਰ ਅਤੇ ਬੂਟ ਪਾ ਕੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਚਰਾਂਦ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਦੇ ਗੁਰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ। ਗੱਲ-ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਹਰ ਵਾਕ ਨਾਲ 'ਸਾਲਾ' ਬੋਲਣ

ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨਿੱਤ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। "ਉਇ ਆ ਜਾ ਬਾਪੂ, ਸਾਲੇ ਨੇ ਘੰਟਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ", ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ 'ਬਾਪੂ ਜੀ ਆ ਜਾਵੋ' ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਲੜਨਾ-ਭਿੜਨਾ ਵੀ ਲਗਭਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਗੋੜਾ ਦੇਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਿੱਤ ਨਹਾਉਣ, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ, ਨਹੁੰ ਕੱਟਣ, ਵਾਲ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਕੂੜਾਦਾਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ। ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਡੀ.ਡੀ.ਟੀ. ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਆਖਦੀ। ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਉਠਣ-ਬੈਠਣ, ਬੋਲਣ-ਚਾਲਣ ਦੇ ਗੁਰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਔਰਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟਿੱਚਰਾਂ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, 'ਆਉ ਪੈਨ ਜੀ, ਪਰਾ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਏ?' ਮੂਰਾ ਲਉ, ਪੀਰੀ

ਪਈਆਂ। ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੱਦਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਣੀ-ਪੜ੍ਹਨੀ ਸਿਖਾਉਂਦੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਾਸਟਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਪੈਦਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਹ ਨਿੱਤ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪ ਕਥਾ ਛੇੜ ਲੈਂਦਾ। ਮੁੰਡੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਦੇ ਜਾਂਦੇ। ਪੜਾ ਹੀ ਨਾ ਲਗਦਾ, ਅਸੀਂ ਕਦੋਂ ਸਕੂਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਪਰ ਕਈ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਮੁੰਡੇ ਸੜਕ ਉਤੇ ਚਾਕ ਨਾਲ ਉਸ ਬਾਰੇ ਉੱਟ-ਪਟਾਂਗ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ। ਫੋਟੋਆਂ ਵਾਹ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤੇ ਹੱਸ ਛੱਡਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਸਕੂਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਸੜਕ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਡੰਗਰ ਦੀ ਲੱਤ ਦੀ ਹੱਡੀ ਪਈ ਸੀ ਤੇ ਹੇਠ ਚਾਕ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ, 'ਇਹ ਖੋਜੇ ਦੀ ਲੱਤ ਹੈ'। ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਹੱਸਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, "ਵਾਹ ਬਈ ਵਾਹ! ਕਿਆ ਖੂਬਸੂਰਤ ਲੱਤ ਏ ਮੇਰੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਾਊ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ, ਕਿਸੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਿਹੜਾ ਵਿਚਾਰੇ ਦੇ ਵਸ ਏ। ਉਸ ਉਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਏ। ਦੇਖ ਲੈਣਾ, ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ

ਸੀ ਜਿਥੇ ਤੁੜਾਂ, ਡੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਮੁੰਡੇ ਸਕੂਲੋਂ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਬਸਤੇ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਕੋਲ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ 'ਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕਾਉਂਦੇ। ਉਹ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਕੋਲ ਘੁੰਮ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ। ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਾ ਲੈਂਦਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਸ ਜੋੜੀ ਪੜ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਇੰਨੀ ਵਧ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਸੁੱਟ ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸ ਨੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਵਲਾਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਨਾਵਲ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇੰਨੀ ਚੇਟਕ ਲੱਗੀ ਕਿ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹ ਲਏ। ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 'ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ' ਦਾ ਪੱਕਾ ਪਾਠਕ ਵੀ ਬਣ ਗਿਆ।

ਇਕ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਜੀਬ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਗਈ। ਸਾਡੀ ਗਾਂ ਮਾਲ 'ਚੋਂ ਚਰ ਕੇ ਵਾਪਸ ਘਰ

ਵੱਲ ਦੌੜ ਕੇ ਗਿਆ ਤੇ ਮਾਸਟਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦੱਸੀ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਲਦਲ ਕੋਲ ਆ ਗਏ। ਗਾਂ ਤਾਂ ਹੇਠ ਹੀ ਹੇਠ ਨਿਘਰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀ।

ਮਾਸਟਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਦੇਖੋ ਪੁੱਤਰੋ! ਇਹ ਗਾਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਗਾਂ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਧਸੀ ਹੋਈ ਏ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵੀ ਗਰੀਬੀ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਅਤੇ ਜਹਾਲਤ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਧਸੇ ਪਏ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਰ ਨੰਗੇ ਹਨ, ਪਾਉਣ ਲਈ ਫਟੇ ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਹਨ, ਖਾਣ ਲਈ ਸੰਤੁਲਤ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ। ਰਹਿਣ ਲਈ ਢਾਂਚੇ ਹਨ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਖਾਣ-ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਕੀ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਏ? ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਣ-ਪਹਿਨਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜੁੜਦਾ। ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਲਦਲ ਨਹੀਂ? ਗਾਂ ਤਾਂ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛੋਗੇ ਕਿਵੇਂ? ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰੋ! ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਚੁੱਕ ਲਵੋ। ਮਿਹਨਤ ਕਰੋ। ਚੰਗੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣੋ। ਅਧਿਆਪਕ ਬਣੋ, ਡਾਕਟਰ ਬਣੋ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਣੋ। ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਦਰ ਖੋਲ੍ਹ ਲਵੋ।"

ਮੈਂ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਲੱਕੜ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਅਤੇ ਸਟੂਲ ਲੱਭੇ। ਲਾਲਟੈਣ ਦੀ ਚਿਮਨੀ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਗਰਦਾ ਝਾੜਿਆ ਤੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੀਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ। ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਧਸੀ ਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਲਦਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਬਾਰੇ ਵੀ। ਮੈਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਜਾਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਸਟਰ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਨ ਛੂਹੇ। ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਕੀ ਮੈਂ ਵੀ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ?"

ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਥਾਪਕ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਉਇ ਮੁੰਡਿਆ, ਜੇ ਗਰੀਬ ਲਿੰਕਨ ਸੜਕ ਦੀ ਬੱਤੀ ਹੇਠ ਬਹਿ ਕੇ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਕੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਏ; ਤਾਂ ਕੀ ਤੂੰ ਮਾਸਟਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ?"

(ਚਲਦਾ)

ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲੀ ਚੇਟਕ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਈ, ਉਹ ਸੀ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ। ਉਹ ਨਿੱਕਰ ਅਤੇ ਬੂਟ ਪਾ ਕੇ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਚਰਾਂਦ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਦੇ ਗੁਰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ। ਗੱਲ-ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੰਦੀਆਂ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹਰ ਵਾਕ ਨਾਲ 'ਸਾਲਾ' ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਨਿੱਤ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਣ ਲੱਗੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲਚਾਲ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ। "ਉਇ ਆ ਜਾ ਬਾਪੂ, ਸਾਲੇ ਨੇ ਘੰਟਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ", ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ 'ਬਾਪੂ ਜੀ ਆ ਜਾਵੋ' ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਲੜਨਾ-ਭਿੜਨਾ ਵੀ ਲਗਭਗ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਗੋੜਾ ਦੇਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਬਣਾ ਲਈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਿੱਤ ਨਹਾਉਣ, ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ, ਨਹੁੰ ਕੱਟਣ, ਵਾਲ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਕੂੜਾਦਾਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੀ। ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਡੀ.ਡੀ.ਟੀ. ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਆਖਦੀ। ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਉਠਣ-ਬੈਠਣ, ਬੋਲਣ-ਚਾਲਣ ਦੇ ਗੁਰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ।

ਲਉ। ਕਰੀ-ਚੌਲ ਖਾਉ। ਮਾਰੀ-ਮੋਟੀ ਅਕਲ ਸਾਡੇ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇ ਦਿਉ।

ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੱਸ ਛੱਡਦੀ ਪਰ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਸਭ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਹਰ ਘਰ ਜਾਂਦੀ। ਹਰ ਔਰਤ, ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਸੱਦਦੀ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀ। ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਂਦੀ। ਸਾਰੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਉਹਦੀ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਲੱਗ

ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝਾ ਹੀ ਰੱਖਣਾ ਏ। ਮਰੋੜੀ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਚਾਰਾ ਬਲਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪੂਛਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ।" ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲਿਖਣਾ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਅਗਲਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਲਗਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨੀ। ਜਿਸ ਕੱਚੇ ਕੋਠੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੰਮਾ-ਚੌੜਾ ਵਿਹੜਾ

ਨਾ ਪਰਤੀ। ਮੈਂ ਕੀੜੂ ਪਾਲੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸੋਟੀ ਚੁੱਕ ਗਾਂ ਲੱਭਣ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਚਰਾਂਦ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹਟ ਕੇ ਦਲਦਲ ਸੀ। ਇਹ ਮਣਾਂ-ਮੁੰਹੀਂ ਗਾਰੇ ਦੀ ਘਾਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘਾਈ ਤਕ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਗਾਂ ਪੈਟ ਤਕ ਉਸ ਵਿਚ ਧਸੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਗਿੱਲੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੇਵਸੀ ਟਪਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਫੁਟਬਾਲ ਖੇਡਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਸਾਂਭ ਲਈਏ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ!

ਸਾਂਭ ਲਈਏ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਈ... ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਕਮਰਿਆਂ ਅੰਦਰ, ਪਰਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਹੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦਾ ਸੁੱਖ ਦੁੱਖ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋਣੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂਵੇਂ ਬੱਚਿਆਂ 'ਜੁਰਾਸਿਕ ਪਾਰਕ' ਜਾਣਾ ਆਪ ਮਸ਼ੀਨ ਬਣਾ ਕੇ ਬੰਦਿਆਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੱਛੜ ਜਾਣਾ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ ਨੇ ਖੋਹਣਾ, ਫੇਸਬੁੱਕ ਨੇ ਚਿਹਰਾ ਔਣ ਜਾਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੇਲ ਗੋਲ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਕੁੱਖ ਵਿਕਣੀ ਮਸਨੂਈ, ਮਮਤਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਮੰਮੀ ਡੈਡੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਫਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਤੱਕਣਾ ਰਲ ਕੇ ਬਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂਵੇਂ ਆਪਾਂ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਤੇ ਬਹਿਣਾ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਮਿਲਣਾ ਕੁੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਦੁੱਖ ਗੁਆਂਢੀ ਦਾ ਗੁੰਮਨਾਮ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਯਾਦਾਂ ਹਾਸਿਆਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘਰ ਵਿਚ ਡੱਬੇ ਬਹੁਤੇ ਹੋਣੇ

ਕੱਪੜੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੋਣੇ, ਲਾਹੁਣ ਦੇ ਪੈਸੇ ਬਹੁਤੇ ਮਿਲਣੇ ਹਰ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਸੈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਣਾ ਹਰ ਬੰਦਾ ਹਰ ਬੰਦੇ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਣਾ! ਪਰ ਓਦੋਂ ਵੀ... ਲੋਕਾਂ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਕਰਨਾ ਚੁੱਪ ਦਾ ਤਰਸੇਵਾਂ ਨਾ ਮੁੱਕਣਾ ਨਿਆਂ ਦਾ ਬਦਲ ਨਿਆਂ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਫੰਭੇ ਬਾਝੋਂ ਦੁੱਖ ਹਰਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਪਿੱਠ 'ਤੇ ਟਿਕਦਾ ਮੋਹ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਕਿਤੇ ਨਾ ਵਿਕਣਾ ਦੋ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਸਗਲਾ ਜੱਗ ਪੂਰਾ ਨਾ ਦਿਸਣਾ! ਏਸ ਵਾਸਤੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਲੁਕਾ ਕੇ ਰੱਖੀਏ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ! -ਸੁਖਪਾਲ (ਕਿਤਾਬ 'ਏਸ ਜਨਮ ਨਾ ਜਨਮੇ' ਵਿਚੋਂ)

ਮੇਰੇ ਸ਼ਿਅਰ ਦੁਨੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਪੁਛਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਕੌਣ ਹਾਂ ਵੱਜਿਆ ਜੋ ਹਰ ਸਾਜ਼ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਹਾਂ ਮੈਂ। ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਨਾ ਗਿਆ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗਾਇਆ ਜੋ ਉਹ ਗੀਤ ਹਾਂ ਮੈਂ। ਮੈਂ ਹਾਂ ਬੋਟੀ ਮੈਂ ਹਾਂ ਔਰਤ ਮੈਂ ਹਾਂ ਮਾਂ, ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਪਿਆਰ ਜੋ ਉਹ ਮੀਤ ਹਾਂ ਮੈਂ। ਮੌਤ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨੋਂ ਡਰਦੀ ਰਹੀ, ਸੁਣ ਲੋ ਦੁਨੀਆਂ ਵਾਲਿਓ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਹਾਂ ਮੈਂ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਾਂ ਮੈਂ, ਜੁਲਮ ਤੇਰੇ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਮੈਂ। ਗੁਰਬਤ ਪੀੜਾਂ ਦਰਦ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨੇ, ਲੋਕੀਂ ਫਿਰ ਵੀ ਆਖਦੇ ਧਨਵਾਨ ਹਾਂ ਮੈਂ। ਮਾਰ ਲੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਲੈ, ਮਾਰਾਂ ਖਾ ਖਾ ਹੋ ਗਈ ਬਲਵਾਨ ਹਾਂ ਮੈਂ। ਰਹਿਣਾ ਹੈ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਨੇ ਸੁਰਜੀਤ ਹੀ, ਸੁਣ ਲਓ ਇਹ ਸੁਰਜੀਤ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹਾਂ ਮੈਂ।

ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਕਲਮ ਹੈ, ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਦੇ ਵਿਚ ਜੋ ਕਲਮ ਹੈ, ਖੰਡੇ ਦੀ ਤਿਖੀ ਧਾਰ ਹੈ। 'ਸੁਰਜੀਤ' ਮੇਰੀ ਕਲਮ ਦੇ ਇਸ ਵੇਗ ਨੇ ਰੁਕਣਾ ਨਹੀਂ, ਉਚੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪਉਣ 'ਤੇ ਅਸਵਾਰ ਹੈ।

ਇਜ਼ਤਾਂ, ਸ਼ਰਮਾਂ ਵਾਲਿਓ ਲੋਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾ ਲਓ ਜਿੰਦਰੇ ਕੁੰਡੇ। ਗੁਟਰ ਵਾਲੀਆਂ ਜੀਪਾਂ ਉਤੇ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ ਗੁੰਡੇ। ਧੀਓ-ਭੈਣੋਂ ਲੁਕ ਜਾਓ ਅੰਦਰੀ ਪਈ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਦੁਹਾਈਆਂ ਦੇਵੇ, ਇਹ ਨੇ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕਾਕੇ ਇਹ ਨੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ।

ਹਰ ਪਿੰਡ ਤੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਕੀਰਨੇ, ਪੈ ਰਹੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ। ਆਸਮਾਨ ਤੇ ਡਾਰਾਂ ਬੰਨ ਬੰਨ ਉਡਦੇ ਪਏ ਉਕਾਬ ਨੇ।

ਮੁੰਡੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਲਭਦੇ ਹਰ ਦਿਨ ਨਵੇਂ ਸ਼ਬਾਬ ਨੇ। ਜੇ ਵੀ ਦਿਸ ਪਏ ਕੁੜੀ ਸੜਕ 'ਤੇ, ਲੈਂਦੇ ਚੁਕ ਜਨਾਬ ਨੇ। ਕਿਹੜੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਜਾਵਣ ਮਾਪੇ, ਕਿਹੜੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਜਾਵਣ ਧੀਆਂ। ਪੁਛ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਮਜੀਠੀਆ ਜੀ ਤੋਂ, ਦਿੰਦੇ ਕੀ ਜਵਾਬ ਨੇ?

ਹੋਣਾ ਸੀ ਅੰਜਾਮ ਵੀ ਸੋਹਣਾ ਜੇ ਕਰ ਬੁਰਾ ਆਗਾਜ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਤਲ ਨਾ ਹੁੰਦੇ, ਘਟੀਆ ਜਿਹਾ ਸਮਾਜ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਫਿਰ ਕੋਈ ਭਬੀਖਣ ਬਣਦਾ, ਰਾਵਣ ਦੇ ਸਿਰ ਤਾਜ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ 'ਸੁਰਜੀਤ' ਪੰਜਾਬ ਮੇਰੇ ਵਿਚ, ਬੇਈਮਾਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। -ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ

ਆਸਾ ਰਾਮ ਚੇਲੇ ਚਪਟੇ ਲੁਕ-ਛਿਪ ਕੇ ਹੁਣ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦੇ ਆ। ਆਸਾ ਰਾਮ ਦੇ ਡੋਰਿਆਂ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕਾਂ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਆ।

ਪ੍ਰਜਾਪਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬਾਪੂ ਪੂਰਾ ਸ਼ੌਂਕੀ ਸੀ। ਕੁਟੀਆ ਇਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜਿਥੇ ਲਾਉਂਦਾ ਚੌਂਕੀ ਸੀ। ਸਿੱਦੇ ਹੁਣੀਂ ਵੀ ਬਾਪੂ 'ਤੇ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਆ।

ਸਾਧ ਦੇ ਡੋਰਿਆਂ ਉਪਰ ਬੈਠੇ ਕਾਂ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਆ।

ਸ਼ਿਲਪੀ ਕਿਥੇ ਮਿਲ ਪੀ ਆਸੂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਊ। ਨੀਂਦ ਨਈਂ ਆਉਂਦੀ ਹੋਣੀ ਰਾਤੀ ਉਠ ਉਠ ਬਹਿੰਦਾ ਹੋਊ। ਵੈਦ ਫਸੇ ਹੋਏ ਤੌਬਾ ਤੌਬਾ ਕਹਿ ਪਛੁੜਾਉਂਦੇ ਆ। ਹੁਣ ਆਸੂ ਦੇ ਡੋਰੇ ਦੇ ਉਪਰ ਕਾਂ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਆ।

'ਰਾਜ' ਵੇਖ ਲੈ ਵੱਜ ਗਿਆ ਹੈ ਸੰਘ ਬੁਰਾਈ ਦਾ। ਚੀਮਨੋ ਵਾਲਿਆ ਏਦਾਂ ਈ ਹੁੰਦਾ ਅੰਤ ਬੁਰਾਈ ਦਾ। ਗੁਰਮੁਖ ਲਾਹੇ ਲੈਂਦੇ ਪਾਪੀ ਪਾਪ ਕਮਾਉਂਦੇ ਆ। ਆਸਾ ਰਾਮ ਦੇ ਡੋਰਿਆਂ 'ਤੇ ਹੁਣ ਕਾਂ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਆ। -ਰਾਜ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਹਾਇਕੂ ਵਿਦੇਸੀ ਪੁੱਤ ਸਵੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸੁੱਤੇ ਰਾਤੀਂ ਜਾਗਣ --- ਆਪਣਾ ਸੱਚ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੀਕ ਕੂੜ ਕੰਬਾਏ। -ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਗਟਿਆ ਮਿਟੀ ਪੁੰਧ ਜਗੁ ਚਾਨਣ ਹੋਆ॥

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ 544ਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

8ਵਾਂ ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

2 ਨਵੰਬਰ 2013, ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ 2 ਨਵੰਬਰ 2013, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛਤਰ ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਸਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12:00 ਵਜੇ ਅਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਿਲ ਸਾਈਡ 263 ਸਟਰੀਟ ਅਤੇ 82 ਐਵਨਿਊ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਾਪਸ ਸ਼ਾਮ 4:00 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗਤਕਾ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਵੇਰੇ 11:00 ਵਜੇ ਤੋਂ 12:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗਤਕੇ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਉਣਗੀਆਂ।

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 544ਵਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਐਤਵਾਰ 17 ਨਵੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਸਵੇਰੇ 9:00 ਵਜੇ ਪੈਣਗੇ। ਉਪਰੰਤ ਦੁਪਹਿਰ 2:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ।

30 ਅਗਸਤ 2013 ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨਿਰੰਤਰ 17 ਨਵੰਬਰ 2013 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਾਮ 5:00 ਵਜੇ ਅਖੰਡ ਪਾਠਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ 5:45 ਤੋਂ ਰਾਤ 12:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਥਾ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 2013 ਤੋਂ 17 ਨਵੰਬਰ 2013 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣਗੇ।

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ

ਭਾਈ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ ਵਾਲੇ
ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਲੇ
ਬੀਬੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਖਾਲਸਾ ਜਗਾਧਰੀ ਵਾਲੇ
ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹੇ ਵਾਲੇ
ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਲੇ
ਹੋਰ ਵੀ ਰਾਗੀ ਜਥੇ, ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਦੀਵਾਨ ਦੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਨਗੇ

ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਹਮਰੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਜੀ।

ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ

ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਦਾਸ: ਭਾਈ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ, ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ 718-347-5659

Gurdwara Sant Sagar: 242-25 Braddock Ave., Bellerose, NY 11426, Ph: 718-343-1030

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਫੂਡ ਚੇਨ 'ਆਪਣਾ ਬਾਜ਼ਾਰ' ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਸਵਿੰਦਰ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਭਾਰਦਵਾਜ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ 'ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਆਫ ਈਸਟ ਐਵਾਰਡ' ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਜੌਹਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਰਦਵਾਜ ਮਾਊਂਟ ਵਰਨਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਈਕਲ ਲਿੰਬ ਤੋਂ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। (ਤਸਵੀਰ: ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ)

1534 N State Road 1, Cambridge City, IN 47327

ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਪ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ

ਇੰਡੀਆਨਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਚਲਦੇ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ ਵਿਚ ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਪ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ

ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ ਮਕੈਨਿਕ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ

Truck Repair Shop For Rent

Also truck mechanic needed.

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 317-750-1900

ਫਿਲਮ 'ਰਬਾਬ ਤੋਂ ਨਗਾਰੇ ਤਕ' ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ੋਅ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ): ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਵਿਖੇ ਪਿਛਲੇ ਐਤਵਾਰ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਲਮ 'ਰਬਾਬ ਤੋਂ ਨਗਾਰੇ ਤਕ' ਵਿਖਾਈ ਗਈ, ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਨੇ ਬੇਹਦ ਸਲਾਹੀ।

ਪੰਜਾਬ ਆਰਟ ਥੀਏਟਰ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਲਾਟਾ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪਲੇਨਾ ਸ਼ੋਅ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੇ ਮਾਰਮਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੰਝੂ ਪੁੱਝਦੇ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਕਈ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫਿਲਮ ਮੁੜ ਕਦੋਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਅਗਲਾ ਸ਼ੋਅ 3 ਨਵੰਬਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ, ਲੌਗ ਆਈਲੈਂਡ, ਹਿਕਸਵਿਲ ਅਤੇ 9 ਨਵੰਬਰ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੁਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਹਰ ਗੁਰੂਪਯਰ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਲਾਟਾ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੁਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਸਪੋਰਟਸ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖੱਟੜਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਡ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਵਾ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ, ਸਕੱਤਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ, ਮੀਡੀਆ ਇੰਚਾਰਜ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਮੈਨੇਜਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੂਹ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੈਬ ਸਾਈਟ www.PunjabArtTheater.com ਜਾਂ ਫੋਨ (610)-505-8811 ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Spiceland Truck Plaza

5809 S. State Road 3, Spiceland, IN 47385 (Exit 123 off I-70)

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ

ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ

24 ਘੰਟੇ 7 ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

Guaranteed 100% pure diesel no bio diesel.
100% ਪਿਓਰ ਡੀਜ਼ਲ, ਕੋਈ ਬਾਇਓ ਡੀਜ਼ਲ ਨਹੀਂ

ਹਰ ਗੈਲਨ 'ਤੇ 10
ਸੈਂਟ ਬਚਾਓ, ਖਰਚ
ਘਟਾਓ, ਪੈਸੇ ਬਚਾਓ

ਤਾਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

Fuel for Less!

Save

10¢*

*Offer subject to change without notice.

Get Your Card from the Cashier

www.fuelmaster.net/rewards

Ph: 317-291-2300, ext. 22

ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ

ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ ਨਵਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਆਓ ਸਿਰਜੀਏ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ
 ਆਓ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰਣ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਉੱਜੜੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ
 ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ

PEOPLE'S PARTY OF PUNJAB ਪੰਜਾਬ

ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ
 ਬੰਦੀਛਿੜ ਦਿਵਸ ਦੀਵਾਲੀ
 ਦੀ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ

ਆਓ ਸਾਰੇ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ
 ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਸੋਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ
 ਤਹੱਈਆ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ
 ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਚਾਨਣ ਖਿਲਰੇ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ

ਫੋਨ: 269-420-8135

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ

ਫੋਨ: 269-615-0216

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ
ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਮਿਡਵੈਸਟ ਇਕਾਈ

ਬਾਬੂ ਰਜਬ ਅਲੀ ਖਾਨ (10 ਅਗਸਤ 1894-6 ਮਈ 1979) ਦਾ ਜਨਮ ਮੀਆਂ ਧਮਾਲੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਜਿਉਣੀ ਦੇ ਘਰ ਪਿੰਡ ਸਾਹੋਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਵਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ (ਓਵਰਸੀਅਰੀ) ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲਈ, ਪਰ ਗਾਉਣ ਦੇ ਇਸ਼ਕ ਕਰ ਕੇ 1940 ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ। 1947 ਦੀ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾਣਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਕਵੀਸ਼ਰ ਦਾ ਦਿਲ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਓਕਾੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਚੱਕ ਨੰਬਰ 32/2 ਵਿਖੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ। ਉਹ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਜਨਾਂ ਕਿੱਸੇ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬ, ਖਾਸ ਕਰ ਮਾਲਵੇ ਦੀ ਰੂਹ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਾਚਾ ਹਾਜੀ ਰਤਨ ਵੀ ਵਧੀਆ ਕਵੀਸ਼ਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦਾ ਰੰਗ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਰਜਬ ਅਲੀ ਦੇ ਰੰਗ-13

ਭੂਗੋਲ ਦੇ ਕਬਿੱਤ

੧
ਬੀਕਾਨੇਰ ਬੋਝੇ,
ਮੱਝਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਬਹੋਲਪੁਰ,
ਸਿੰਧ ਦੀ ਮਦੀਨ,
ਲੈਣੇ ਬਲਦ ਹਿਸਾਰ 'ਚੋਂ।
ਨਾਸਕ ਦੇ ਪਾਨ,
ਬਾਂਸ ਬਿਆਉਣੇ ਨਾ ਬਰੇਲੀ ਜੈਸੇ,
ਮਥਰਾ ਦੇ ਪੋੜੇ,
ਰਿਉਤੀ ਰੋਹਤਕ ਬਜ਼ਾਰ 'ਚੋਂ।
ਕੋਟੇ ਖੁਰਮਾਨੀ,
ਹੈਨਾ ਸਰਦੇ ਪਿਸ਼ੋਰ ਜੈਸੇ,
ਹਿੰਗ ਚੰਗੀ ਲੱਭੇ ਜਾ ਕੇ
ਕਾਬਲ ਕੰਧਾਰ 'ਚੋਂ।
ਸੋਮਨਾਥ ਮੋਤੀ,
ਹੀਰੇ ਹੈਦਰਾ ਅਬਾਦ ਚੰਗੇ,
'ਬਾਬੂ' ਮੀਲ ਮੀਲ ਤੋਂ
ਦਮੁਕ ਮਾਰੇ ਹਾਰ 'ਚੋਂ।

੨
ਕੋਲੀਆਂ ਭਦੋੜ,
ਨਾ ਕੜਾਹਾ ਭਾਈ ਰੁਪੇ ਜੈਸਾ,
ਘਾਂਗੇ ਦਾ ਪਲੰਘ ਹੈ,
ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੁੱਤੀ ਡੱਲੇ ਦੀ।
ਕੜਮੀਂ ਤੰਬਾਣੇ,
ਮਿੱਠੀ ਗਾਜਰ ਚੁਹਾਨ ਕਿਆਂ ਦੀ,
ਆ ਜੇ ਕਰਨਾਲ ਖਾ
ਲੱਜ਼ਤ ਦਹੀਂ-ਭੱਲੇ ਦੀ।
ਟੇਸ਼ਨ ਬਠਿੰਡਾ,
ਤੇ ਸਰਾਂ ਨਾ ਨੂਰ-ਮਹਿਲ ਜੈਸੀ,
ਤਾਲ ਤਲਵੰਡੀ ਦਾ,
ਸੁਹਾਵੇ ਢਾਬ ਮੱਲੇ ਦੀ।
ਮੇਰਠ ਜਿਹਾ ਗੁੜ,
'ਬਾਬੂ' ਅੰਬ ਨਾ ਅੰਬਾਲੇ ਜੈਸੇ,
ਲਹਿਰੀਏ ਪਟਿਆਲੇ
ਤੇ ਜ਼ਨਾਨੀ ਜੋਗੇ-ਰੱਲੇ ਦੀ।

੩
ਗੱਡੇ ਹੰਢਿਆਏ,
ਸੀਰ ਵਾਲੀ ਦੀ ਗੰਡਾਸੀ ਚੰਗੀ,
ਸਾਰੰਗੀ ਸੰਘੋੜਿਆਂ ਦੀ,
ਬਣਨ ਕੁੰਡੇ ਰਾਮਤੋਂ।
ਗੰਢੇ ਇੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ,
ਨਕੋਦਰ ਚਿਲਮ ਚੰਗੀ,
ਬੱਸ ਹੋ ਗਈ ਨਾਸ ਦੀ
ਗਿੰਦੜ-ਬਹੇ ਗਾਮ 'ਤੇ।
ਆਧਨੀਏਂ ਕਹੀ
ਮੂਲਿਆਂ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦਰਾਤੀ ਚੰਗੀ,

ਵਿਚੇ ਉੱਚੀ ਰੱਖਦੇ
ਬਣਾ ਕੇ ਖਾਨਾ ਲਾਮੂ 'ਤੇ।
'ਰਜਬ ਅਲੀ' ਜਿਹੜੇ
ਗੋਲੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਫਿਰਾਏ ਬੋਝੇ,
ਹਰ ਮੇਲੇ ਜਾ ਕੇ
ਲੱਗ ਜਾਮਦੇ ਇਨਾਮ 'ਤੇ।

੪
ਲੋਟ ਘੁਮਿਆਰੇ,
ਨਿਉਲ ਰਾਮੇ ਕੇ ਬਣਨ ਚੰਗੇ,
ਲਾਪਰਾਂ ਦੀ ਮੱਕੀ,
ਤੇ ਖਿੜੋਣੇ ਚੰਗੇ ਰੋਪੜ ਦੇ।
ਪਉਏ ਭੈਣੀ ਸਾਹਿਬ,
ਜੋੜੀ ਬਣੋਂ ਨਾ ਘੜੁੱਏਂ ਜੈਸੀ,
ਮੱਟ ਜੰਘੀਰਾਣੇ ਦੇ
ਬਣਾ ਕੇ ਉਤੋਂ ਚੋਪੜ ਦੇ।
ਕੋਟਲੇ ਦੀ ਮੋਥੀ,
ਨਾ ਮਤੀਰਾ ਰਾਸੂਵਾਲ ਜੈਸਾ,
ਮਿੱਠਾ ਲੱਗੇ ਜਾਣੀਂ
ਚੱਬ ਜਾਂ ਸਣ੍ਹੇ ਖਰੋਪੜ ਦੇ।
'ਰਜਬ ਅਲੀ' ਸੇਲਾ
ਭਾਈ ਕੋਟ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬਾਹਲਾ,
ਸਾਰ ਪਾਰ ਲੰਘ ਜੇ
ਵਿਚਾਲੇ ਠੋਕਿਆਂ ਖੋਪੜ ਦੇ।

੫
ਭੰਗ ਰਿਖੀਕੋਸ਼,
ਚਾਹ ਨਾ ਮਿਲੇ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਜੈਸੀ,
ਭੂਰੀ ਖੇਮਕਰਨ ਦੀ,
ਕਸੂਰ ਚੂੜਾ ਦੰਦ ਦਾ।
ਸੰਗਤ ਪਿੱਪਲ,
ਲੰਮੀ ਜੈਸੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹੈ ਨਹੀਂ,
ਰੱਖਿਆ ਅਲਹਿਦਾ ਜਿਹਾ
ਤਰੀਕਾ ਉੱਚੀ ਕੰਧ ਦਾ।
ਸਫਾ ਜੰਗ ਭਾਈ ਬਖਤੋਰ 'ਚ
ਬਣਾਉਂਦੇ ਸੋਹਣੇ,
ਛਜਲੀ ਤੇ ਛੱਜ
ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੋਗਾ ਨੰਦ ਦਾ।
ਤਿਉਂ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਛੰਦ
ਹਾਸ-ਰਸ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਇਕੋ,
'ਬਾਉ ਜੀ', ਤੇ 'ਮਾਘੀ ਸਿਉ',
ਮਰਾਝ ਵਾਲੇ 'ਚੰਦ' ਦਾ।

੬
ਦੱਖਣ ਦਾ ਹੀਰਾ ਚੰਗਾ,
ਕਾਬਲੀ ਮਮੀਰਾ ਚੰਗਾ,
ਬਲੀ ਦਾ ਮਤੀਰਾ ਚੰਗਾ,
ਕਮਾਦ ਚੰਗੇ ਪੁਆਧ ਦੇ।

ਬਲੂਦ ਨਗੋਰੀ
ਤੇ ਅੰਬਰਸਰ ਜੌਹਰੀ ਚੰਗੇ,
ਲੁੰਗੀਆਂ ਪਿਸ਼ੋਰੀ,
ਚੌਲ ਚੰਗੇ ਫਤਿਆਬਾਦ ਦੇ।
ਆਗਰੇ ਦੇ ਰੋਜ਼ੇ ਚੰਗੇ,
ਸ਼ਿਮਲੇ ਦੇ ਨਿਉਜੇ ਚੰਗੇ,
ਗੰਗਾ ਦੇ ਨਗੋਜੇ ਚੰਗੇ,
ਵਧ ਕੇ ਖਰਾਦ ਦੇ।
ਸਾਦਕੀ ਦੇ ਦਾਨੇ ਚੰਗੇ,
ਰੋਹਤਕ ਮਖਾਣੇ ਚੰਗੇ,
ਸਰਸੇ ਪਲਾਣੇ ਚੰਗੇ,
'ਰਜਬ ਅਲੀ' ਆਦਿ ਦੇ।

੭
ਰੋਪੜ ਦੇ ਤਾਲੇ ਚੰਗੇ,
ਪਟਿਆਲੇ ਨਾਲੇ ਚੰਗੇ,
ਦਰੀਆਂ ਅੰਬਾਲੇ
ਤੇ ਪਿਆਲੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ।
ਮੇਰਠ ਦਾ ਗੁੜ,
ਗੰਨੇ ਚੰਗੇ ਉਤ ਮੁੜ,
ਜੀ ਜਗਾਧਰੀ ਦੇ ਪੁੜ,
ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਪਰਾਤ ਦੇ।
ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਕੀਮ,
ਕਲਕੱਤੇ ਦੇ ਮੁਨੀਮ ਚੰਗੇ,
ਬੀਕਾਨੇਰੀ ਅਫ਼ੀਮ
ਵਿਸਕੀ ਨੂੰ ਕਰ ਮਾਤ ਦੇ।
ਪੈਰਸ ਮਹੱਲ
ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਮੱਲ ਚੰਗੇ,
'ਰਜਬ ਅਲੀ' ਫਲ,
ਕਸ਼ਮੀਰ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੇ।

੮
ਲੁਧਿਆਣੇ ਜ਼ੀਨ ਚੰਗੀ,
ਦੁਆਬੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਚੰਗੀ,
ਸਿੰਧ ਦੀ ਮਦੀਨ ਜੀ
ਰੁਹਾਲ ਚਾਲ ਤੁਰਦੀ।
ਹਾਕਮ ਅੰਗਰੇਜ਼,
ਤਬਰੇਜ਼ ਦੇ ਦੁਸਾਲੇ ਚੰਗੇ,
ਦਿੰਦੇ ਦੂਰ ਭੇਜ
ਮੇਜ਼ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦੀ।
ਕੋਇਟੇ ਦੇ ਬਦਾਮ
ਤੇ ਕਸੂਰ ਦੇ ਲਗਾਮ ਚੰਗੇ,
ਕਾਨ੍ਹਪੁਰ ਆਮ,
ਬਿਲਟੀ ਮੰਗਾ ਲਉ ਧੁਰ ਦੀ।
'ਬਾਉ' ਵਾਰਤਾ ਕਤੇਬੀ,
ਚੀਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਕੇਬੀ,
ਤੇ ਬਠਿੰਡੇ ਦੀ ਜਲੇਬੀ,
ਜਾਵੇ ਸਹਿਤ ਵਾਂਗੂੰ ਖੁਰਦੀ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 9 ਨਵੰਬਰ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-89

ਕਿਸ ਕਿਸ ਨੇ ਚੂਟੇ ਲਏ ਆ ਇਸ ਤੋਂ ?

ਲੱਦ ਸਵਾਰੀਆਂ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਲੈ ਕੇ ਬੱਸ ਦੀਆਂ ਬਿੜਕਾਂ।
ਚੜ੍ਹਨ ਤੇ ਉਤਰਨ ਵੇਲੇ ਮਾਈਆਂ ਖਾਂਦੀਆਂ ਸਿਗੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ।
ਨਾ ਹੀ ਟਿਕਟ-ਕੰਡਕਟਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਿਸਲਾਂ ਮਾਰੇ।
ਮਿਨੀ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਰੋਂਦੇ ਹੁਣ ਟੈਂਪੂ ਖੜ੍ਹੇ ਵਿਚਾਰੇ!

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-87

ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੱਲੋ।
ਨੂੰਹਾਂ ਪੁੱਤ ਪੋਤਰੇ ਅੱਜ ਦੇ
ਬਣ ਗਏ ਨੇ ਨਿਰਦਈ।
ਬਾਪੂ ਪਿਆ ਖਸਮਾਂ ਨੂੰ ਖਾਵੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਪਈ।
-ਪ੍ਰੋ. ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ

ਅੰਨ ਦਾ ਦਾੜਾ ਮੈਂ ਕਹਾਵਾਂ
ਪਰ ਬਣ ਗਿਆ ਖੁਦ ਸਵਾਲੀ।
ਕਰਜੇ ਦਾ ਜਿੰਨ ਸਦਾ ਸਤਾਵੇ
ਸਾਰੇ ਕੀਲੇ ਹੋ ਗਏ ਖਾਲੀ।
ਬਚੀ ਖੁਚੀ ਕੁੱਝ ਹੁੰਝ ਕੇ ਰੁੜੀ
ਭਈਏ ਲੱਗੇ ਭਰਨ ਟਰਾਲੀ।
ਬਿੰਦ ਝੱਟ ਚੂਹੀ ਸਿੱਧੀ ਕਰਨ ਨੂੰ
ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਮੁੱਢ ਮੰਜੀ ਡਾਹ'ਲੀ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ
ਫੋਨ: 91-98783-37222

ਝੜ ਰਹੇ ਨੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਪੱਤੇ
ਅਸਾਂ ਵੀ ਇਕ ਦਿਨ ਝੜ ਜਾਣਾ।
ਕੰਮਕਾਰ ਰਹਿਣਗੇ ਚਲਦੇ
ਬਿਨ ਸਾਡੇ ਵੀ ਸਰ ਜਾਣਾ।
ਲੈ ਲਓ ਬੱਚਿਓ ਅਸੀਰਵਾਦ ਅਸਾਥੋਂ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦ ਤੁਰ ਜਾਣਾ
-ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ
ਫੋਨ: 226-345-7126

ਬਾਪੂ ਜੀ ਹੁਣ ਬਿਨਾ ਸੰਗ ਤੋਂ
ਡੰਡ ਬੈਠਕਾਂ ਮਾਰੋ।
ਰਾਮ ਭਰੋਸੇ ਛਕ ਹਵਾ ਨੂੰ
ਰਹਿੰਦਾ ਸਮਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰੋ।
ਬਾਪੂ ਜੀ ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਜਾਣਾ
ਨੂੰਹਾਂ ਆਖਣ ਖਾਲੀ ਮੰਜਾ

ਦਾੜੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਹੈ ਬਖਸ਼ੀ
ਮੈਂ ਵਿਹਲਾ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦਾ।
ਜਦੋਂ ਲੋਟਾਂ ਇਸ ਮੰਜੇ 'ਤੇ
ਵਾੜੇ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ।
ਭਈਆ ਲਾਇਆ ਚੁੱਕਣ ਗੋਰਾ
ਪਾਲੀ ਤੋਰੇ ਵੱਲ ਚਰਾਂਦਾਂ।
ਸਾਰੇ ਲਾਣੇ ਦਾ ਮੁਖੀ ਅਖਵਾਵਾਂ
ਸਭ ਪਾਣੀ ਮੇਰਾ ਭਰਦੇ।
ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਾਂ ਮੈਂ
ਤਾਹੀਓਂ ਸਭ ਆਦਰ ਕਰਦੇ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਭੰਗ ਰਿਖੀਕੋਸ਼, ਚਾਹ ਨਾ ਮਿਲੇ ਡੇਹਰਾਦੂਨ ਜੈਸੀ...

ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਸੈਂਪਲ ਲਏ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪਰ ਯੋ ਯੋ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਰਟਰੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਦਿੱਤੇ। ਹਨੀ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗੀਤ 'ਮੈਂ ਹੂੰ ਬਲਾਤਕਾਰੀ' ਗਾਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਲੈਬਰਟਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਲਗਦੇ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਖੁੱਸ ਰਿਹੈ ਅੰਨ ਦਾ ਤਾਜ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਨ ਦਾ ਤਾਜ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜਾਂਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਇਹ ਉਪਾਧੀ ਖੁੱਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਕਿੱਤੇ ਦੀ ਘੱਟ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2012-13 ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 2007-08 ਤੋਂ 2011-12 ਦਰਮਿਆਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤਨ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 1.6 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਅੰਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਝਾਤ ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ 20 ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ 18ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ।

ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਇਸ ਘੱਟ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਲਗਾਤਾਰ ਥੱਲੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਬਿਹਾਰ, ਝਾਰਖੰਡ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵੀ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਘਾਟ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ 2006-07 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 25 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਸੈਕਟਰ ਨੇ ਇਸ

ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧਾ ਕੇ 75 ਤੋਂ 85 ਫੀਸਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੋਜ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲ ਮੁਤਾਬਕ ਕੁਝ ਭੂਗੋਲਿਕ ਰਕਬੇ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਟਾਅ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹਰ ਸਾਲ 5.3 ਅਰਬ ਟਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗੀਕਰਨ ਕਾਰਨ ਵੀ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। 2010-11 ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਐਵਾਰਡ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਕਰਮਯਨ' ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਕਿਹੜੀ ਢਾਅ ਲਗੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਸ ਮੁੱਖ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਹੇਠਾਂ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ 11ਵੀਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ 7.6 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। 20 ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੇਰਲ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2011-2012 ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ 190 ਲੱਖ 46 ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਅਨਾਜ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ 19 ਫੀਸਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਰਕਬੇ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸੀਲਿਆਂ ਦੀ

ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੰਗਰ ਘਰ ਵਿਚ ਬਣੇਗੀ ਆਧੁਨਿਕ ਰਸੋਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਲੰਗਰ ਘਰ ਦੀ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਰਸੋਈ ਉਸਾਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਨਿੱਤ ਆਉਂਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ ਸਾਫ-ਸੁਬਰਾ ਲੰਗਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢਲੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਅਤਿ ਆਧੁਨਿਕ ਰਸੋਈ ਦੀ ਉਸਾਰਤ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਇਮਾਰਤਾਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪੰਗਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੀ ਉਸਾਰਤ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦੀ ਉਸਾਰਤ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਉਸਾਰਤ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿੱਢੀ ਮੁਹਿੰਮ

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੈ ਚਲਿਤ ਮਸ਼ੀਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਦੇ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੰਗਰ ਘਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋ ਮੰਜਲਾ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਾਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਥੇ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਲਗਦੀਆਂ

ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਵਾਂਗ ਹਰ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਰਸੋਈ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਨੁਕੂਲ ਤੇ ਤਾਪ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਰਸੋਈ ਦੀ ਉਸਾਰਤ ਤਿੰਨ ਮੰਜਲਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਮੀਨਦੋਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਉਪਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾਣ ਲਈ ਲਿਫਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਸੋਈ ਘਰ ਵਿਚ ਐਲਪੀਜੀ ਗੈਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਾਫ ਨਾਲ ਲੰਗਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ 30 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਬੋਲੇਪਣ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 50 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ 30 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਬੋਲੇਪਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਬੱਚੇ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਬੱਚਾ ਬਹਿਰੇਪਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਜਨਮ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਾਇਰਲੈਸ ਤੇ ਬਲਿਊਟ੍ਰੋਂਕ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਣ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਇਲਾਜ ਜੇਕਰ ਪਹਿਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਨਿਜਾਤ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 100 ਵਿਚੋਂ 95 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਬਾਰੇ ਮਾਪੇ ਜਾਗਰੂਕ ਨਹੀਂ

ਹੁੰਦੇ ਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਖਰੇ ਸਕੂਲ ਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ, ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ, ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਾਉਂਡ ਸੁਣਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੀ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਜਾਂ ਕੋਸਰ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਦਵਾਈਆਂ ਵੀ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਤਰਜੀਹੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਹੋਣਗੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂਬੱਧ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ 11 ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਥਾਣੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ 11 ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਿਆਂ ਅਧੀਨ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿੰਗ ਪੰਜਾਬ ਮੁਖੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦਿਓ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2008 ਵਿਚ ਛੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 11 ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਥਾਣੇ ਸਿੱਧੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿੰਗ ਅਧੀਨ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿੰਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ ਤੇ ਏ.ਆਈ.ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਨਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਟੇਟਸ ਵੀ ਚੈਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਸ.ਏ.ਐਸ ਨਗਰ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਐਸ.ਏ.ਐਸ ਨਗਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਜਲੰਧਰ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਜਲੰਧਰ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਿਹਾਤੀ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

ਤੇ ਰੂਪਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਐਸ.ਬੀ.ਐਸ ਨਗਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਕਪੂਰਥਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਥਾਣਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਅਤੇ ਬਟਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਥਾਣਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੋਂਗੂ ਦਾ ਕਹਿਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਡੋਂਗੂ ਦਾ ਕਹਿਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਜ਼ਿਆਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਡੋਂਗੂ ਬੁਖਾਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 2000 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਡੋਂਗੂ ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੱਛਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮੱਛਰ ਦਾ ਲਾਰਵਾ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਮੱਛੀ ਦੀ ਕਿਸਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਲੜੇ ਸਨ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੇ 37 ਹਜ਼ਾਰ ਜਵਾਨ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪਹਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੌਰਾਨ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਫੌਜ ਦੇ 37 ਹਜ਼ਾਰ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸਵਾ ਕਰੋੜ ਫੰਡ ਵੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਸਵਾ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵੀ ਚੜ੍ਹਾਏ ਸਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ

ਫੰਡ ਵੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉੱਜ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਟਿਆਲਵੀ ਫੌਜ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ 1923 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਛਪੀ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 28 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵੱਲੋਂ ਪਟਿਆਲਾ, ਨਾਭਾ ਤੇ ਜੀਂਦ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਖੋਜ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਤਕਰੀਬਨ ਗਿਣਤੀ 37 ਹਜ਼ਾਰ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਠ ਸੌ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਕੁਝ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਸਨ ਆਏ।

ਤਹਿਤ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਖੁਦ ਚੱਲ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਕੋਲ

ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤਹਿਤ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਰਿਆਸਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਿੱਧੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਈ ਹੋਰ ਮੱਦਾਂ ਸਮੇਤ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਸ. ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਹੀ 'ਐਂਗਲੋ ਸਿੱਖ ਵਾਰ' ਤੇ ਫਿਰ 1857 ਵਿਚ ਗਦਰ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਟਰੱਪ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 'ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਟਰੱਪ' ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਮਾਂਡ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਸੀ ਤੇ ਇਸ

ਟਰੱਪ ਵਿਚਲੇ ਫੌਜੀ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਦਕਿ 'ਸਟੇਟ ਸਰਵਿਸ ਟਰੱਪ' ਜੋ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਨ, ਵਿਚਲੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗਵਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੀਸਰੇ ਟਰੱਪ ਵਜੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ ਹੋਰ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮ ਇਸ ਕਦਰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰਾਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ 1922 ਪ੍ਰਿੰਸ ਆਫ ਵੇਲਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਟਿਆਲਾ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦੇ ਬੁਰੇ ਫਸੇ ਬਾਦਲ

ਆਪਣਾ ਗੁਰਦਾ ਦੇ ਕੇ ਬਖਸ਼ੀ ਸੁਹਾਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਾਲੀ ਖਜ਼ਾਨਾ 'ਤੇ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬੋਝ ਹੋਰ ਪੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦੀ 'ਅੰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ' ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਯੋਜਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਇਕ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਕਣਕ, ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦਾਲ ਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਦੁਗਣਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ 33 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਕਣਕ ਤੇ ਦਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਦਾ ਕੰਮ ਆਰੰਭ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਣਕ ਦੇ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੋਹਰ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ ਇਕ ਰੁਪਏ ਮਿੱਥ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਦਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਿਆਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਮੁਤਾਬਕ 90 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 90 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਤਕਰੀਬਨ 850 ਟਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ 250 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭਾਰ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਤੇ ਡਿਊ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ

ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤਕਰੀਬਨ 145 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬੋਝ 485 ਕਰੋੜ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਲਾਂ ਦਾ ਭਾਅ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਖਰਚਾ ਤਕਰੀਬਨ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਟਾ ਦਾਲ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਵਿਚ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮਾਲੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ 500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬੋਝ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਅੰਨ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਹਥਿਆਰ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੋਮਵਾਰ ਹੋਈ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 500 ਕਰੋੜ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਤਾਈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕੀਆਂ। ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਟਾ ਦਾਲ ਯੋਜਨਾ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਚਾਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਪਨਸਪ, ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਮਾਰਕੈੱਡ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾਈ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਏ.ਪੀ.ਐਲ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਕਣਕ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬੱਧੀ ਠੱਪ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 15 ਲੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਹੀ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੀ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ (ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਾਂਡ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਢੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਬੁਰ ਪੈਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਵੈ ਨੋਟਿਸ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫਿਰ ਨਸ਼ੇ ਵਰਤਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਖ਼ਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ 'ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੇ ਕਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਅਗਸਟਾਈਨ ਜਾਰਜ ਮਸੀਹ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਲਿਜਾਣ ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਏ ਜਾਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਉਂਦੀ 11 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਦਾਲ-ਰੋਟੀ ਖਾਣੀ ਵੀ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੇ ਵੱਸੋਂ ਬਾਹਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ ਹੋਏ ਭਾਰੀ ਵਾਧੇ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੇ ਲਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਾਲਾਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ ਔਸਤਨ 235 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਕੱਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ 350 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਛਾਲ ਆਇਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਜ ਦਾ ਭਾਅ 521 ਫੀਸਦੀ ਵਧਿਆ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰੀ ਆਰਥਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2013 ਤੱਕ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ ਆਏ ਉਤਰਾਅ ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ 350 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ 123 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਔਸਤਨ 222 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫਲ 95

ਫੀਸਦੀ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੇ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਭਾਵ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਚੌਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿਚ 137 ਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿਚ 123 ਫੀਸਦੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਿਆਜ 521 ਫੀਸਦੀ, ਟਮਾਟਰ 123, ਬੈਂਗਣ 311, ਭਿੰਡੀ 166, ਪੱਤਾ ਗੋਭੀ 114 ਤੇ ਫਲ 95 ਫੀਸਦੀ ਮਹਿੰਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੁੱਧ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿਚ ਵੀ 119 ਫੀਸਦੀ ਉਛਾਲ ਆਇਆ ਹੈ। ਚੀਨੀ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ 106 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਮਕ ਦਾ ਰੇਟ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ 85 ਫੀਸਦੀ ਵਧਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਸਾਲਿਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ 119 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਇਆ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਕਣਕ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਉੱਝ ਦਾਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ 2004 ਤੋਂ 2009 ਤੱਕ ਵਧੇਰੇ ਉਛਾਲ ਆਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2012 ਤੱਕ ਇਸ ਦੀ ਚਾਲ ਮੱਧਮ ਪੈ ਗਈ। ਆਰਥਿਕ

ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਪ੍ਰੋ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ 67 ਫੀਸਦੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਸਤੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਅੰਨ ਮਿਲੇਗਾ।

ਜੇਲੂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਏਗਾ ਆਸਾਰਾਮ

ਜੋਧਪੁਰ: ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਸਾਰਾਮ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਜੇਲੂ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰੇਗੀ। ਜੋਧਪੁਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਸਾਰਾਮ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਛੇ ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜੋਧਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਐਮਿਲੀ ਬਣੀ ਮਿਸ ਨਿਊ ਜਰਸੀ

ਨਿਊ ਜਰਸੀ: ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ 18 ਸਾਲਾ ਐਮਿਲੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਮਿਸ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਅਮਰੀਕਾ 2014 ਦਾ ਤਾਜ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਮਿਸ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਮਿਸ ਨੀਨਾ ਦਾਵਲਰੀ ਨੇ ਮਿਸ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਤਾਜ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਦੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ 130 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁੰਦਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਐਮਿਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੀ ਸੀ। ਐਮਿਲੀ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਤੇ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਗ੍ਰੇਟ ਨਿਊ ਫੰਡਰਫੁਲ' ਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਰਿਤੇਸ਼ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਨਾਲ 'ਆਊਟ ਆਫ ਕੰਟਰੋਲ', ਤਾਰਾ ਰਮ ਪਮ ਪਮ' ਤੇ 'ਜਾਨੇਮਨ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਮਿਲੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸ਼ਾਹ ਲਾਸ ਐਂਜਲਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਿਰਮਾਣ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕੁਚੱਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਝੋਨਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵੱਲ ਮੁਹਾਰ ਘੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਆਮਦ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਝੋਨਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਵਿਕ ਤੇ ਤੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਤ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨ ਝੋਨਾ ਵੇਚ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਪਰਤ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਝੋਨਾ ਵੇਚਣ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਿਣਸ ਮਹਿੰਗੀ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੱਜਲ ਖੁਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਝੋਨਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਕਣ ਕਰਕੇ ਜਿਥੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਣ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਾਲ ਮੰਡੀ ਫੀਸ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਫੀਸ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ

ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਝੋਨਾ ਲੈ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਚੀਕਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਝੋਨਾ ਰੁਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਇਸ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਵੇਚਣ ਲਈ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਟਰਾਲੀ ਲਿਆਉਣ ਉਤੇ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਖਰਚਾ

ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਟਰਾਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਟਰਾਲੀ ਬੰਨ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਟਰਾਲੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਛੇਤੀ ਝੋਨਾ ਵਿਕ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਿਣਸ ਵੇਚਣ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੰਡੀ ਦੇ ਇਕ ਆੜ੍ਹਤੀਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੰਡੀ ਵਿਚ

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦਸ ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਝੋਨਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਸ ਮੰਡੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀ ਫੀਸ ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਸ਼ੈਲਰ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਝੋਨਾ ਵੇਚਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਮੰਡੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੋਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾਉਣਾ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਝੋਨਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਕਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪੱਕੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਰੋਪੜ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਝੋਨਾ ਵੇਚਣ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਬਾਸਮਤੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਬਾਹਰ

ਡਾ. ਅਰਸ਼ਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਸੂਫੀ ਫਕੀਰਾਂ ਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਮਜ਼ਾਰਾਂ, ਪੁਰਾਤਨ ਮਸਜਿਦਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਕੇ ਮੱਥਾ ਵੀ ਟੇਕਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੱਵਾਲੀਆਂ ਵੀ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵੱਟ-ਬੰਨਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਅਖਾੜਾ ਕਲਚਰ ਜ਼ਰੀਏ ਆਪਣਾ ਭਰਵਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਦੋ-ਗਾਇਕਾਂ ਤੇ ਹਲਕੀ-ਫੁਲਕੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਦਮ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੀਲਾ ਤੇ ਅਮਰਜੋਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਚਿੱਤ ਪੁਚਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਾਲੇ ਤੀਕਰ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਜੋੜੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਇਆ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗੀਤ ਰਸੀਆ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਅੱਜ ਚਮਕੀਲਾ ਹੀ ਸੁਣਾ ਦੇਹ।' ਸ਼ਰੀਫ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬਦਮਾਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਦਿਸਣ।

ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਵਕਫੇ ਪਿੱਛੋਂ ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ ਹੋਰ ਤਿੱਖੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 1985 ਵਿਚ ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਧੂਹ ਅਖਾੜਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਜਸਵੰਤ ਸੰਦੀਲਾ ਅਤੇ ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੰਜ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਉਹਨੇ ਅਖਾੜੇ ਲਾਉਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਗਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਅਖਾੜੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵੇਲੇ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ' ਦਾ ਜੈਕਾਰਾ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਆਡੀਓ ਆਉਣ ਨਾਲ ਉਹਨੂੰ ਧਮਕੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਰਫਾ-ਦਫਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਬੁੱਧਸਿੰਘਵਾਲਾ ਮਾਣਕ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਕੱਟੜ ਉਪਾਸ਼ਕ ਵੀ ਸੀ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਹ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਕਿ ਚਮਕੀਲੇ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾੜਕੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਖ਼ਤ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਅਫ਼ਵਾਹਾਂ ਤੇ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਸੱਚਾਈ ਵਾਂਗ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਗਾਇਕ ਸੰਭਲ ਗਏ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਖਾੜਕੂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਲੁਪਿਆਣੇ ਲਾਗਲੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਮਹੀਨਾ ਦੇਣਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ 86 ਦੇ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮਾਨ ਤੱਕ-ਸਭ ਡਰ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਵੀ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ-ਸ਼ਹਿਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ

ਪ੍ਰਫਾਵੇਂ ਹੇਠ ਲੁਕੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹ ਲਏ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਲੁਪਿਆਣਾ ਹੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੰਡੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਯੂਥ-ਬੱਤੀ ਨੌ-ਦਸ ਵਜੇ ਹੋਵੇ ਪਰ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਲੁਪਿਆਣੇ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਲਾਗਲੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਸਵੇਰੇ ਸਾੜਰੇ ਹੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਗੰਗਾਨਗਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਾਤ ਵਾਲੀ ਬੱਸ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਤਤਕੇ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਹੋਟਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਦਲਾਲ ਛੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਕਿੰਗ ਕਲਰਕ ਚਿੱਬਤ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਰਹੇ ਗਏ ਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹ ਸੁਕਦੇ ਰਹੇ।

1986 ਦੇ ਫਰਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਡੇ ਘਰੇ ਉਸ ਵਕਤ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਾਲੀ ਦੇਤਵਾਲੀਏ ਦਾ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਆਵਾਜ਼ ਕੰਬ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਲੰਕਾ ਉਜੜਨ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਹੁਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਆਪ ਆ ਕੇ ਦਬਕੇ ਮਾਰੇ ਹਨ। ਇੰਨਾ ਸਹਿਮ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਬੋਰਡ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੰਗੀਤ-ਦਰਦ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਲਿਖੋ।'

ਮਨ ਮੇਰਾ ਵੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਚਾਟ ਰਿਹਾ। ਸਵੇਰੇ ਸਵਖੜੇ ਮੈਂ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਠਵੀਂ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਪੇਪਰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬੱਸ ਲਈ ਅਤੇ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਲੁਪਿਆਣੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਵ੍ਰਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਬੋਰਡ ਸਿਰਫ ਮਾਣਕ ਦਾ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਚੰਨ ਸ਼ਾਹਕੋਟੀ ਮਿਲਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਭੱਜ-ਭੱਜ ਕੇ ਚਾਹ ਲੈਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਘੁਟ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਹੀ। ਹਾਲਾਤ ਇੰਦਾਂ ਦੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਸੱਖਿਆਂ ਹੀ ਖਾਲਸਿਤਾਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇੰਦਾਂ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਗਊਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਵਾੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਾੜੇ ਸਿਨੇਮੇ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਚੰਗੀ ਫਿਲਮ ਜਿੰਨਾ ਰੱਸ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਵੈਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਭਾਂ-ਭਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਰਖਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਛਾਂਗ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ! ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਕਿੰਗ ਕਲਰਕ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੈਂ ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਕੁ ਵਜੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਮੇਨ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਕੁੰਡਾ

ਗਾਇਕ ਕੁਲਦੀਪ ਪਾਰਸ (ਮਰਹੂਮ), ਮਾਣਕ ਦਾ ਤਤਕਾਲੀਨ ਬੁਕਿੰਗ ਕਲਰਕ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੌਰਥ, ਬੋਰਡ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ। ਚਮਕੀਲਾ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਪਾਰਸ ਦੀ ਮੌਤ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਉਹ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਭੈਅ ਹੇਠ ਸਹਿਮਿਆ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦਿਨੇ ਵੀ ਘੁੱਟ ਨਹੀਂ, ਕਈ ਘੁੱਟ ਪੀਂਚਾ ਰਿਹਾ।

ਵੱਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ, ਕੱਲੂ ਮਿਲਾਂਗੇ, ਹੁਣ ਮਾਣਕ ਦੇ ਘਰੇ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਚਲਦਾ ਹਾਂ। ਕੁਦਰਤੀ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਿਥੀ ਆਉਂਦਾ ਦਿਸ ਪਿਆ। ਉਦੋਂ ਉਹ ਸਿੱਦੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਬੁਕਿੰਗ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਪ੍ਰਿਥੀ, ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਚਮਕੀਲਾ ਕਿਥੇ ਐ?"

ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲਈਆਂ। ਉਹਦਾ ਉਤਰ ਸੀ, "ਕਾਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਐ। ਮੌਤ ਕੰਪਾਤੇ ਚੜ੍ਹੀ ਬੈਠੀ ਐ। ਚਮਕੀਲਾ ਸਵੇਰੇ ਪਾਰਸ ਦੇ ਗੱਲ ਲੱਗ ਕੇ ਬਹੁਤ ਰੋਇਆ।"

"ਹੁਣ ਕਿਥੇ ਐ?"
"ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆ ਜੋ।" ਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛਵਾੜ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਗਿਆ। ਦੀਦਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਬਾਹਰੋਂ ਕੁੰਡੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ; ਖੋਲ੍ਹੀ ਪਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਅੰਦਰੋਂ ਵੀ ਬੰਦ ਸੀ। ਦੋ ਕੁ ਵਾਰ ਬੁਹਾ ਖੜਕਾਇਆ, ਕੋਈ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। "ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥੀ ਹਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਸ਼ੋਕ ਐ", ਇਹ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਚੀਂ ਦੇਣੀ ਬਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਡਰਾਕਲ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਗੱਲ ਕੀਤਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਚਿੱਬਤ ਗਿਆ। ਦਿਲ ਹਲਕਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬੋਲਿਆ, "ਹੁਣ ਮਰਨਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਪਰ ਭੱਜਾਂਗਾ ਨਹੀਂ, ਗੋਲੀਆਂ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਖਾਵਾਂਗਾ।" ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਮਰਨ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਜੀਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ-ਪਾਰਸ ਤੇ ਚਮਕੀਲਾ, ਅੱਧ-ਪੀੜੀਆਂ ਬੀੜੀਆਂ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਹੇਠੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪੀ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਰਸ ਦੇ ਮਨ੍ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਮੈਂ ਹੇਠੋਂ ਸਿਗਰਟਾਂ ਦੀ ਡੱਬੀ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ "ਭਾਜੀ ਦੱਸੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰੀਏ?" ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਥੋਂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਆ, ਤੇ ਦਬਕੇ ਵੀ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਆ। ਵਕਤ ਉਸ ਦਿਨ ਇੰਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਕਿ ਮੌਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ, ਉਹੀ ਮੌਤ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਹੋਣੀ ਜਿਵੇਂ ਕੰਧ ਨਾਲ ਢੇਅ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠੀ ਹੋਵੇ। ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੌਸਲਾ ਸੀ, ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮੈਂ ਆਪ ਆਟੋ ਲੈ ਕੇ ਮਾਣਕ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਦੇਰ

ਰਾਤ ਘੁੱਟ ਪੀਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਡਰਿਆ ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਠਿੰਡੇ ਆਲੇ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵੀ ਆਖੀ ਜਾਵੇ, "ਲੈ! ਐਵੇਂ ਕੰਜਰ ਡਰੀ ਬੈਠੋ ਆ। ਖਾੜਕੂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਨੇ। ਕਰ ਲਊਂਗਾ ਮੈਂ ਗੱਲ।" ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਮੇਰੀ ਵੀ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਕੰਧ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀ ਤੂੰਬੀ ਮੈਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਹੀ ਲਗਦੀ ਰਹੀ।

ਸਵੇਰੇ ਸੌ ਤੇ ਵਜੇ ਚਾਹ ਦਾ ਘੁੱਟ ਪੀ ਕੇ ਸਿੱਧਾ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਲਾਗੇ ਸਦੀਕ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਰਣਜੀਤ ਵਾਲੀ ਕੋਠੀ ਚਲੇ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵਕਤ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ ਪਰ ਹੋਣੀ ਜਿਵੇਂ ਨਵਾਂ ਝੰਗ ਪਾ ਕੇ ਫਿਰ ਮੁਹਰੇ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਦਫਤਰ ਵਾਂਗ ਲੱਗੇ ਮੇਜ਼ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਕੰਬਲੀ ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਲਾਂ ਮਾਰੀ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੰਘ। ਮੈਂ ਅੰਦਰ ਚਲੇ ਗਿਆ। ਸਦੀਕ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਬੈਠਣ ਦਾ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੇਕ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਇਕ ਬੰਨੇ ਮੈਂ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਛੱਟਾ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਮਿੰਟ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਗੱਲ ਫਿਰ ਸਦੀਕ ਵੱਲੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਈ, "ਦੇਖੋ, ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੱਠ-ਸੱਤਰ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਮਰ ਵਿਹਾ ਕੇ ਆਹ ਦਿਨ ਆਏ ਸਨ। ਤੁਸੀਂ ਆਖਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਗਾਉਣਾ ਛੱਡ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।" ਦੋਹਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਉਠ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਹਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਵਹਿਮ ਮੇਰਾ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਲੱਗੀ ਏ.ਕੇ. ਸੰਤਾਲੀ ਚੱਲਣ। ਇੰਦਾਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਉੱਜ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੂੰਬੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਸਾਡੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ, ਅਸੀਂ ਪਰਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਸੌਂਦੇ ਹਾਂ, ਕਮਾਦ ਵਿਚ ਰਾਤਾਂ ਕੱਟਦੇ ਹਾਂ। ਬੰਦੇ ਬਣ ਜੋ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਦਸਵੰਧ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਪਹੁੰਚਾਓ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ...ਚੀਂ ਗੋਲੀਆਂ ਕੱਢਾਂਗੇ। ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।" ਤੇ ਉਹ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ।

ਸਦੀਕ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਦਾਸ ਤੇ ਉਤਰਿਆ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਜਨਾਬ ਭੋਰਾ ਸਾਹਿਬ! ਮੈਨੂੰ ਲਿਖਦੇ ਓ 'ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਗੱਬਰ ਸਿੰਘ' ਤੇ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਦੇਖੋ ਸਾਡੀ!" ਸਿਰਫ ਧਾਹ ਹੀ ਮਾਰਨੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਦਰਦ ਕਹਾਣੀ ਦੀਆਂ ਫਿਰ ਖੂਬ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ।

ਉਥੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਮੈਂ ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ ਦੀ ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜ ਵਾਲੀ ਪੀਲੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਗਿਆ। ਦੋ ਦਿਨ ਤੋਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਤੇ ਗਾਇਕੀ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਰਿੰਦਰ ਬੀਬਾ ਨੇ ਇਕ ਗੱਲ ਆਖੀ, "ਅਸ਼ੋਕ ਕਦੇ ਚਿਤ-ਚੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਆਹ ਕੁੱਲਛਣੇ ਦਿਨ ਵੀ

ਦੇਖਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਪੈ ਗਏ ਨੇ?" ਤੇ ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਲੜ ਨਾਲ ਜਦੋਂ ਉਹਨੇ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝੀਆਂ ਤਾਂ ਬੀਬਾ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬੱਸ ਹਉਕਾ ਭਰ ਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਗਾਇਕਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਸਮਝਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਇੰਦਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ ਤਾਂ ਆਏ, ਪਰ ਠੰਢੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਅਸੀਂ ਚੀਸ ਦੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਕੱਤਦੇ ਅਲੱਗ ਹੋ ਗਏ। ਅਗਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਮੈਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੱਦੇ ਨਾਲ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਮੁੜ ਗਿਆ।

ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਲੰਬਾ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਮੈਂ ਅਜੀਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਦਾਲ-ਰੋਟੀ ਦੇ ਝੋਰੇ। ਹੰਝਾਓ ਨਾਲ ਭਿੰਜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਇਸ ਵਿਛਿਆ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਮੇਰੇ ਲੈਟਰ ਬਕਸ ਵੱਲ ਪਹਿਲਾ ਧਮਕੀ ਭਰਿਆ ਪੱਤਰ ਤੌਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਉਹ ਖ਼ਤ ਤਾਂ ਇਥੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਗੁੱਝੇ ਭੇਤ ਵਾਂਗ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹਾਂ; ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿ ਕਈ ਗਾਇਕਾਂ ਵਿਚ ਕਮੀਨਗੀ ਦੀ ਸਿਰੇ ਵਾਲੀ ਹੱਦ ਹਾਲੇ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਅੱਥਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਗਦੇ ਸਨ ਤੇ ਵੈਣ ਮੈਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਲ-ਰੋਟੀ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਸਗੋਂ ਅੱਜ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਝੋਰਾ ਕਰ ਕਿ ਰਾਹ ਤੇਰਾ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਚਮਕੀਲੇ ਨੂੰ ਤੇਰੀ ਸਹਿ ਹੈ। ਜੋੜੀ ਬੁਬਾਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਲਾ ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਬਹਿੰਦਾ-ਉਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਲਿਖਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇ ਵਰਨਾ... ਘੜਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਲਾ ਚੱਕ ਦਿਆਂਗੇ...।' ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਬਹੁਤਾ ਡਰਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਵਿਚ ਇੰਨਾ ਕੁ ਹਮਲਾ ਦਿਲ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਝੱਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਕਰੀਬ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਹੀ ਰਹੀ ਜਿਵੇਂ ਭੁਚਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਢੱਠੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਗੱਲ ਲੱਗ ਕੇ ਰੋ ਰਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਾਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਵੀ ਜਬਰੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਖਾਸ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ 'ਤੇ ਵਕਤ ਨੇ ਹਾਲੇ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਫਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਵਰਿੰਦਰ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਿੱਤ-ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦਾਂ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ 'ਪਟੋਲਾ' ਫਿਲਮ ਚੱਲ ਗਈ। ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਉਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਇਕ ਗੀਤ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਸਤਰ ਸੀ, ਪਹਿਲੇ ਲਲਕਾਰੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਡਰ ਗਈ। ਇਤਫਾਕਵੱਸ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲੇਖ 'ਅਜੀਤ' ਦੇ ਫਿਲਮ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਛਪ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਚਮਕੀਲਾ ਉਹਦੇ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਕਰਤਾਰ ਚਮਲੇ ਵਰਗੇ ਗਾਇਕ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਲਈ ਉਸਲਵੱਟੇ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਚਮਕੀਲੇ ਨੇ ਸਵਰਨ ਸਿਵੀਏ ਨਾਲ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਲਈ ਹੱਥ ਜੋੜ ਲਏ ਸਨ। ਇਕ ਰਾਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁੱਕੀ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਚਮਕੀਲੇ ਦਾ ਭੇਜਿਆ ਘਰ ਆਇਆ। ਸੁਨੇਹਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਲਦੀ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾਂ। ਖੋਰ! ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨ ਠਹਿਰ ਕੇ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਉਹ ਇੰਨਾ ਰੋਇਆ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਭਵੀਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਲੰਕਾ ਉਜੜਵਾ ਕੇ ਰਾਵਣ ਨੇ ਵੀ ਇੰਨਾ ਸਿਆਪਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰੋਟੀ ਤਾਂ ਖਾ ਲਈ, ਉਹਦੇ ਜਮਾਲਪੁਰ ਵਿਚਲੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦੋਂ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ਲਫਾਫਾ ਚੁਕ ਕੇ ਲਿਆਇਆ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਧਮਕੀ ਭਰੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਸਨ। ਉੱਜ ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਗਿਲ ਨੂੰ ਬਰੂਦ ਦਾ ਟਰੱਕ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਛੋ-ਸੱਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਪੱਤਰ ਸਨ। ਉਹਨੇ ਉਦਣ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਸਿੰਘ ਜ਼ਰੀਏ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ।

(ਚਲਦਾ)

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲੇ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਦੇ ਮਾਸਿਕ 'ਸਚਿੱਤਰ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ' ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹੀ ਥਾਂ ਸੀ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ 'ਇਲਸਟ੍ਰੇਟਿਡ ਵੀਕਲੀ' ਜਾਂ 'ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ' ਦੀ ਸੀ। ਅਮਰਜੋਤ ਪਿੰਡੋਂ ਮੈਂ ਗਾਇਕਾਂ ਬਾਰੇ ਛਾਪਣ ਲਈ ਭਾਟੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। 'ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ' ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਇਹ ਉਹ ਖ਼ਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਲੇਖ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹਥਲੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਸਤਿ ਦਾ ਮਾਰਗ

ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਨੋ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਨੋਵੇਗਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਣਇੱਛਤ ਵੀ ਹੈ।

ਇਕਿ ਕੰਦ ਮੂਲ ਚੁਣਿ ਖਾਹਿ ਵਣ ਖੰਡਿ ਵਾਸਾ॥
ਇਕਿ ਭਗਵਾ ਵੇਸੁ ਕਰਿ ਫਿਰਹਿ ਜੋਗੀ ਸੰਨਿਆਸਾ॥
ਅੰਦਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਬਹੁਤੁ ਛਾਦਨ ਭੋਜਨ ਕੀ ਆਸਾ॥
ਬਿਰਥਾ ਜਨਮੁ ਗਵਾਇ ਨ ਗਿਰਹੀ ਨ ਉਦਾਸਾ॥
ਜਮਕਾਲੁ ਸਿਰਹੁ ਨ ਉਤਰੈ ਤ੍ਰਿਬਿਧਿ ਮਨਸਾ॥ (ਪੰਨਾ 140)

ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਆਤਮ ਦੀ ਬਣਤਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅਮਲੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨੈਤਿਕ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਚੱਲਣਾ ਹੈ। ਆਤਮ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਜ਼ਖਮ ਦੇ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਕੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਯੋਗ, ਵਰਤ, ਕਠਿਨ ਤਪੱਸਿਆ ਆਦਿ ਜਹੀਆਂ ਸਖਤ, ਹਠੀ ਸਰੀਰਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਆਤਮਕ ਇਕਸੁਰਤਾ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ,

ਸਾਚੇ ਗੁਰ ਕੀ ਸਾਚੀ ਸੀਖ॥
ਤਨੁ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਸਾਚੁ ਪਰੀਖ॥
ਜਲ ਪੁਰਾਇਨਿ ਰਸ ਕਮਲ ਪਰੀਖ॥
ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਮੀਠੇ ਰਸ ਈਖ॥3॥
ਗੁਕਮਿ ਸੰਜੋਗੀ ਗਤਿ ਦਸ ਦੁਆਰ॥
ਪੰਚ ਵਸਹਿ ਮਿਲਿ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ॥
ਆਪਿ ਤੁਲੈ ਆਪੇ ਵਣਜਾਰ॥
ਨਾਨਕ ਨਾਮਿ ਸਵਾਰਣਹਾਰ॥4॥5॥

(ਪੰਨਾ 152)
ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਉਗਿਆ ਹੋਇਆ ਕੰਵਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਰਗਾਬੀ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਤੈਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਖੰਭ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਅਭਿੰਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਸੁਰਤਿ ਜੋਤ ਕੇ ਨਾਮ ਜਪਿਆਂ ਸੰਸਾਰ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਈਦਾ ਹੈ,

ਜੈਸੇ ਜਲ ਮਹਿ ਕਮਲੁ ਨਿਰਾਲਮੁ ਮੁਰਗਾਈ ਨੈ ਸਾਣੇ॥
ਸੁਰਤਿ ਸਬਦਿ ਭਵ ਸਾਗਰੁ ਤਰੀਐ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਵਖਾਣੇ॥ (ਪੰਨਾ 938)
ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ ਅਤੇ ਅੰਗਾਰ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕਰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਕਰਮ ਤਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਆਧਾਰ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਆਤਮਕ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦਾ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਤਮਕ-ਅਨੁਭਵ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹੇ ਨੈਤਿਕ ਆਦਰਸ਼ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਸੰਦਰਭ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਅਨੁਭਵ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਾਤ, ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਿਸੇ ਇਕਾਂਤਕ ਥਾਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਆਤਮਕ ਅਨੁਭਵ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਾਹੇਵੰਦਾ ਹੈ ਬਜਾਇ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜੀਵਨ ਦੇ ਝਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਤਮਕ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ? ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਚਿੰਤਨ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਾਤ, ਸਮਾਜਿਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਕੇ ਤੁਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮ-ਅਨੁਭਵ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਭੱਜਣਾ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਕਾਸ

ਵਿਚ ਗੁਹਿਸਥ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਹੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸੋਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਕ ਏਕਤਾ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦਾ ਰੋੜਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਵਫ਼ਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਂ-ਵਾਚਕ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤੀ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਨਦਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਵੀ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾਲ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨੈਤਿਕ ਕੀਮਤਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ? ਕੀ ਇਹ ਕੀਮਤਾਂ ਅੰਤ੍ਰੀਵੀ ਹਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰਮੁਖੀ? ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ 'ਹੁਕਮ' ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ 'ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ' ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਵੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅੰਤ੍ਰੀਵੀ ਜਾਂ ਨਿੱਜਤਵ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ, ਆਪਣੇ ਆਮ ਅਧਿਆਤਮਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਮਤਾਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਹਨ ਕਿ ਆਤਮ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਲੱਭਣਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਤਮ ਦੀਆਂ ਅੰਤ੍ਰੀਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ ਉਹ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਜੋਤਿ ਹੈ ਜੋ ਆਤਮ ਦਾ ਵੀ ਸੋਮਾ ਹੈ। ਖੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪਉੜੀਆਂ ਵਿਚ ਆਤਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਜੋ ਸੰਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਖੰਡ ਦਰ ਖੰਡ ਵਿਕਾਸ) ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਲੱਭਣਾ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼ ਆਤਮ (ਪਰਮਾਤਮਾ) ਨੂੰ 'ਪੁਰਖ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਬ-ਉਚ ਹੋਂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਕੀਮਤਾਂ ਸਮਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ

ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਤੁਧ, ਤੇਤੀ, ਤੂੰ' ਕਹਿ ਕੇ ਪੁਕਾਰਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਪਹੁੰਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰਮੁਖਤਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿਚ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਸ ਵਿਚ 'ਮੈਂ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ('ਮੈਂ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ)। ਸ਼ਾਇਦ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ 'ਮੈਂ-ਵਾਦ' (ਅਹੰਮ ਬ੍ਰਹਮ ਅਸਮੀਂ ਅਰਥਾਤ 'ਮੈਂ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮ ਹਾਂ') ਦਾ ਮੈਂ-ਵਾਦ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਹੋਵੇ। ਵੈਸ਼ਨਵ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ, ਵੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰਮੁਖਤਾ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਬਾਹਰਮੁਖਤਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਆਦਰਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਤਮ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸੋਮੇ ਦੇ ਸਰੂਪ ਕਾਰਨ ਇਹ ਕੀਮਤਾਂ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਹਨ (ਅਰਥਾਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਮਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਔਸ਼ ਹੈ) ਪਰ ਇਹ ਸੋਮਾ ਅੰਤਰਮੁਖਤਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਗਦੀਸ਼-ਔਸ਼ ਪਰਵਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, "ਸਭਿ ਮੈ ਜੋਤਿ ਜੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ॥ ਤਿਸੈ ਚਾਨਣੁ ਸਭਿ ਮਹਿ ਚਾਨਣੁ ਹੋਇ॥" 'ਲਧ' 'ਖੋਜਤ' ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰਮੁਖਤਾ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰਮੁਖਤਾ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫਲ ਉਹ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਮਨੁੱਖ ਆਤਮ-ਅਨੁਭਵ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸ ਰਹੀ ਜੋਤਿ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਸਿਰੇ ਦੀ ਹਲੀਮੀ (ਗਰੀਬੀ ਗਦਾ ਹਮਾਰੀ) ਜਿਸ

ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਰਬੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਰਜ਼ਾ' ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। 'ਰਜ਼ਾ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਭਾਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵੱਲ ਤਾਂ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਕਿਰਯ (ਉਦਾਸੀਨ) ਸਮਰਪਣ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਲਗਾਉ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਵਿਚ ਲਗਾਤਰ ਕਰਮਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦਮੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਹਉ' ਜਾਂ 'ਮੈਂ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਉਮੈ ਦੀ ਚੇਤਨਤਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਉਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜ ਦੀ ਤੁੱਛਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਜਗਿਆਸੂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਥੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹਲੀਮੀ ਦੀ ਇਸ ਚੇਤਨਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਕੋਈ ਨਿਰਾਸ਼ਾਵਾਦ, ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਪਰਾਲਭਦਾਦ, ਕਿਰਿਆਹੀਣਤਾ ਜਾਂ ਵਿਕਰਿਤੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। 'ਚਲਣਾ' ਜਾਂ 'ਰਜ਼ਾ' ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਦੀਵੀ ਸਕ੍ਰਿਅਤਾ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਢੇ ਕਦੇ ਨਾਹੀ' ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਤੱਥ ਪ੍ਰਤੀ ਲਗਾਤਰ ਚੇਤਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸਰਗਰਮੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਰ ਹੈ, ਇਹ ਚੇਤਨਤਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਇਕੱਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਚੇਤਨਤਾ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਹਲੀਮੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਨ ਵੀ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਨਦਰਿ, ਕਰਮ, ਪਰਸਾਦ ਅਤੇ ਭਾਣੇ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਦਮ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਗੁਰ ਪਰਸਾਦਿ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੀ ਇਥੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਜਾਂ ਨਦਰਿ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਸੁਕਰਾਨਾ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ ਹਰ ਸੁਖ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਲੀਮੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਪ੍ਰਤੀ ਭਗਤੀ ਵਿਚ ਆਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਭਗਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇਤੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਖਹੁ ਰੇ ਨਰ...

ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫
ਜੇਤੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਖਹੁ ਰੇ ਨਰ
ਤੇਤੀ ਹੀ ਛਡਿ ਜਾਨੀ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਕਰਿ ਬਿਉਹਾਰਾ
ਪਾਵਹਿ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨੀ॥੧॥
ਪਿਆਰੇ ਤੂ ਮੇਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ॥
ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਆ ਉਪਦੇਸਾ
ਤੁਮ ਹੀ ਸੰਗਿ ਪਰਾਤਾ॥ਰਹਾਉ॥
ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਉਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਬ ਹਨ, ਪਿਆਰੇ ਤੂ ਮੇਰੇ ਸੁਖਦਾਤਾ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਦਾਤਾ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈ; ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਦੀਆ ਉਪਦੇਸਾ, ਭਾਵ ਜਦ ਤੋਂ ਮੇਰੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਮਿਹਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸੋਹਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ; ਤੁਮ ਹੀ ਸੰਗਿ ਪਰਾਤਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਤਾ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ! ਮੇਰਾ ਇਹ ਮਨ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ।
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਲੋਭ ਮੋਹ ਅਭਿਮਾਨ ਤਾ ਮਹਿ ਸੁਖੁ ਨਹੀ ਪਾਈਐ॥
ਹੋਹੁ ਰੇਨ ਤੂ ਸਗਲ ਕੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਤਉ ਅਨਦ ਮੰਗਲ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ॥੨॥
ਘਾਲ ਨ ਭਾਨੈ ਅੰਤਰ ਬਿਧਿ ਜਾਨੈ ਤਾ ਕੀ ਕਰਿ ਮਨ ਸੇਵਾ॥
ਕਰਿ ਪੂਜਾ ਹੋਮਿ ਇਹੁ ਮਨੁਆ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਦੇਵਾ॥੩॥
ਗੋਬਿਦ ਦਾਮੋਦਰ ਦਇਆਲ ਮਾਧਵੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰੰਕਾਰਾ॥
ਨਾਮੁ ਵਰਤਣਿ ਨਾਮੋ ਵਾਲੇਵਾ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ॥੪॥
ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਜੀਵ ਨੂੰ ਇਸ ਝੂਠੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇਤੀ ਸਮਗ੍ਰੀ ਦੇਖਹੁ ਰੇ ਨਰ, ਭਾਵ ਭਾਈ! ਇਹ ਜੋ ਧਨ ਪਦਾਰਥ ਤੈਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ; ਤੇਤੀ ਹੀ ਛਡਿ ਜਾਨੀ, ਭਾਵ ਇਹ ਸਭ ਤੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ; ਰਾਮ ਨਾਮ ਸੰਗਿ ਕਰਿ ਬਿਉਹਾਰਾ, ਹੇ ਜੀਵ! ਤੂੰ ਉਸ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਾਂਝ ਬਣਾ; ਪਾਵਹਿ ਪਦੁ ਨਿਰਬਾਨੀ, ਫਿਰ ਤੈਨੂੰ ਉਹ ਆਤਮਕ ਅਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਵਾਸਨਾ ਪੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਘਾਲ ਨ ਭਾਨੈ ਅੰਤਰ ਬਿਧਿ ਜਾਨੈ, ਭਾਵ ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਉਹ ਸੋਹਣਾ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਿਹਰਨਤ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵਿਅਰਥ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸਭ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ; ਤਾ ਕੀ ਕਰਿ ਮਨ ਸੇਵਾ, ਤੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਮਨ ਲਾ ਕੇ ਸੇਵਾ ਭਗਤੀ ਕਰਿਆ ਕਰ; ਕਰਿ ਪੂਜਾ ਹੋਮਿ ਇਹੁ ਮਨੁਆ ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਗੁਰਦੇਵਾ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਨ! ਜਿਸ ਦਾ ਸਰੂਪ ਮੌਤ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਤੂੰ ਐਸੀ ਪੂਜਾ ਕਰ, ਐਸਾ ਹਵਨ ਕਰ ਕਿ ਆਪਣਾ ਮਨ ਉਸ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰ ਦੇਵ।
ਗੋਬਿਦ ਦਾਮੋਦਰ ਦਇਆਲ ਮਾਧਵੇ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰੰਕਾਰਾ॥
ਨਾਮੁ ਵਰਤਣਿ ਨਾਮੋ ਵਾਲੇਵਾ ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰਾ॥੪॥
ਗੋਬਿਦ ਦਾਮੋਦਰ ਦਇਆਲ ਮਾਧਵੇ, ਭਾਵ ਉਹ ਜੋ ਮੈਂ ਦੇ ਪੇਟ ਵਿਚ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਦਇਆ ਦਾ ਸਾਗਰ ਹੈ, ਸਾਇਆ ਪਤੀ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਹੈ; ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਨਿਰੰਕਾਰਾ, ਉਹ ਨਿਰ ਆਕਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪਾਰਾਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਨਾਮੁ ਵਰਤਣਿ ਨਾਮੋ ਵਾਲੇਵਾ, ਹੇ ਜੀਵ! ਉਸ ਨਿਰੰਕਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਤੂੰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼, ਹਿਰਦੇ ਰੂਪੀ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਬਣਾ ਲੈ। ਇਹ ਨਾਨਕ ਆਖਦਾ ਹੈ-ਹੇ ਮਨ! ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਤੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਤੇਰਾ ਆਸਰਾ ਹੈ।
ਆਉ! ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਏ ਜੀ।
-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਦਿੱਲੀ ਸਿੰਘਾਸਣ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਈ ਘੱਟ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵੱਲ ਇਹਦਾ ਵਤੀਰਾ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਕ ਬੜਾ ਭਰਮਾਉ ਲਫਜ਼ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਲੱਭਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਕੁਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਕੇ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਮੁੱਚੀ ਸਟੇਟ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿਹਨੂੰ ਆ ਜਿਹਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ? ... ਇਹ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਲੱਖਾਂ ਸਿੱਖਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਈਸਾਈਆਂ, ਦਲਿਤਾਂ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ, ਬੋਡੋਆਂ, ਨਾਗਿਆਂ, ਆਸਾਮੀਆਂ, ਮਨੀਪੁਰੀਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਰੱਜੀ। ਇਹਨੂੰ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਦਨੀਅਤੀ ਬਣੀ ਰਹੇ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਮ ਇਹੋ ਪਾਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲਫਜ਼ ਤਾਂ ਇਹ ਅੱਠ-ਦਸ ਕੁ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਇਹ 29 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਕਿੱਲ ਵਾਂਗ ਖੁੱਭੇ ਪਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਉਹ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਝੁਲਾਈ ਕਿ ਰਹੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ! ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹਦਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੀ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮਕਸਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੀ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਕਿੱਦਾਂ ਨਜਿੱਠਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ 29 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਕ ਕੌਮ ਦੀ ਨਸਲਕ੍ਰਮੀ ਦਾ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੇ ਇਸ ਉਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਲਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਇਹ ਨਸਲਕ੍ਰਮੀ ਇਕ ਵਾਢਿਉਂ ਇਕ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਸਾੜਨ, ਵੱਢ-ਕੱਟ ਕਰਨ, ਜਬਰ ਜਨਾਹਾਂ, ਘਰ-ਬਾਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਵਸੀਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿੱਥ ਕੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾ

ਮੁੜਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ

ਕੇ ਜਾਲਣ ਦੀ ਕਰਤੂਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਫੈਲ ਗਈ। ਐਸੀ ‘ਧਰਤੀ ਕੰਬਾਈ’ ਕਿ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੱਕ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ। ‘ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ’ ਦਾ ਅਸਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬੜਾ ਵਿਉਂਤਬੰਦ ਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਮੁਲ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਅਸਲੀਲਤਾ ਭਰੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂਤੰਮ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੌਮ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਸੇ ਕੌਮ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਦਾਂ ਤਾਂ ਹਰ ਸਿੱਖ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈਏ। 31 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਉਹਦੇ ਦੋ ਗਾਰਡਾਂ ਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਕਤਲ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਸ ਵੱਡੇ ਕਤਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੋਣਾ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਸੀ।

ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਵਿਚ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਗਾਰਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਿੱਖ ਗਾਰਡਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਬਸ! ਫਿਰ ਦਾੜੀ, ਕੇਸਾਂ ਤੇ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਦਰਿੰਦਗੀ ਤੇ ਨਫਰਤ ਦੀ ਅੱਗ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋਕਰਾਜੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ, ਜੰਗਲ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ਼। ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋਕਰਾਜੀ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਹ ਤਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਲੈਣ ਦੇ ਆਹਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਿੱਖ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਹਿਰੂ ਟੱਬਰ ਦੀ ਝਾੜੂ-ਬਰਦਾਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਲਗੜ ਪਾਰਟੀ ਜਿਹੜੀ ਕਦੇ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਹਦੇ ਦੁਆਲੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਸਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਬੜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਠੀ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ- ‘ਜਬ ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੋ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ’। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਕੁ ਮੁੱਲ ਤਾਂ ਤਾਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਨੇ ਬਲਦੀ ‘ਤੇ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਤਮਾਮ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਧਰਤੀ ਕੰਬਾਉਣ ਦੀ।

ਧਰਤੀ ਕੰਬਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ

ਜਬ ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ, ਤੇ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ...

ਅਗਾਂਹ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਕਹਾਉਣ ਲਈ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਸੀ ਪਰ ‘ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਨ’ ਨਾਲ ਉਸੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਪਰਾਏ ਸਮਝਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਹੈਰਤ-ਅੰਗੋਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੋਵੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ; ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ (ਸਿੱਖਾਂ) ਦੇ ਕਤਲ ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਏ ਹੋਣ; ਘਰਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਤੇ ਵਾਹਨਾਂ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ; ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਇਸ ਕਦਰ ਕਿ ਸਭਕਾਂ ‘ਤੇ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਹੋਏ ਤੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਹੋ ਗਈ; ਪਰ 29 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਪੂਰਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਬੀਤੇ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਵੀ ਜਾਓ...! ਇਹ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਕੰਬੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਭਰੇ ਤਖੱਲਸ ਅਤਿਵਾਦੀ, ਵੱਖਵਾਦੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜੇ ਸਿੱਖ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ 29 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜ-ਮੁੜ, ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਜਾਂਦੇ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾ-ਬਣਾ ਕੇ ਅਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਬੜਾ ਸਬਰ ਰੱਖਿਆ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ। ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੱਖਰਾ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ। ਫਿਰ ਕਿੱਦਾਂ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੋ ਗਏ ਸਿੱਖ? ਕੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗਣਾ ਤੇ ਹੱਕਾਂ ‘ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਿਚ ਵੱਖਵਾਦੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਮੁਲਕ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਜਿਹੜੀ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਾਇਬ ਹੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਨਸਲਕ੍ਰਮੀ ਕਰ ਕੇ ਬਚਣੀ ਹੈ? ਫਿਰ ਪੋਚਾ ਪਾਉਣਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ, ਕਿ ‘ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੇ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ’। ਪੂਰੀ ਗਿਣੀ-ਮਿਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੇਠ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸਨ ਇਹ ਲਫਜ਼। ਇਹ ਲਫਜ਼ ਇਕੱਲੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਸਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਕੌਮ ਲਈ, ਤੇ

ਉਹਨੂੰ ਦੁਬੋਲ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਉਦੋਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਜੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਪਰਪੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਸਦਮਾ ਵੀ ਸੀ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਮੂਲ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਨਿਰੀ ਪਰਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ। ਬੜੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਇਹ ਭਾਸ਼ਣ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ ਸਿੰਘਾਸਨ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਈ ਘੱਟ ਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਸਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਵੱਲ

ਇਹਦਾ ਵਤੀਰਾ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਕ ਬੜਾ ਭਰਮਾਉ ਲਫਜ਼ ‘ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ’ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਲੱਭਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਕੁਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਕੇ ਏਕਤਾ ਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਮੁੱਚੀ ਸਟੇਟ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿਹਨੂੰ ਆ ਜਿਹਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ? ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹਬੀਆਂ-ਨਬੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਉਤੇ ਝੱਲ ਕੇ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇ, ਆਪਣਾ ਨਸੀਬ ਵੀ ਉਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਪੱਕਾ ਜੋੜ ਲਿਆ ਹੋਵੇ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਸੂਰ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਕ ਮੰਗ ਲਿਆ! ਨਾਲੋਂ ਦੱਸੋ ਭਲਾ, ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਕੇ ਮੁਕਰਨਾ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਆ?

ਕੀ ਇਕ ਖਿੱਤੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਦਵੈਤ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਉਸ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਫਾਂਗ ਕੇ ਰੁੰਡ-ਮਰੁੰਡ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਹਦੇ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਨਾ ਵਰਤਣ ਦੇਣਾ, ਉਥੇ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਿਆਰੇ ਤੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਬੇਵਜ਼ੂ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ‘ਤੇ ਫੌਜਾਂ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਬੇਗੁਨਾਹ ਬੱਚਿਆਂ, ਬੀਬੀਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲੀਲ ਕਰ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭੁੰਨਣਾ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਗੁੰਡਾ ਫੌਰਸਾਂ ਆਲਮ ਸੈਨਾ, ਬਲੈਕ ਕੈਟਸ, ਸਲਵਾ ਜੂਡਮ ਤੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਖੁੰਘਾਰ ਸੈਨਾਵਾਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਣਾ ਦੁੱਭਰ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ?

ਕੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਨੌਕ ‘ਤੇ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਨਿਹੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਹੁ-ਬੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮੁਹਕ ਜਬਰ ਜਨਾਹ ਕਰੋ? ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਕਰਨੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੇ ਨਸਲਘਾਤ ਨੂੰ ਵਜ਼ਬ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਬੋਲਣ ਕਿ ‘ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ’? ਕੀ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਮਾਰੂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਵਗਾ ਕੇ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਖੱਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ‘ਦਾਨਿਸ਼ਮੰਦ ਸੋਦਾਗਰ’ ਲੀਡਰ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਹਨ? ਕੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ

ਸਿਵਿਆਂ ਦੀ ਸੁਆਹ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜ ਗੱਦੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਡਾਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਤੁਅਸਬੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਗੁਣਗਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ‘ਸਬੱਬ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ’ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਤਾ, ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਹੈ?

ਕੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਆਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਗ ਨਹੀਂ ਪੁਆਉਂਦੇ... ਤੇ ਜੇ ਇਕ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਫਰੋਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਇਸ ‘ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ’

ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਪਛਾਤੀ ਲਾਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਾਂ ਕੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਅੱਖ ਦੇ ਟੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਕਹਿ ਦੇਈਏ ਜਿਹੜਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਤਰਾਜੂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਪਾਂਸਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੇਗੁਨਾਹ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਫੰਦੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਨੀਮ-ਪਾਗਲਪਣ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਫਿਰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਉਣ ਲਈ ਬਜ਼ਿਦ ਹੋਵੇ?

ਉਪਰ ਬਿਆਨੀ ਇਸ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਪਵਿੱਤਰ ਦੇਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਸਿੱਖਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਈਸਾਈਆਂ, ਦਲਿਤਾਂ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ, ਬੋਡੋਆਂ, ਨਾਗਿਆਂ, ਆਸਾਮੀਆਂ, ਮਨੀਪੁਰੀਆਂ ਦੀ ਬਲੀ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਰੱਜੀ। ਇਹਨੂੰ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਘੜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਬਦਨੀਅਤੀ ਬਣੀ ਰਹੇ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਮ ਇਹੋ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਟੋਪੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਕੜ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਉਤੇ ਮਜਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਗਈ, ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤੱਦੀਆਂ ਵੀ ਵਧਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਤਾਂ ਹੱਦ ਹੀ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿੰਦਣ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖ ਇਸ ਕਹਿਰ ਨਾਲ ਝੰਜੋੜੇ ਗਏ। ਸਿੱਖ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਖਾਮੋਸ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਤਤਕਾਲੀ ਅਸਰ ਹੋਇਆ। ਆਮ ਸਿੱਖ ਅੰਦਰੋ-ਅੰਦਰੀ ਗੁੱਸੇਖੋਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਲਦੀ ਉਤੇ ਤੇਲ ਪਾਇਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹੀ ਕੁਝ ਨਾ-ਸੁਕਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਲੁੱਠ

ਵੰਡੇ ਗਏ। ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ‘ਦੁਰਦਰਸ਼ਨ’ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ ਕੁਫ਼ਰ ਤੋਲਿਆ। ਇੰਦਾਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬੇਗਾਨਗੀ ਭਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਕਦੇ ਵੀ ਬੇਗੁਨਾਹ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸਗੋਂ ਕਤਲ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਾਪ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਖ ਚੇਤਨਾ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਪੀ ਚੰਦੂ ਨੂੰ ਸਾਂਤੀ ਦੇ ਪੁੰਜ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਾਉਣ ਬਦਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਹੱਥੋਂ ਮਰਨਾ ਪਿਆ। ਚੰਦੂ ਦਾ ਮਰਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਪੁੰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ।

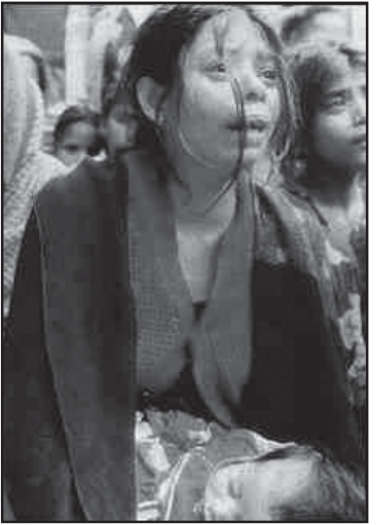
ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ‘ਤੇ ਵਧੀਕੀ ਝੱਲ ਕੇ ਵੀ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੇ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰਧਾਮ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਝੱਲਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ। ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ‘ਤੇ ਹਮਲਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਸਤੀ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬੋਲ ‘ਡਿਠੇ ਸਭੇ ਥਾਵ ਨਹੀ ਤੁਪੁ ਜੇਹਿਆ॥’ ਸਦਾ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਓਟ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਦੇਣਾ ਰੱਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ‘ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੋਣਾ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਸੀ।

ਖੁਦ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੇ ਅਬਦਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬੁਰਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਜੇ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਹ ਕਿਆਫਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਕੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ ਸੀ ਉਹਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ, ਕਿ ‘ਜਬ ਬੜਾ

ਪੇੜਾ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੇ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ’; ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਕੇ ਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸਿੱਖ ਕਤਲੋਆਮ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜਿਆਂ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਸਰ ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਰੀਫ਼ ਡਿਊਟੀ-ਪਸੰਦ ਬੰਦਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਾ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵੀ ਡੰਡਾ ਨਾ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਤਾਬੜ-ਤੋੜ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਰ ਸੁੱਟੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਉਹਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ, ਇਸ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਗੋਲਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ?

ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਪਿੱਛੋਂ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਏ। ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਦਰਖਤ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਆਪ ਹੁਦਰੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਲਕੇ, ਡਿੱਗਣਾ ਹੀ ਡਿੱਗਣਾ ਸੀ; ਫਿਰ ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ? ਤੇ ਉਹ ਵੱਡਾ ਦਰਖਤ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਨੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕਰ ਕੇ ਫਾਂਸੀ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸ. ਕਿਹਰ ਸਿੰਘ; ਅਖੇ ਉਹਨੇ ਇਸ ਦਰਖਤ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਪੋਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਉਂਜ ਅੱਜ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹੋ ਇਨਸਾਫ਼ ਘੋਗੜ ਕੰਨਾ ਕਿਉਂ ਬਣੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਸਿੱਖ ਕਤਲੋਆਮ ਦੇ ਮੁਜਰਮਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵੇਲੇ? ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਇਨਸਾਫ਼ ਉਤੇ ਅਸਰ ਜਾਂ ਦਬਾਅ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਜਬ ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੇ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ’। ਇਹ ਲਫਜ਼ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 28 ‘ਤੇ)

ਇਕ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀ ਜਿਸ ਦਾ ਨਵੰਬਰ 84 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੋਆਮ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਲੁੱਟਿਆ ਗਿਆ

ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਕੌਣ ਸਨ?-2

ਭਾਰਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਿਸਾਲੀ ਘੋਲ 'ਗਦਰ ਲਹਿਰ' ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਦਰੀਆਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ-ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਦਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਗਾਹੇ-ਬਗਾਹੇ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਜੁਝਾਰੂ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਨ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਵੀ ਲੱਗੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਮੌਕੇ ਗਦਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮੀ ਕਾਜ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਰਪੂਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਿੜੀ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੁਕਤਾ-ਨਿਗ੍ਰਾ ਤੋਂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਲੰਮਾ ਲੇਖ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੇਖ ਲੜੀ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਗਦਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਦਕ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਐਤਕੀਂ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਪੱਖ ਛੋੜੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਏ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਬਣਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।-ਸੰਪਾਦਕ

ਗਦਰੀਆਂ ਦੀ ਮੋਕਲੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸਵਾਲ

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ-ਦੁੱਕਾ ਲੇਖ ਹਨ ਪਰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਪੁਸਤਕ ਲਿਖੀ ਹੈ, 'ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਕੌਣ ਸਨ?' ਅਨਮਤੀਆਂ ਦੇ ਕੂੜ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਖੰਡਨ। ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ ਹੀ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ੋਰ ਅਨਮਤੀਆਂ (ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ, ਖੱਬੇਪੱਖੀ, ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ, ਕਾਮਰੇਡਾਂ) ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਖੰਡਨ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਇਕ ਵਾਢਿਓਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਬੌਧਿਕ ਸਦਾਚਾਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਧਰਮ ਸੰਵਾਦ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ

ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-98155-74144

ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ (ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ) ਤਿੰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਧਰਮ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਟਿਕਾ ਕੇ ਕੌਮ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ' ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ-ਦਿਖਾਉਣ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ 'ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਕੌਣ ਸਨ?' ਪੁਸਤਕ ਆਪਣਾ ਸਰੂਪ ਧਾਰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੇ ਕੌਮ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉੱਪਰ ਹੀ ਮੱਤਭੇਦ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਧਰਮ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰ ਇਹ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਕਿ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਧਰਮ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂ ਜਾਂ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਮਸਲਾ ਭਾਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਯੂਰਪ ਦਾ ਲੰਮਾ-ਚੌੜਾ ਚਿੰਤਨ ਵੀ ਪਿਆ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਇਹ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਕੇ ਹੀ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਉਤਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਚ ਸੰਕਟ ਇਹ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਵੇਰਵੇ ਚੁਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਚ ਆਪਾ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸਗੋਂ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਇਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦਿੰਦੀ ਕਿ ਉਹ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰੇ?

ਲੇਖਕ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਜੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, "ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਤੱਥ' ਤੇ 'ਸੱਚ' ਇਕੋ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਤੱਥ ਆਪਣੀ ਵਿਆਖਿਆ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸੱਚ ਲੱਭੋ। ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਸੱਚ ਲੱਭਣ ਦਾ ਖਰਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਹਰੀ ਰੂਪ ਨਾ ਵੇਖੋ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਤਰੀਵ ਤੱਤ ਪਛਾਣੋ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ/ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਦਾ ਠੋਸ ਅਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮੇਲ ਕੇ ਹੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਠੀਕ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।" (ਸਫਾ 193)

ਇਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਹੀ ਲੇਖਕ ਆਪਣੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਧਾਰਨਾ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, "ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਭਾਰ ਖਾਸਾ ਸਮਝਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਅੰਗਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਭਾਗ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ 'ਗਿਰੀ' ਜਾਂ 'ਧੁਰਾ' ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਕੰਨੀ ਵਿਚ ਨਿਖੇੜਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦਾ ਭਾਰੂ ਲੱਛਣ ਇਸ ਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਕੰਨੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ 'ਧੁਰੇ' ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਦਾਮ ਦਾ ਤੱਤ ਖੋਲ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ 'ਗਿਰੀ' ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਕਿਸੇ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜੇ ਇਸ ਨੇਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਖਾਸਾ ਨਹੀਂ ਬੁਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।" (ਸਫਾ 183)

ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਇਹ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਫਲਸਫ਼ੇ 'ਚੋਂ ਕਸੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਖੰਡਿਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦਵੰਦਾਤਮਕਤਾ ਦੀ ਮੂਲ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਯੁਕਤੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਦਿੱਖ ਨਾਲੋਂ ਗਿਰੀ/ਧੁਰਾ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਗਦਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਖਰਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਚ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹ ਵਾਪਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰ ਨਾਲੋਂ ਦਿੱਖ ਉਪਰ ਅਤੇ ਗਿਰੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਖੋਲ ਉਪਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮਨੋਦਿੱਛਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੌਧਿਕ ਕੰਗਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਬੌਧਿਕ ਅਨਾਚਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਧਾਂਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੇਲੇ ਉਹ ਇਸ ਉਪਰ ਕਾਟਾ ਫੇਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਸਿੰਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸਭ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਬਦਲ ਕੇ ਸਾਧਾਰਨ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, "ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਮੁਲੰਕਣ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ (ਗਦਰੀ ਰੈਸ਼ਨਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਆਪਣੇ

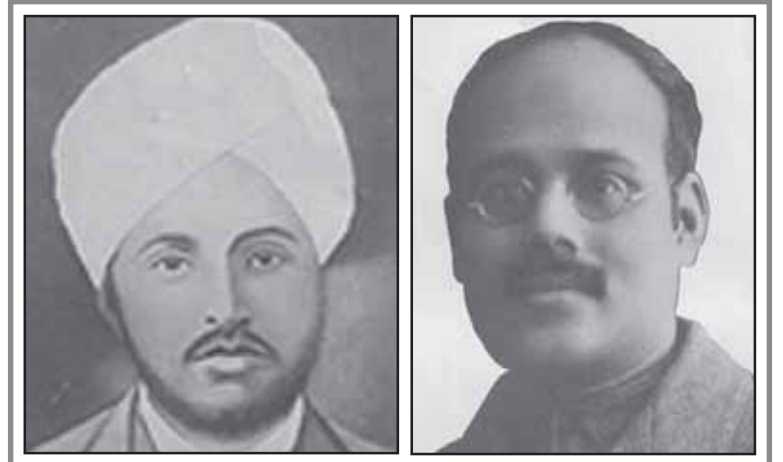
ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਦਿੱਖ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੰਡ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਚਗਾਨਾ ਜ਼ਿਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਲਿਖਤ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚੋਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਬਦਬੂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਡਾ. ਹਰੀਸ਼ ਕੇ. ਪੁਰੀ ਦੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸਬੰਧੀ ਉਹ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਲਾਰ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਪੁਰੀ ਹਿੰਦੂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਗਦਰੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਕਾਰਜਾਂ, ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ 'ਘੋਖਵੀਂ' ਅਤੇ ਸੋਘਵੀਂ' ਪਹੁੰਚ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਕਿਉਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ? ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਹਿਰ ਤਾਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਭਕਨਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਫਿਕਰਮੰਦ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਤੱਤ-

ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਤੱਥ ਇਹੋ ਦੱਸ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ 22 ਨਵੰਬਰ 1917 ਤੋਂ 1 ਮਈ 1918 ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੇਸ 'ਇੰਡੋ-ਜਰਮਨ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ' ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣ ਪਿੱਛੋਂ ਰੂਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 'ਕਿਰਤੀ' ਪਰਚੇ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਛੇੜਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਉਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਬਖੀਏ ਉਧੇੜਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਉਂ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 1913-14 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਗਾਂਹ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਕੌਮਤਰੀਵਾਦ ਤੱਕ ਫੈਲਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਦੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਦਾ ਲਹਿਰ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਉਲਟਾ ਲਹਿਰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਰਹੀ; ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਗੁਪਤ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਮੌਲਿਕ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਬੁਰਜਵਾ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਮਕਸਦਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਲਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਂਝ ਬਾਰੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਇਤਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਤਾਰ ਇਸ ਏਕਤਾ ਉਪਰ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ। 16 ਨਵੰਬਰ 1915 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਲਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਨੂੰ ਚੁੰਮਦਿਆਂ ਇਹ ਗਾਇਆ ਸੀ:

ਯਹੀ ਪਾਓਗੇ ਮਹਿਸਰ ਮੇਂ
ਜੁਥਾਂ ਮੇਰੀ, ਬਿਆਂ ਮੇਰਾ।
ਮੈਂ ਬੰਦਾ ਹਿੰਦ ਵਾਲੋਂ ਕਾ ਹੂੰ,
ਹੈ ਹਿੰਦੋਸਤਾਂ ਮੇਰਾ।
ਮੈਂ ਹਿੰਦੀ, ਠੇਠ ਹਿੰਦੀ,
ਖੂਨ ਹਿੰਦੀ, ਜਾਤ ਹਿੰਦੀ ਹੂੰ।
ਯਹੀ ਮਜ਼ਹਬ, ਯਹੀ ਫਿਰਕਾ,
ਯਹੀ ਹੈ ਖਾਨਦਾਨ ਮੇਰਾ।
ਮੈਂ ਇਸ ਉਜੜੇ ਹੂਏ ਭਾਰਤ ਕੇ
ਖੰਡਰ ਕਾ ਏਕ ਜ਼ੋਰਾ ਹੂੰ।
ਯਹੀ ਬਸ ਏਕ ਪਤਾ ਮੇਰਾ,
ਯਹੀ ਨਾਮੋ ਨਿਸ਼ਾਂ ਮੇਰਾ।

ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਬਾਰੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਵਜੋਂ ਸੋਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸੋਚ ਸਬੰਧੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਲੇਖਕ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਗਦਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ 'ਦਿੱਬ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ' ਸੀ। ਗਦਰੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਚ ਰਲੇਵੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅੰਤ ਕਰ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਉਪਰ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਉਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਅੰਦਰ ਸਾਮੰਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਕੇ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਕ ਇਕਾਈ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਿਆਸਤਾਂ ਤਾਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ

ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ

ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦੀ। 22 ਨਵੰਬਰ 1917 ਤੋਂ 1 ਮਈ 1918 ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੇਸ 'ਇੰਡੋ-ਜਰਮਨ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ' ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੈਦ ਭੁਗਤਣ ਬਾਅਦ ਰੂਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 'ਕਿਰਤੀ' ਪਰਚੇ ਦਾ ਸੰਪਾਦਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਛੇੜਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਉਸ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਬਖੀਏ ਉਧੇੜਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਲੜੇ ਜੋ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਆਗੂ ਸਨ, ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸਨ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਨੀਤੀਆਂ ਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਸਬੰਧੀ ਪਾਰਟੀ ਲਿਖਤਾਂ ਉਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਘੋਖਵੀਂ ਤੇ ਸੋਘਵੀਂ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਲਿਖਤ, ਕਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ, ਕਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਲਿਖੀ। ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਪੱਖੋਂ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਇਕ ਜਿਨਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਿੰਦੂ ਤੱਤ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਸਨ।" (ਸਫਾ 57) ਇਹ ਹੈ ਮੂਲ ਮੁੱਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੇਖਕ

ਮਰੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਮਿਥ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਭੋਲੇ ਭਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਸਦਕਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਜਜ਼ਬੇ ਗੁੱਧੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਜਜ਼ਬੇ ਮੁਖ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਇਸ ਨਾਲ ਬੌਧਿਕ ਧ੍ਰੋਹ ਹੈ। ਹੈਰਾਨਕੁਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਸੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਪਹਿਲਾ ਦੀਵਾ

ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਇਹ ਦੀਵਾ ਕੋਈ ਮਾਮੂਲੀ ਦੀਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੀਵੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਲੈਂਪ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਦੇ ਮਹੱਲ ਰੂਪੀ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਦੀਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਰਾਟ ਦੀਵਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਤਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀਵੇ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਸਗੋਂ ਉੱਤੇ-ਥੱਲੇ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬਲਬਾਂ ਦੀਆਂ ਲੜੀਆਂ ਝੁੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੇ ਹਰ ਬਮੂਲੇ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤਾਰ ਦੀ ਵੇਲ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਉਸ

ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ

ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਅੰਗੂਰਾਂ ਵਾਂਗ ਲਾਲ, ਹਰੇ, ਨੀਲੇ ਅਤੇ ਪੀਲੇ ਬਲਬ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀਵੇ ਸ਼ਾਮ ਤੋਂ ਹੀ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਦੀਵਾ ਸੀ, ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਮਰਾਟ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੋਅ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਪੁੰਦਲਕੇ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੀਵਾ ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਲਿਆਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਥੇ ਆਪਣੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਗਏ ਸਨ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹ ਦੇਵੀ ਦਾ ਸਮਰਾਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮਾਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ, ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਨੇ ਸੋਚ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਦੀਵਾਲੀ 'ਤੇ ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਦੀਵਾ ਹੀ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰੇਗਾ।

... ਤੇ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮ ਹੀ ਤੋਂ ਉਹ ਦੀਵਾ ਆਪਣੀ ਭਤਕੀਲੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਬਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਜਗਮਗਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸਭ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੇ ਉਚਤਮ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਉਹਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਸਦਾ ਇਹਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਕਿ ਹਰ ਦੂਜੇ ਸੋਠ ਤੇ ਵਪਾਰੀ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਲਕਸ਼ਮੀ ਮਹੱਲ ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਜਿੰਨੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਉਤਨੀ ਹੀ ਵਧੇਰੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਸੀ ਵੀ ਉਹ ਸੱਚ। ਵੀਹ-ਬਾਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕੋੜੇ ਤੋਲ ਦੇ ਸੌ ਦੀਵੇ ਬਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਮਹਾਂਯੁੱਧ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਫੌਜੀ ਕੰਬਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਠੋਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਘਰ 'ਤੇ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀਵੇ ਜਗਮਗਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆਈ ਤਾਂ ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਡੈਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਠੋਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਗਲੇ 'ਤੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਬਲਬ ਜਗਮਗਾ ਉਠੇ। ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਆਮਦਨ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਨਾ ਕਰਨ।

ਇਸ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਮਹੱਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਚੁੰਧਿਆ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇੰਨੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ, ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਮਰਾਟ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੇਵੀ ਵੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਏ, ਅਗਲੀ ਦੀਵਾਲੀ ਤੱਕ ਸੋਠ ਜੀ ਪੰਜ-ਛੇ ਹੋਰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਅਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਬੈਂਕ ਖਰੀਦ ਲੈਣਾ।

ਹਾਂ, ਤਾਂ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਸੀ, ਤੇ ਸੋਠ ਸਾਹਿਬ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਤੇ ਫਿਊਜ਼ ਆਦਿ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿਉਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੀ ਭੁੱਲ ਨਾਲ ਇਕ ਸਕਿੰਟ ਲਈ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਕੇ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਖੜਕਾ ਏ ਕਿ ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਘਰੋਂ ਸਦਾ ਲਈ ਚਲੀ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਜੈਨਰੇਟਰ ਵੀ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੜਬੜ

ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦੀਵੇ

ਨਾਮੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ (7 ਜੂਨ 1914-1 ਜੂਨ 1987) ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਕਰ ਕੇ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਹਨੇ ਬਤੌਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਿਛੋਂ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰ ਲਿਆ। 1943 ਵਿਚ ਪਏ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਕਾਲ ਬਾਰੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 'ਧਰਤੀ ਕੇ ਲਾਲ' (1945) ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਪੈਂਦੀ ਸੱਟੇ ਹੀ ਨਾਲ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਪੈਂਠ ਬਣਾ ਲਈ। ਆਪਣੇ ਨਾਵਲਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹਨੇ ਆਮ ਬੰਦੇ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ। 'ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦੀਵੇ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਮਾਇਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬੰਦੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੰਗ ਚਿਤਰੇ ਹਨ। ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਧਰਾਤਲ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਹੁਣ ਜਿੰਨਾ ਖੁਦਗਰਜ, ਬੇਕਿਰਕ ਅਤੇ ਬੇਦਰਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀਪਸੰਦ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜੈ-ਜੈਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਪਾਵੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਅੱਬਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਰਗੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੈਨਰੇਟਰ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਬਿਜਲੀ ਕੰਮ ਆਵੇ।

ਅਚਾਨਕ ਸੋਠ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਪੂਰੇ ਮਹੱਲ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਲਬਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। 'ਦੇਵੀ ਲਕਸ਼ਮੀ ਆ ਗਈ', ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਪਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਕਰੰਟ ਘਟਣ ਵਧਣ ਕਰ ਕੇ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਕਿ ਲੋਅ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। "ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਡਿਊਟੀ ਇਹ ਵੇ ਕਿ ਦੇਖਦੇ ਰਹੋ ਕਿ ਲੋਅ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ, ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਵੀ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ।"

ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸੋਠ ਸਾਹਿਬ ਵਰਾਂਡੇ ਦੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰ ਕੇ ਬਾਰੀ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਰੁੱਖ ਦੀਆਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਵਿਚ ਜਗਮਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਫਲ ਝੁੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਦੇਖਿਆ।

ਔਰਤ ਪਿੱਛੋਂ ਆਈ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਮੈਲਾ ਘੱਗਰਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਕਦੇ ਲਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸੇ ਰੰਗ ਦੀ ਚੋਲੀ ਸੀ ਤੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੁੰਨੀ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਮੋਟੇ ਲਾਲ ਖੱਦਰ ਦੀ ਪਰ ਲੁਕੀ ਹੋਈ। ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਉਸ ਮੈਲੇ-ਕੁਚੈਲੇ ਚੀਬੜੇ ਵਿਚ ਲਿਪਟੀ ਹੋਈ ਗਠੜੀ ਚੁੱਕੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਮੈਲੇ ਸਨ ਸਗੋਂ ਪਾਟੇ-ਪੁਰਾਣੇ ਵੀ ਸਨ।

'ਕੋਈ ਗਰੀਬ ਭਿਖਾਰਨ ਹੋਵੇਗੀ।' ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਨੇ ਸੋਚਿਆ।

"ਕਿਉਂ ਮਾਈ, ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਏ?" ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁੱਛਿਆ। ਨੇੜੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਔਰਤ ਗਰੀਬ ਸਹੀ, ਪਰ ਜੁਆਨ ਤੇ ਸਾਂਵਲੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੁੰਦਰ ਏ।

"ਇਕ ਰਾਤ ਕਿਧਰੇ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਚਾਹੀਦੀ ਏ ਸੋਠ ਜੀ। ਬਹੁਤ ਦੂਰੋਂ ਆਈ ਆਂ।"

"ਨਾ ਬਾਬਾ ਮੁਆਫ ਕਰ।" ਉਹ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਬੋਲੇ। ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਜੁਆਨ ਔਰਤ ਨੂੰ ਰਾਤ ਭਰ ਘਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੀ ਸਿੱਟਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ, ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਗਹਿਣੇ ਚੋਰੀ ਕਰ ਕੇ ਭੱਜ ਜਾਵੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਏ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰ ਕੇ ਪੈਸਾ ਵਸੂਲ ਕਰੇ। ਸੋਠ ਜੀ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਜੁਆਨ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਧਰੇ ਇਸ ਅਣਜਾਣ ਔਰਤ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਏ, ਕਿਸੇ ਭਿਖਾਰਨ ਨੂੰ ਦੁਰਕਾਰਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

"ਭੁੱਖੀ ਏਂ ਤਾਂ ਖਾਣਾ ਖੁਆ ਦਿੰਦਾ ਆਂ। ਲੱਡੂ, ਪੂਰੀ ਜੋ ਜੀਅ ਚਾਹੇ ਖਾ ਲੈ।"

"ਮੈਂ ਭਿਖਾਰਨ ਨਹੀਂ ਆਂ ਸੋਠ ਜੀ।" ਉਹਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਠੜੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਖਾਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਏ। ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਏ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਅਸਲੀ ਘਿਉ ਏ, ਦੁੱਧ ਏ। ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਘਰ ਨੂੰ ਢਿੱਡ ਭਰ ਕੇ ਖੁਆ ਸਕਦੀ ਆਂ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਰਾਤ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਚਾਹੀਦੀ ਏ।"

ਉਹਦੀ ਹਾਜ਼ਰ ਜੁਆਬੀ ਤੋਂ ਸੋਠ ਜੀ ਹੋਰ ਘਬਰਾ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਾਮੂਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇੰਜ ਸੁਆਲ-ਜੁਆਬ ਕਰੇ। ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਔਰਤ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਸੂਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਏ?

"ਨਾ ਬਾਬਾ, ਮੁਆਫ ਕਰ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਏ। ਕੋਈ ਦੂਜਾ ਘਰ ਦੇਖ।"

"ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੂਜਾ ਘਰ ਹੀ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਸੋਠ ਜੀ।" ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਔਰਤ ਆਪਣੀ ਗਠੜੀ ਸਾਂਭਦੀ ਹੋਈ ਚਲੀ ਗਈ। ਸੋਠ ਜੀ ਮੁੜ ਕੇ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵਾਪਸ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਦੀਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੁਝ ਪੀਲਾ ਪੈਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਏ। ਪਾਵਰ ਦਾ ਕਰੰਟ ਫਿਰ ਹੇਠਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰ ਚੀਕ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜੈਨਰੇਟਰ ਤਿਆਰ ਰੱਖੋ। ਦੀਵੇ ਬੁਝ ਨਾ ਸਕਣ।"

ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਭੱਜਦਾ ਹੋਇਆ ਆਇਆ ਤੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸੋਠ ਜੀ, ਕਰੰਟ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਆ ਰਿਹਾ ਏ। ਉੱਜ ਜੈਨਰੇਟਰ ਵੀ ਤਿਆਰ ਏ। ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਘਬਰਾਉ।"

"ਘਬਰਾਵਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ?" ਸੋਠ ਜੀ ਦਾ ਦਿਲ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਕਿਸੇ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਧੜਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ, ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਏ, ਇਕ ਪਲ ਵੀ ਹਨ੍ਹੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਦੇਵੀ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ

ਦੇਵੀ ਰੁੱਸ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਚਲੀ ਗਈ ਤਾਂ... ਤਾਂ...?"

ਦੂਜਾ ਦੀਵਾ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਤੇਲ ਦੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਫਲੈਟ ਦੀ ਬਾਲਕਨੀ ਵਿਚ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਦਾ ਮਹੱਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜਗਮਗਾ ਰਿਹਾ ਏ।

'ਹਾਂ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ?' ਉਹਨੇ ਸੋਚਿਆ, 'ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਲੈਕ ਦਾ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਏ। ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕੀ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਦਸ ਲੱਖ ਬਲੱਬ ਲਾ ਸਕਦਾ ਏ।'

ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹਦੀ ਆਪਣੀ ਬਾਲਕਨੀ ਦੇ ਬਨੇਰੇ 'ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸੌ ਦੀਵੇ ਉਸ ਨੇ ਸਜਾ ਕੇ ਰੱਖੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਦੀਵੇ ਦੀ ਲੋਅ ਮੱਧਮ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਘਬਰਾ ਕੇ ਸੋਚਿਆ, 'ਕਿਧਰੇ ਦੀਵਾ ਬੁਝ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਸ਼ਾਨ ਹੀ ਬੁਰਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ', ...ਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਉਹਨੇ ਬੋਤਲ ਦਾ ਤੇਲ ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਲੋਅ ਵੀ ਉੱਚੀ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੀਵੇ ਦਾ, ਸਗੋਂ ਸੌ ਦੇ ਸੌ ਦੀਵਿਆਂ ਦੀ ਲੋਅ ਇਕਦਮ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ।

"ਧਨ ਹੋ ਦੇਵੀ।" ਉਹਨੇ ਕੰਧ 'ਤੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਵਰ੍ਹੇ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਬੜੀ ਕਿਰਪਾ ਰਹੀ ਏ।" ਫਿਰ ਉਹਨੇ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ

ਬੈਠ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜਾਸੂਸੀ ਨਾਵਲ ਚੁੱਕਿਆ ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਹੀਰੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਡਾਕੂਆਂ ਦੀ ਟੋਲੀ ਦੇ ਪੰਜੇ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਬੁਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ ਤਾਂ ਰਸੋਈ 'ਚੋਂ ਬੀਵੀ ਚੀਕੀ, "ਮਖ...ਜ਼ਰਾ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਕੌਣ ਏ?"

"ਮੰਗੂ ਨੂੰ ਆਖੋ ਨਾ, ਦੇਖੋ ਕੌਣ ਏ?" ਉਹਨੇ ਨਾਵਲ ਤੋਂ ਨਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਬਿਨਾਂ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਮੰਗੂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਭੇਜਿਆ ਏ ਮਠਿਆਈ ਲਿਆਉਣਾ।" ਰਸੋਈ 'ਚੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ।

"ਫਿਰ ਗੰਗਾ ਨੂੰ ਭੇਜੋ।" ਗੰਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜਣ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।

"ਗੰਗਾ ਮੁਰਦਾਰ ਤਾਂ ਅੱਜ ਛੁੱਟੀ ਮਨਾ ਰਹੀ ਏ। ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਬਈ ਸਾਡੀ ਵੀ ਅੱਜ ਦੀਵਾਲੀ ਏ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ

ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਤੇਰੇ ਘਰ ਲਕਸ਼ਮੀ ਆਈ ਏ।"

ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੀਵੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ। ਉਹਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਪੂਰੀਆਂ ਵੇਲਣ ਦਾ ਲੱਕੜੀ ਦਾ ਵੇਲਣਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਹੌਲਾ ਜਿਹਾ ਠੰਢਾ ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਅਣਜਾਣ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੋਇਆ, "ਆਈ ਕਿੱਥੋਂ ਏ?"

"ਬਹੁਤ ਦੂਰੋਂ ਆਈ ਆਂ ਬਾਬੂ ਜੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਆਈ ਆਂ।"

"ਕਿਉਂ? ਸੋਠ ਜੀ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਕੱਚ ਦਿੱਤਾ ਏ?"

"ਹਾਂ! ਬਾਬੂ ਜੀ, ਇਹੀ ਸਮਝੋ, ਕੱਚ ਹੀ ਦਿੱਤਾ।"

"...ਤੇ ਉਥੋਂ ਤੂੰ ਸਿੱਧੀ ਇੱਥੇ ਆ ਗਈ।"

"ਹਾਂ, ਬਾਬੂ ਜੀ।"

ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਜਾਸੂਸੀ ਨਾਵਲ ਪੜ੍ਹੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਪੂੰਜੀਪਤੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਹਥਿਆਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਏ।

"...ਤੇ ਸੋਠ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਭੇਟ ਭੇਜੀ ਏ?" ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨੇ ਦੰਦ ਪੀਹ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਗਠੜੀ ਵਿਚ ਕੀ ਏ?"

"ਇਸ ਵਿਚ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਏ, ਬਾਬੂ ਜੀ। ਸਰ੍ਹੋਂ ਦਾ ਸਾਗ ਏ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਅਸਲੀ ਘਿਉ ਏ ਤੇ ਦੁੱਧ ਏ, ਦਹੀਂ ਏ।"

"ਬਸ, ਬਸ ਰਹਿਣ ਦੇ।" ਉਹਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਬਕਵਾਸ ਹੈ।

ਜਾਸੂਸੀ ਨਾਵਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਗਠੜੀ ਵਿਚ ਗਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਸ਼ਾਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਨੋਟ ਹੋਣਗੇ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਗਠੜੀ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਛੱਡ ਕੇ ਇਹ ਔਰਤ ਰਫੂ-ਚੱਕਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਜਦੋਂ ਸੋਠ ਉਹਨੂੰ ਫੜਵਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਵੇਗਾ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਲਏ ਦਿੱਤੇ ਉਹਦੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਰਿਟਰਨ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਵੇਗਾ।

"ਜਾਹ, ਦੂਜਾ ਘਰ ਵੇਖ।" ਉਹਨੇ ਔਰਤ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਵਾਰ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਹੋਰ ਠੰਢਾ ਸਾਹ ਲਿਆ ਤੇ ਬੁਰਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਕੌਣ ਸੀ?" ਲਾਜੇ ਰਸੋਈ 'ਚੋਂ ਚੀਕੀ।

"ਕੋਈ ਨਹੀਂ।"

"ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਕਿਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਉ।"

"ਮੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਨਾ ਖਾ। ਕੋਈ ਭਿਖਾਰਨ ਸੀ।"

"ਭਿਖਾਰਨ ਸੀ! ਤਦੇ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਮਿੱਠੀਆਂ-ਮਿੱਠੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਉ। ਤੈਨੂੰ ਖੂਬ...।"

ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਘੰਟੀ ਵੱਜੀ। "ਜਾਓ, ਜਾਪਦਾ ਏ ਫਿਰ ਤੇਰੀ ਭਿਖਾਰਨ ਆਈ ਏ।" ਬੀਵੀ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਨੇ ਬੁਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਚਿੱਟੀ ਵਰਦੀ ਪਾਈ ਇਕ ਡਰਾਈਵਰ ਹੱਥ ਵਿਚ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਡੱਬਾ ਲਈ ਖਲੋਤਾ ਸੀ।

"ਸੋਠ ਲਕਸ਼ਮੀ ਦਾਸ ਨੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਭੇਜੀ ਹੈ।"

ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਡੱਬਾ ਲੈ ਕੇ ਅੰਦਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਲਾਜੇ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਡੱਬਾ ਲੈ ਲਿਆ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਚੀਕ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਚੰਗਾ ਭਰਾਵਾ, ਸੋਠ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਨਮਸਤੋ ਕਹਿਣਾ ਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਵਧਾਈ।"

ਬੁਰਾ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਕਮਰੇ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੀਵੀ ਨੇ ਫਿਰ ਡਾਇਆ, "ਓ...ਹੋ! ਇੱਥੇ ਖਲੋਤੇ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਕੀ ਝਾਕ ਰਹੇ ਹੋ। ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਦੀਵਿਆਂ 'ਚ ਤੇਲ ਪਾਉ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਅ ਘਟ ਰਹੀ ਏ।"

ਤੀਜਾ ਦੀਵਾ

ਦੀਵਾ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਹੀ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਝੁੰਗੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਟਿਮਟਿਮਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੀਵੇ ਵਿਚ ਤੇਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ।

ਅੰਦਰ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਲੱਖ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਕਦੇ ਲਕਸ਼ਮੀ ਚੰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆਇਆ ਸੀ,

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਹਿੰਦ ਵਾਸੀਓ ਰੱਖਣਾ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ...

ਗਦਰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ 'ਤੇ

ਧਰਤੀ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਭਾਵੇਂ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਮੌਸਮਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਬੀਜ ਦਾ ਫੁਟਾਰਾ ਸਿਰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਹੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਾਲਮ ਹਕੂਮਤਾਂ ਆਪਣਾ ਲੁੱਟ-ਖਸੂਟ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰੋਕਾਂ ਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਬਦ ਬੋਣੇ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਆਉ! ਹੱਥੀਂ ਹੱਥਕਤੀਆਂ

ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਫੋਨ: 559-259-4844

ਅਤੇ ਪੈਰੀਂ ਬੇੜੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲੁੱਟ ਰਹਿਤ ਜਮਹੂਰੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜਗਾਈ ਜੋਤ ਦੀ ਲਾਟ 'ਤੇ ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਕਿਹਾ ਸੀ-ਹਿੰਦ ਵਾਸੀਓ ਰੱਖਣਾ ਯਾਦ ਸਾਨੂੰ।

ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀ ਨਿਰੋਲ ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲਕੱਤੇ (ਹੁਣ ਕੋਲਕਾਤਾ) ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਸੰਨ 1600 ਵਿਚ ਅਵਾਰਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਪਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਾਜਸੀ ਤਰੀਕੇ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੇ ਸਰਾਜ ਉਦ-ਦੌਲਾ ਖਿਲਾਫ ਪਲਾਸੀ ਦੀ ਲੜਾਈ 1757 ਅਤੇ ਫਿਰ 1764 ਵਿਚ ਮੀਰ ਕਾਸਮ ਖਿਲਾਫ ਬਕਸਰ ਵਾਲੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤ ਕੇ ਰਿਆਸਤਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 1857 ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜਾਈਆਂ ਲੜੀਆਂ।

ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਈਸਟ ਇੰਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੜ ਰਹੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੰਗਲ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਗੋਲੀ ਦਾਗ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ 18 ਅਪਰੈਲ 1857 ਨੂੰ ਕਲਕੱਤੇ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਣੀ ਝਾਂਸੀ ਅਤੇ ਰਿਆਸਤ ਅਵਧ ਦੀ ਬੇਗਮ ਹਜ਼ਰਤ ਮਹਿਲ ਨੇ ਵੀ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜਾਈਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਜਾਮ ਪੀਤੇ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਗ਼ਾਵਤ ਜਾਂ ਗਦਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਣ ਤਕ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕੌਮੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਬਣੀ ਰਹੀ।

ਕੌਮੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1872 ਤੋਂ 1880 ਦਰਮਿਆਨ ਕੂਕਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਨੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨ। 72 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਾਮਧਾਰੀ ਕੂਕਿਆਂ ਨੇ ਤੋਪਾਂ ਅੱਗੇ ਸੀਨੇ ਡਾਹ ਕੇ ਮਲੇਰਕੋਟਲੇ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਰੰਗੇ ਹੋਏ 12 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਭਾਈ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ ਬੋਲੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰਮਾ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੂਕੇ ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਡੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

1906 ਵਿਚ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀ। ਬੰਗਾਲੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਖੌਲ ਉਠਿਆ। ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ 16 ਸਾਲ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ ਬੋਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਰੱਸਾ ਚੁੰਮ ਲਿਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਰਵਿੰਦ ਘੋਸ਼ ਨੂੰ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਰੋਹ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਪਿਆ। ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਰੋਕ ਪਈ, ਉਥੇ ਇਸ ਲਹਿਰ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਐਸੀ ਕੌਮੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਡਰਗਰਾਊਂਡ ਰਹਿ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲੈਣ ਤੱਕ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਸੀਂ ਧੂੰਆਂ ਕੱਢੀ ਰੱਖਿਆ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਬਾਲ ਗੰਗਾਧਰ ਤਿਲਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਬੋਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਕੌਮੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਸਦਕਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ।

1907-08 ਵਿਚ ਬਾਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਿਚ ਬਣਾਏ ਵਸੋਬਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਲੁੱਟ ਖਿਲਾਫ ਸੂਫੀ ਅੰਬਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਇਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ

ਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰ ਕੇ ਬਰਮਾ ਦੀ ਮਾਂਡਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ-ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਨੇ ਸਰ ਕਰਜਨ ਵਾਇਲੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਮ ਨੇ ਜੱਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਕਾਤਲ ਸਰ ਮਾਈਕਲ ਉਡਵਾਇਅਰ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 17 ਅਗਸਤ 1909 ਤੇ 31 ਜੁਲਾਈ 1940 ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦਾ ਰੱਸਾ ਚੁੰਮ ਲਿਆ।

ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਰੋਟੀ-ਚੋੜੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਗਏ, ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਮਿਆਂ

ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ

ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1913-14 ਵਿਚ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਜੋ ਮਗਰੋਂ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਈ। ਇਸ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਘੋਲ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਵਾਲਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਟਾਪੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਚੀਨ, ਜਪਾਨ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ, ਸਿੰਘਾਪੁਰ, ਫਿਲਪਾਈਨ, ਮਲਾਇਆ, ਬਰਮਾ, ਪਨਾਮਾ ਵਗੈਰਾ ਵਿਚ 'ਗਦਰ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਬਰਾਂਚਾਂ ਬਣਾਈਆਂ।

1914 ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਛਿੜਨ ਕਰ ਕੇ ਦਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਦੇਖ ਮੌਕੇ ਦਾ

ਲਾਹਾ ਲੈਦਿਆਂ ਗਦਰੀਆਂ ਨੇ 4 ਅਗਸਤ 1914 ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਘੋਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ ਸੱਚੇ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਅੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਗਦਰੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਉੱਤੇ ਉਤਰਦਿਆਂ ਹੀ ਫੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ 331 ਗਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ 2476 ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜੂਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜੇ ਗਦਰੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਤੋਂ ਬਚ ਨਿਕਲੇ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਜਬਰ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਗਦਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਤਰੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਮਹਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ ਦੀ ਕੁਲ ਵਿਚੋਂ ਗਦਰੀ ਬਾਲ ਮਕੰਦ ਨੂੰ 8 ਮਈ 1915 ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਹਾਰਡਿੰਗ ਬੰਬ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅੰਬਾਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜਰਨੈਲ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਪਿੰਗਲੇ, ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਵੱਡਾ, ਸੁਰੈਣ ਸਿੰਘ ਛੋਟਾ, ਜਗਤ ਸਿੰਘ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 16 ਨਵੰਬਰ 1915 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਫਿਲਪਾਈਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਮਨੀਲਾ ਵਾਲੀ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਰਹਿਮਤ ਅਲੀ ਵਜੀਦ ਕੇ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ) ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗਾਂਧਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੇਰੂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰ ਕੇ 27 ਮਾਰਚ 1915 ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਡਤ ਸੋਹਣ ਲਾਲ ਪਾਠਕ, ਵਸਾਵਾ ਸਿੰਘ ਜਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜਿਹੜਾ ਸਿਆਮ (ਬਰਮਾ) ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੀ, ਬਾਬੂ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਰੀ ਸਾਹਰੀ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)-ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ 10 ਫਰਵਰੀ 1916 ਨੂੰ ਬਰਮਾ ਦੀ ਮਾਂਡਲੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦੋਆਬਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੁਰਦਪੁਰ (ਜਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ) ਦੇ ਭਾਈ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ

ਜਬ ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ, ਤੋ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ...

(ਸਫਾ 23 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲਾ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਨਿਗੂ ਜਦੋਂ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹਦੇ ਵਰਗੇ ਲੀਡਰ ਦਾ ਕਤਲ ਉਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕ ਵਾਂਗ ਸਿੱਖ ਕੇ ਕਿਸੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਣ। ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਇਸੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 30 ਜਨਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਦਰਖਤ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵਕਤ ਧਰਤੀ ਤਾਂ ਕੀ, ਬਿਰਲਾ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਤਾਕੀਆਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹਿੱਲੇ। ਸਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਬੱਸ 'ਹੋ ਰਾਮ! ਹੋ ਰਾਮ!' ਹੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ; ਕਿਉਂਕਿ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲਾ ਵੱਡਾ ਦਰਖਤ (ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ) ਅਤੇ ਡੇਗਣ ਵਾਲਾ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਸਿਪਾਹ-ਸਲਾਰ, ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੀ ਟੋਪੀ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੀ ਸੀ। ਹਾਂ! ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਮੀਲ ਦੂਰ ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਅਸਰ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੂਨੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾੜਾ ਜਿਹਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਅਨਾਊਂਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ

ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਿੰਦੂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ਤਾਂ ਹਮਲਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਗੋਡਸੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਹੋਏ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕੰਟਰੋਲ 'ਚ ਲੈ ਆਂਦੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਸ! ਇੰਨੀ ਕੁ ਹੀ ਧਰਤੀ ਕੰਬੀ ਸੀ!

ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਦਰ-ਬ-ਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਦਰਅਸਲ ਉਸ ਵੱਡੇ ਦਰਖਤ ਦੇ ਡਿੱਗਣ ਨਾਲ ਉਸ ਵਕਤ ਦੀ ਨਹਿਰੂ-ਪਟੇਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅੰਦਰੋਗਤੀ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੇਲ ਵਰਗਾ ਤੁਅਸਬੀ ਕੱਟੜ ਹਿੰਦੂ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਨਿਜ਼ਾਮ ਉਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਝ ਔਖ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਪੁਲਿਸ ਐਕਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਫੌਜ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਕ ਲੱਖ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਤਲ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬੀਬੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਿਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋਏ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹੱਥਾ ਕਰ ਕੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਇਆ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਭਰਤੀ ਸਟੇਟ ਇਸ ਬਾਰੇ ਧੂੰਅ ਨਹੀਂ ਕੱਢਦੀ। ਤਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਨਰੋਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ਇਹ ਪਟੇਲ ਜਿਹੜਾ ਸਟੀਲ ਦਾ ਬੁੱਤ ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਉਚਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਸਰਬ-ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਇੰਨੇ ਹੀ ਉਚੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਪਟੇਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਿਹੋ

ਜਿਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਉਸ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ (ਜੋ 10 ਅਕਤੂਬਰ 1947 ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਉਹਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ), ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇਬਾਰਤ ਇਹ ਹੈ: "ਸਿੱਖ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਮਾਦਰੂ ਫਸਾਦੀ ਤੇ ਜਰਾਇਮ-ਪੋਸ਼ਾ ਲੋਕ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਮਨ-ਪਸੰਦ ਹਿੰਦੂਆਂ ਲਈ ਖਤਰੇ ਭਰੀ ਵੰਗਾਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਧਨ ਅਪਨਾਉਣ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਬੇਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਾਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਹ ਜਮਾਦਰੂ ਪ੍ਰਭੂ ਰਚੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਝੁਕਾਅ ਇਸਤਰੀ-ਹਰਨ ਅਤੇ ਲੁੱਟ-ਮਾਰ ਵਾਲਾ ਹੈ।"

ਕਿੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਕਿਤ੍ਰਣ ਨਿਕਲੇ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰ! ਅਜੇ ਤਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰਨ ਕੀਤੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ, ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਜੋਖਮ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬਾਇਬਲ ਘਰੋ-ਘਰੀ ਪਹੁੰਚਾਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਇਹ ਝੂਠੀਆਂ ਤੋਹਮਤਾਂ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਇਹ ਜਮਾਦਰੂ ਇਸਤਰੀ-ਹਰਨ ਵੱਲ ਝੁਕਾਅ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਹੜਦੂ-ਲਾਹਣੜ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੌਮ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਜਿਹੜੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਕੇ ਨਫ਼ਰਤ ਫੈਲਾਉਣ ਤੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਉਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲਾ ਕਰਾਉਣ! ਤੇ ਫਿਰ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਰਨ ਕਿ 'ਜਬ ਬੜਾ ਪੇੜ ਗਿਰਤਾ ਹੈ ਤੋ ਧਰਤੀ ਕਾਂਪਤੀ ਹੈ।'

ਕੁਝ ਚਰਿਤਰੋਪਖਯਾਨ ਬਾਰੇ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਅੰਕ 43 'ਚ ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਛਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਰਿਤਰੋਪਖਯਾਨ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ 1973 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚਰਿਤਰੋਪਖਯਾਨ ਦਸਮੇਸ਼ ਰਚਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ, ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਛਾਣਬੀਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਜਾਅਲੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਸੁਧਾਰ ਲੈਣ।

ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। 1973 ਵਿਚ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਭੋਰਾ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਅੰਬਾਲਾ ਨੂੰ 1977 ਵਿਚ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਛੇਕਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਕਿੱਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ ਚਰਿਤਰੋਪਖਯਾਨ ਦਾ ਹੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

ਤੀਜੇ, ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ

ਦੀਆਂ ਨਿੱਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਹਿਰਾਸ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਚਰਿਤਰੋਪਖਯਾਨ ਨੂੰ ਦਸਮੇਸ਼ ਬਣਾਈ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ

ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ

ਤਾਂ ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ ਕਿਵੇਂ ਨਿੱਤਨੇਮ ਦੀਆਂ ਬਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ।

ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਚਰਿਤਰੋਪਖਯਾਨ ਦਸਮੇਸ਼ ਰਚਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੇਠਲਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਖਾਲਸੇ ਲਈ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਹੈ।

ਖੜਗ ਹਾਥਿ ਜਿਨਿ ਤਜਿਹ
ਖੜਗ ਧਾਰਾ ਸਹੋ (ਚਰਿਤਰੋਪਖਯਾਨ)
ਭਾਵ ਜਿਹੜੇ ਕਿਰਪਾਨ ਦੇ ਦਸਤੇ 'ਤੇ ਪਕੜ ਢਿੱਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਦੀ ਧਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

-ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਈਮੇਲ: lsingh4@yahoo.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਨਿਜੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਨਹੀਂ ਛਾਪ ਸਕਾਂਗੇ।

-ਸੰਪਾਦਕ

Listen for free:

1. Punjabi Radio USA LIVE!
2. Gurbani Radio
3. Non-Stop Punjabi Songs
4. Non-Stop Hindi Songs

ਗੁਰਬਾਣੀ
24 ਘੰਟੇ ਸੁਣਨ ਲਈ
Dial 832.551.5029 Ext. 4
www.GurbaniRadio.org

ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣੇ
24 ਘੰਟੇ ਸੁਣਨ ਲਈ
Dial 832.551.5029 Ext. 3
www.NonStopPunjabi.com

DOWNLOAD THE NEW FREE IPHONE and ANDROID APP (Search for "Punjabi Radio USA" in App store and Google Play)

KHALSA

INSURANCE AGENCY, INC.

WE NOW INSURE IN 33 STATES
LARGEST INDEPENDENT INSURANCE BROKERS
REPRESENTING OVER 100 A+ RATED COMPANIES

TAXI-CABS LIMOUSINES

COMMERCIAL AUTO

CALL TO CHECK OUR LOWEST RATES FOR
AUTO • HOME • HEALTH • LIFE

WWW.KHALSAINSURANCE.COM

LICENSED IN : Alabama • Arkansas • Arizona • California • Colorado • Connecticut • DC • Georgia • Florida • Idaho • Iowa • Indiana • Illinois • Kansas • Louisiana • Maryland • Mississippi
Michigan • Minnesota • Nevada • New Jersey • New York • New Mexico • Oregon • Ohio • Oklahoma • Pennsylvania • Texas • Utah • Virginia • Vermont • Washington • Wisconsin

3750 McKee Road, Suite A • San Jose, CA 95127 • Fax 408.493.4552

California License # 0F89805

408-272-2500 • 1-800-954-5409

ਮੌਤ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸਫ਼ਰ, ਰੱਬ, ਮੁਕਤੀ, ਇਤਿਹਾਸ, ਫ਼ਲਸਫ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜਗਿਆਸਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖ ਮੌਤ ਨੂੰ ਡਰ, ਤ੍ਰਾਸਦੀ, ਮੁਕਤੀ, ਭੇਤ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਬਿਆਨਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਉਲਜ਼ਾਨ' ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਫਿਲਮ ਹੈ ਜੋ 2007 ਵਿਚ ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਵਿਚ ਫਿਲਮਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਬੋਲੀ ਕਜ਼ਾਖੀ, ਫਰੈਂਚ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਜਰਮਨ, ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਉੱਦਮ ਸੀ। ਤੇਲ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਲੱਭਤ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਚੁਲ ਬਣੀ ਹੈ। ਤੇਲ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੇ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ 'ਚ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਈ ਮੁਲਕ ਕਜ਼ਾਖ ਖਿੱਤੇ ਬਾਬਤ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ 'ਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕ ਮੋਹਰੀ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਲੋਕਯਾਰਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖੰਗਾਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਪੜਚੋਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਹੇਗੀ।

'ਉਲਜ਼ਾਨ' 'ਪੰਧ' (ਰੋਡ ਮੂਵੀ) ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਧ ਭੇਤ ਅਤੇ ਜਗਿਆਸਾ ਦਾ ਬਿੰਬ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਣਜਾਣ ਪਾਠੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਲ ਅਣਕਿਆਸਿਆ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਚ ਅਜਨਬੀ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਪਾਠੀ ਚਾਰਲਸ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਦੇ ਅਣਜਾਣ ਪਹਾੜਾਂ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਤਸਵੀਰ, ਖ਼ਤ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ਾ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਰਸਤੇ 'ਚ ਉਹਨੂੰ ਕਜ਼ਾਖ ਕੁੜੀ 'ਉਲਜ਼ਾਨ' ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਪਾਠੀ ਵੱਲ ਖਿੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੁੜੀ ਦੀ ਦਾਦੀ ਦਾ ਚਾਰਲਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ 'ਤੇ ਮੌਤ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਲਜ਼ਾਨ ਨੂੰ ਪਾਠੀ ਵੱਲ ਹੋਰ ਖਿੱਚਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਰਲਸ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਰਸਤੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕੂਨੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਸੌਦਾਗਰ' ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਉਹ ਇਥੋਂ-ਉਥੋਂ ਸ਼ਬਦ ਇਕੱਠੇ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਵੀ ਇਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਸ਼ਕੂਨੀ ਦਾ ਧੰਦਾ ਮੰਦੇ 'ਚ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਦੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਧੰਦਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਧੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਵਧੇਰੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਸੀ ਜਿੱਥੇ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਾਂਘ: ਉਲਜ਼ਾਨ

ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਸ਼ਕੂਨੀ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹੁਨਰਮੰਦ ਜੁਆਰੀ ਸੀ।

ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਕਹਾਣੀ 'ਚ ਭਰਮ ਪੈਦਾ ਕਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਚਾਰਲਸ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ 'ਚ ਹੈ? ਫਿਲਮ 'ਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥਾਂਵਾਂ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ; ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਪਿੱਛੇ ਹਦਾਇਤਕਾਰ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਫਿਲਮ

ਹਦਾਇਤਕਾਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਹੈ। ਕੋਲਖੋਜ਼ 1917 ਦੇ ਅਕਤੂਬਰ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੂਹਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਕਮਿਊਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਟਾਲਿਨ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ 1928 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮੂਹਕ ਪੈਲੀ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ। ਹਦਾਇਤਕਾਰ ਦਾ ਸਮੂਹਕ ਪੈਲੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਖੋਪੜੀ ਦਿਖਾਉਣਾ

ਹਨ। ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਰੋਗ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਸਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਹਨ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਪਰਮਾਣੂ ਟੈਸਟ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਭੇਤ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਚਾਰਲਸ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਦੇ ਦੂਰ ਦੁਰੇਡੇ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਆਤਮਘਾਤ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨੂੰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਸ ਰਿਹਾ। ਇਹਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਮਰਨ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਜੁਟਾ ਪਾ

ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਲਜ਼ਾਨ ਰੋਗੀ ਬੀਆਬਾਨ 'ਚ ਉਜਾੜ ਪਏ ਡੇਰੇ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, "ਇੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਸਮੇਤ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਕੰਮ ਕਰਦੇ, ਖਾਂਦੇ ਅਤੇ ਜੁਆਕ ਜੰਮਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ... ਹੁਣ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਦੇ ਇਹ ਚਿਤੀਆਘਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਜੰਗਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।" ਚਾਰਲਸ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ, "ਜੰਗਲ ਵਧੀਆ ਹੈ?" ਉਲਜ਼ਾਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ, "ਨਹੀਂ ... ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਚਿਤੀਆਘਰ 'ਚ ਜੰਮੇ ਸਨ।" ਚਾਰਲਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?" ਉਲਜ਼ਾਨ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, "ਜੰਗਲ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਜੰਗਲ ਦਾ ਹੀ ਪੱਖ ਪੂਰਨਗੇ।" ਚਾਰਲਸ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗੱਲ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਗੁਫਾ ਛੱਡਣਾ ਕਦੇ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਚਾਰਲਸ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਆਤਮਘਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਫੀਲੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਲਜ਼ਾਨ ਉਹਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਘੋੜੇ ਲੈ ਕੇ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਕੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਲਸ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਖ਼ਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੱਥਰ ਹੇਠ ਰੱਖ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਲਜ਼ਾਨ ਕੁਝ ਸੋਚ ਕੇ ਇੱਕ ਘੋੜਾ ਰਸਤੇ 'ਚ ਬੰਨ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਚਾਰਲਸ ਵਾਪਸ ਆਵੇਗਾ। ਚਾਰਲਸ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਠੰਢ 'ਚ ਮਰਨ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਜੁਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਉਹਦੀ ਨਜ਼ਰ ਦੂਰ ਖੜ੍ਹੇ ਘੋੜੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅੰਤ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਲਮ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਹਰ ਹੀਲੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਬੰਦੇ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਖਾਸਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਉਲਜ਼ਾਨ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਲਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਚੁਣੇਗਾ!

'ਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਉਜਾੜ ਗੁਲਾਗ ਡੇਰੇ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨੂੰ ਸਟਾਲਿਨ ਨੇ ਭੇਡਵਾੜੇ ਅਤੇ ਮੁਰਗੀਖਾਨੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਜਸੂਸੀ ਜਹਾਜ਼ ਇਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਖ ਵੀ ਨਾ ਸਕਣ। ਸ਼ਕੂਨੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ 'ਚ ਇੱਥੇ ਦੋ ਲੱਤਾਂ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਚ ਸੁੱਕਾ ਅਰਾਲ ਸਾਗਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਦੇ 'ਚ ਡਿਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਨਦੀਆਂ ਅਮੂ ਅਤੇ ਸਾਈਰ ਦਾ ਵਹਿਣ ਬਦਲ ਦੇਣ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਲੋਪ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹੈ। ਸੱਠਵਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਮਾਰੂਥਲੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਖੇਤੀ ਲਈ ਪਾਣੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਰਾਲ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਪੈਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਉਜਾੜ ਪਏ ਕੋਲਖੋਜ਼ (ਸਮੂਹਕ ਪੈਲੀ/ ਖੇਤੀ) ਵਿਚ ਦੱਬੀ ਪਈ ਮਨੁੱਖੀ ਖੋਪੜੀ ਦਿਖਾਉਣਾ

ਸਟਾਲਿਨ ਦੇ ਭਾਮਡੀ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾਮ ਰੂਪ ਹੈ। ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਦੀ ਚੌਥੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥਾਂ ਉਹ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ 1949 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸੌ ਵਾਰ ਪਰਮਾਣੂ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ 'ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਧਰਤੀ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਕੁਦਰਤ-ਘਾਤੀ ਵਿਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਅਜੇ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। 'ਠੰਢੀ ਜੰਗ' ਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਧਿਰ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਤੋਂ 369 ਵਾਰ ਵੱਧ ਪਰਮਾਣੂ ਪਰਖ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਪਰਮਾਣੂ ਵਿਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਪਰਖ ਦੇ ਨੇੜਲੀਆਂ ਥਾਂਵਾਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਵਿਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰਾਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ

ਰਿਹਾ। ਉਹ ਪਰਮਾਣੂ ਪਰਖ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਵਿਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਨਾਲ ਮਰਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸ਼ਕੂਨੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਾਮੀ ਕਿਸਾਨ ਪਰਮਾਣੂ ਪਰਖ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਾਲ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਘਾਹ ਉੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ 'ਚ ਤੇਲ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਸਾਂਝੀ ਬੈਠੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਪਰਮਾਣੂ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਤੇਲ-ਰੰਗ ਚਿੱਤਰ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ-ਘਾਤੀ ਵਿਕਿਰਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰਾਪੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਧਰਤੀ ਹੁਣ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਿਕਦੀ ਹੈ!

ਫਿਲਮ ਕਜ਼ਾਖਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਤੋਂ ਇਕਦਮ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਮੋੜੇ ਕਰ ਕੇ ਕਜ਼ਾਖੀ ਸਮਾਜ 'ਤੇ ਪਏ ਅਸਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿਚ ਉਲਜ਼ਾਨ ਅਤੇ ਚਾਰਲਸ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਵਾਦ ਇਸ ਅਸਰ ਨੂੰ ਉਘੜਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼

ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਗਾਇਕਾ ਤੋਂ ਉਣੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ। ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਪਰਦੇਸੀ' (1957) ਦਾ ਗੀਤ 'ਰਸੀਆ ਰੇ ਮਨ ਬਸੀਆ ਰੇ' ਉਸ ਦੀ ਪੁਰਸੋਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਜਾਦੂ ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਵਿਧ ਭਾਰਤੀ 'ਤੇ ਬਿਖੇਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ 'ਛੋਟੀ ਛੋਟੀ ਬਾੜੇ' (1965) ਦਾ ਗੀਤ 'ਕੁਛ ਔਰ ਜ਼ਮਾਨਾ ਕਹਿਤਾ ਹੈ' ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਦਰਲੀ ਕੋਮਲਤਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਾ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਘੀਤ ਅੱਜ ਵੀ ਗਾਏ ਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਤੱਥ ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ ਦੇ ਗਲੇ ਅੰਦਰਲੀ ਮਿਕਨਾਤੀਸੀ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇਜ
ਫੋਨ: 91-98555-01488

ਖਿੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸੁਰੱਖੀਆ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਮਝ ਬੈਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਗੀਤਾ ਦੱਤ ਦੀ। ਇਤਵਾਕਵੱਸ, ਮੀਨਾ ਗਾਇਕਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਪੱਖੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੀ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਸਹੇਲੀ ਵੀ ਸੀ। ਗੀਤਾ ਦੱਤ ਨਾਲ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਗੀਤਾ ਦੀ ਬੇਵਕਤੀ ਮੌਤ ਤਕ ਨਿਭੀ।

ਫਿਲਮ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਚੱਲਿਆ- 1946 ਤੋਂ 1965 ਤਕ। ਇਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਨੌਸ਼ਾਦ ਅਲੀ, ਗੁਲਾਮ ਮੁਹੰਮਦ, ਸ਼ੰਕਰ ਜੈਕਿਸ਼ਨ ਤੇ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਗੀਤ ਗਾਏ। ਇਹ ਸਮਾਂ ਮੰਗੋਸ਼ਕਰ ਭੈਣਾਂ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਲਤਾ ਮੰਗੋਸ਼ਕਰ ਦਾ ਯੁੱਗ ਸੀ ਪਰ

ਖਣਕਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ

ਲਤਾ ਦੇ ਸਿਫਤਨਿਗਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੀਨਾ ਤੋਂ ਗੀਤ ਗਵਾਉਣ ਪ੍ਰਤੀ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸੀ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਨੇ ਜਦੋਂ 'ਆਨਾ ਮੇਰੀ ਜਾਨ, ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਸੰਭੋ ਕੇ ਸੰਭੋ' (ਸ਼ਹਿਨਾਈ) ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਲਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੀਤਾ ਦੱਤ ਨੂੰ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੌਂਦਾ ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਰਾਮਚੰਦਰ ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਚਿਤਲਕਰ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਨੇ ਮੀਨਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਦਰਲੀ ਖਣਕ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਕੀਤਾ।

ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਜੰਮੀ-ਪਲੀ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਚ। ਉਹ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਪ੍ਰਥਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ (ਪੀ.ਸੀ.) ਬਰੂਆ ਦੀ ਦੂਰ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਬਿਕਰਮ ਕਪੂਰ, ਪੀ.ਸੀ.ਬਰੂਆ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨਿਊ ਥੀਏਟਰਜ਼ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰ ਸਨ। ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ ਸਹਿਗਲ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਨ ਅਤੇ ਮੀਨਾ ਦੀ ਤੋਤਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਗੀਤ 'ਸੋ ਜਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ' ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਮੀਨਾ ਨੂੰ 'ਲਾਜਕੁਮਾਰੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮੀਨਾ ਉਪਰੋਕਤ ਗੀਤ 'ਛੋ ਜਾ ਲਾਜਕੁਮਾਰੀ' ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਨਾਲ ਗਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੀਨਾ ਅਜੇ ਗਿਆਰਾਂ

ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਨੀਨੂ ਮਜੂਮਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅੰਦਰਲੇ ਜਾਦੂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਫਿਲਮ 'ਪਲ' (1946) ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਗੀਤ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਇਆ। ਬਿਕਰਮ ਕਪੂਰ ਨੇ ਮੀਨਾ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਬ੍ਰੇਕ ਦਿੱਟ

ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਏ, ਪਰ ਨੀਨੂ ਮਜੂਮਦਾਰ ਨੇ ਮੀਨਾ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸਚਿਨ ਦੇਵ ਬਰਮਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮੀਨਾ ਦੇ ਗਲੇ ਦੀ

ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿਦ ਕੀਤੀ। ਫਿਲਮ 'ਏਟ ਡੋਅਜ਼' (ਆਠ ਦਿਨ-1946) ਦੇ ਗੀਤ 'ਪਲ' ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਗਏ। ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸਚਿਨ-ਦਾ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਸੀ। ਇਤਫਾਕਵੱਸ, ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਪਟਕਥਾ ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਸਆਦਤ ਹਸਨ ਮੰਟੋ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮੰਟੋ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕਿਰਦਾਰ ਵੀ ਨਿਭਾਇਆ।

ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਗਾਇਕਾ ਵਜੋਂ ਅਸਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ 1950 ਵਿਚ ਗਾਏ ਗੀਤ 'ਮੇਰੀ ਅਟਰੀਆ ਪੇ ਬੋਲੇ ਕਾਗਾ' ਤੋਂ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਨੇ 125 ਦੇ ਕਰੀਬ ਗੀਤ ਗਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 73 ਸੋਲੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 'ਏਕ ਧਰਤੀ ਏਕ ਹੀ ਹੈ ਗਗਨ' (ਅਧਿਕਾਰ, 1954) ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦਾ ਕਰੀਅਰ ਵੀ ਲੰਬਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਕਈ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਤਕ ਪੁੱਜ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਲਮ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚਲੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਅਨਿਲ

ਬਿਸਵਾਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 1952 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਅਨੋਖਾ ਪਿਆਰ' ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਪਸੀ ਸਨੇਹ ਤੇ ਰੋਮਾਂਸ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਈ। 1959 ਵਿਚ ਮੀਨਾ ਨੇ ਅਨਿਲ ਬਿਸਵਾਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। 1963 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਨਿਲ

ਖਾਮੋਸ਼ ਸੁਰਾਂ-3

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਗਾਇਕੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਤਾ ਮੰਗੋਸ਼ਕਰ, ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ, ਆਸ਼ਾ ਭੌਂਸਲੇ, ਕਿਸ਼ੋਰ ਕੁਮਾਰ, ਮੰਨਾ ਡੇਅ, ਗੀਤਾ ਦੱਤ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਕੁਮਾਰ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਗਾਇਕਾਂ-ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਦੇ ਯੁੱਗ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਤੇ ਗਾਇਕ ਸਰਗਰਮ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜਾਣਦੀ ਹੈ। 'ਖਾਮੋਸ਼ ਸੁਰਾਂ' ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕਾਂ-ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਨਾਲ ਤੁਆਰਫ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਫਿਲਮੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਨਿਵੇਕਲੇ ਰੰਗ ਭਰੇ।

ਬਿਸਵਾਸ ਨੇ ਫਿਲਮ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਕਾਸ਼ਬਾਣੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਸੰਗੀਤ) ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੀਨਾ ਕਪੂਰ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਫਿਲਮ 'ਪਿਆਰ ਕੀ ਜੀਤ' (1949) ਵਿਚ ਹੁਸਨ ਲਾਲ-ਭਗਤ ਰਾਮ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਹੇਠ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖੀਆ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗਾਇਆ ਗੀਤ 'ਕਭੀ ਪਨਘਟ ਪੇ ਆ ਜਾ' ਅਤੇ ਇਸੇ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਾਇਆ ਇਕ ਹੋਰ ਗੀਤ 'ਰੁਤ ਰੰਗੀਲੀ ਹੈ ਸੁਹਾਨੀ ਰਾਤ ਹੈ' ਵੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਅਨੂਠੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਅਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

**Real Estate and Loans
Under One Roof**

ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Real/Short Sale Specialist

ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਾਰਟਸੇਲ ਘੱਟ ਘਾਤਕ

ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਨਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟਰਸਟੀ ਸੇਲ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ, ਤਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਸ਼ਾਰਟਸੇਲ ਵਿਚ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਰਟਸੇਲ ਵਿਚ ਘਰ ਵੇਚਣ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਕਰੈਡਿਟ ਦਾ ਉਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੰਨਾ ਕਿ ਫੋਰਕਲੋਜ਼ਰ ਵਿਚ ਜਾਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਤਦ ਵੀ ਸ਼ਾਰਟਸੇਲ ਵਿਚ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮਾਰਟਗੇਜ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਅਦਾ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ।

We can sell your house in short sale at no cost to you.

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

JUST SOLD			
1. 4124 Polaris Ave., Union City, CA 94587	4. 1098 Phelps Ave., San Jose, CA 95117	7. 2980 Glen Alden Ct., San Jose, CA 95148	11. 3386 San Gabriel Ave., Clovis, CA 93619
2. 4326 San Juan Way Fremont, CA 94536	5. 27659 Persimmon Dr., Hayward, CA 94544	8. 34782 Klondike Dr., Union City, CA 94587	12. 30770 Oxford Way, Union City, CA 94587
3. 43881 Cameron Hills Dr., Fremont CA 94539	6. 1555 Bolton Ln., Manteca, CA 95337	9. 2053 Gordon Verner Cir., Stockton, CA 95206	13. 115 Juniper Ct., Hercules, CA 94547
		10. 8211 Mullberry Ct., Dublin, CA 94568	

If your house is in foreclosure due to not making payments and you have received trustee sale date, even than we can sell your house in short sale. Selling house in short sale damages your credit less than if you let it go to foreclosure. We can also sell your house in short sale even if you are making mortgage payments on time with difficulty and your house value is a lot less than the loan.

WE CAN SELL HUD HOMES ANY WHERE IN CALIFORNIA

Market is hot. Do not wait any more to buy home of your dreams. There are multiple offer situations on all under market homes. Act now before it is too late. Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

Selling new and old Homes
from San Jose to Sacramento

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539

Tel:510-440-9292, Fax:510-656-8941

Cell: 510-304-9292
Cell:408-666-8279

Jaswinder Gill M.Sc (PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

*2004 to 2006 Award Winner
Top 1% Listing Realtor in Bay Area

Sacramento Office:
9912 Kapalua Ln.,
Elk Grove, CA 95624
Tel:916-612-5773, Fax:916-393-2586

E-mail: jassi@jassigill.com or
Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

**Refinance
Now**

15 & 30 Yr Fixed Rates Are Still Better!!!
5/1, 7/1 ARM are also attractive
Refinance Now At Zero Cost

**Call Sukhi Gill
@ 510-207-9067**

CA DRE Lic.#01180969,
NMLS# 352095

**HURRY!
LIMITED-TIME
OFFER!**

**FREE
\$100
REWARD
CARD**

Requires 24 month commitment, credit qualification and qualifying S. Asian package (\$19.99/mo. or higher). Use Promotional Code: International

START WITH PUNJABI PACK AND THEN CUSTOMIZE

**PUNJABI PACK
\$24.99
mo**

**HINDI MOVIES PACK
\$19.99
mo**

**MASTI PACK
\$5.00
mo ADD ON**

**WILLOW CRICKET HD*
\$14.99
mo
WILLOW HD**

**CALL DISH NOW
855.318.4562
www.DishPunjabiTV.com
Facebook.com/GetDishPunjabiTV**

**HOME OF
SOUTH ASIAN
ENTERTAINMENT**

International programming requires additional \$10/mo International Basic package or any America's Top package. Add-on packages available at additional cost. *Requires HD receiver to view international programming in HD. Must subscribe to a qualifying American HD package to qualify for HD receiver.
\$100 DISH REWARDS PREPAID MASTERCARD® CARD: Offer valid for activation and installation of qualifying DISH service under Digital Home Advantage with a 24-month commitment and credit qualification plus a qualifying South Asian package of \$ 19.99 or higher through 12/31/2013. Must activate service by calling 1-855-318-4562 and provide Promotion Code INTERNATIONAL. Allow 6-8 weeks after service activation for Reward Card delivery. Offer Code required at time of order for service, prior to activation. Limit one Reward Card per DISH account activation. May not be combined with other special offers. After service activation, visit www.mydishrewards.com or call 1-877-682-1215 to check the status of Reward Card and for applicable restrictions for Reward Card usage. Cards are issued by Citibank, N.A. pursuant to a license from MasterCard International and managed by Cit Prepaid Services. This card can be used everywhere MasterCard debit cards are accepted. Cards are issued by Citibank, N.A. pursuant to a license from MasterCard International and managed by Cit Prepaid Services. Cards will not have cash access and can be used everywhere MasterCard debit cards are accepted.
Additional Requirements: All prices, fees, charges, packages, programming, features, functionality and offers subject to change without notice. EFT: If you cancel service during first 24 months, early cancellation fee of \$20 for each month remaining applies. Installation/Equipment Requirements: A second dish antenna may be required to view both International and American programming. Free Standard Professional Installation only. Certain equipment is leased and must be returned to DISH upon cancellation or returned equipment fees apply. Upfront and additional monthly fees may apply. Miscellaneous: Offers available for new and qualified former customers, and subject to terms of applicable Promotional and Residential Customer agreements. State reimbursement charges may apply. Additional restrictions and taxes may apply. © 2013 DISH Network L.L.C. All rights reserved.